

Synnøve Østerhus

Nyhetsmedienes fremstilling av matsikkerhet i en usikker tid

En kvantitativ innholdsanalyse av norske nettavisers fremstilling av matsikkerhet før og etter utbruddet av krigen i Ukraina

Masteroppgave i medier, kommunikasjon og informasjonsteknologi

Veileder: Melanie Magin

Medveileder: Hilde Bjørkhaug

Juni 2023

Synnøve Østerhus

Nyhetsmedienes fremstilling av matsikkerhet i en usikker tid

En kvantitativ innholdsanalyse av norske nettavisers fremstilling av matsikkerhet før og etter utbruddet av krigen i Ukraina

Masteroppgave i medier, kommunikasjon og informasjonsteknologi
Veileder: Melanie Magin
Medveileder: Hilde Bjørkhaug
Juni 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Russland og Ukraina er to av verdens viktigste eksportører av landbruksvarer som for eksempel hvete, mais og solsikkeprodukter. Krigen i Ukraina påvirker den globale matsikkerheten negativt, blant annet ved å forstyrre internasjonale forsyningskjeder. Studien undersøker hvordan matsikkerhet blir fremstilt i et utvalg norske nettaviser, og om fremstillingen har endret seg etter krigen i Ukraina brøt ut.

Studien har benyttet de seks dimensjonene ved begrepet matsikkerhet foreslått av Clapp (2022) og Entmann (1993) sine fire rammeelementer, som teoretisk utgangspunkt for analysen. Metoden er kvantitativ innholdsanalyse og hierarkisk klyngeanalyse. Datagrunnlaget består av et tilfeldig utvalg artikler fra nettavisene NRK, VG, Nationen og Aftenposten fra 24.02.21 til 24.02.23. Resultatene fra analysen tyder på fire ulike medierammer: 1) den landbrukspolitiske rammen, 2) inntektsrammen, 3) matproduksjonsrammen og 4) bistandsrammen. Et sentralt funn i studien er at de ulike nettavisene benytter forskjellige medierammer i sin dekning av matsikkerhet. Ved å undersøke mediedekningen omtrent et år før og et år etter utbruddet av krigen i Ukraina, har studien funnet at bruk av medierammer endret seg signifikant etter krigsutbruddet. Studien er et viktig bidrag til forskningen på medierammer over tid og knyttet til kriser. I tillegg legger studien grunnlag for fremtidig forskning på hvordan matsikkerhet forstås og diskuteres i offentligheten i Norge.

Abstract

The Russian Federation and Ukraine are two of the most important suppliers of agricultural commodities such as wheat, maize and sunflower seed products in the world. The war in Ukraine has negative consequences for global food security by disrupting agricultural exports and causing heightened risks of tighter availabilities in the international food and fertilizer markets. This study aims to shed light on how food security is framed in selected Norwegian online newspapers, and how the media frames have changed after the outbreak of the war in Ukraine.

The theoretical bases for the study are the six different dimensions of food security proposed by Clapp (2022) and Entenmann's (1993) four frame elements. By using quantitative content analysis and hierarchical clustering analysis, the study examines a random selection of online newspaper articles from VG, NRK, Nationen and Aftenposten between 24.02.21 and 24.02.23. The results show four different media frames: 1) the agricultural frame, 2) the income frame, 3) the food production frame and 4) the increased international aid frame. The use of media frames differs significantly between the four online newspapers. Also, the media frames in the selected online newspapers have changed significantly from before the outbreak of the war in Ukraine to after the war started. The study is an important contribution to the framing research and lays the foundation for future research on the public food security debate in Norway.

Forord

Etter to år ved MKI er masteroppgaven ferdig, og til høsten venter nye utfordringer. Veggen mot en ferdig masteroppgave har vært lang og krevende, men heldigvis tar jeg med meg kun gode minner videre. Jeg sitter igjen med viktig faglig kompetanse og den beste følelsen i hele verden, nemlig mestringsfølelse. Underveis har jeg også kjent på gleden ved å få lov til å fordype meg i et tema jeg oppriktig mener er viktig å løfte frem i samfunnsdebatten. Det er likevel flere jeg ønsker å takke for å ha kommet i mål.

Jeg ønsker å takke hovedveilederen min Melanie Magin for gode tilbakemeldinger og raske svar på spørsmål som har dukket opp underveis i hele arbeidsprosessen. Jeg ønsker også å takke biveilederen min Hilde Bjørkhaug for innspill i utviklingen av kodeboken, relevant litteratur og gjennomlesing.

I tillegg ønsker jeg å takke samboeren min og nærmeste familie for støtte og oppmuntrende ord gjennom hele prosessen.

Til slutt vil jeg takke klassen for de to årene på MKI. Lykke til videre alle sammen!

Synnøve Østerhus

Juni 2023

Innhold

Sammendrag	i
Abstract	ii
Forord	iii
Innhold	iv
Tabell- og figurliste	vi
1 Innledning.....	1
2 Teori.....	3
2.1 Matsikkerhet i et internasjonalt perspektiv	3
2.1.1 Matsikkerhet i Norge	5
2.1.2 Matsikkerhet i norsk landbrukspolitikk	6
2.2 Innramming	8
2.2.1 Innramming og agenda-setting.....	9
2.2.2 Medierammer.....	9
2.2.3 Individuelle rammer og rammeeffekter	13
2.2.4 Medienes demokratiske rolle	14
3 Tidligere forskning på mediernes fremstilling av matsikkerhet	18
3.1 Forskningsspørsmål og hypoteser	20
4 Metode	23
4.1 Kvantitativ innholdsanalyse	23
4.2 Rammeanalyse	23
4.3 Utvalg.....	25
4.4 Utvikling av analyseverktøy og datainnsamling.....	28
4.5 Analyseprosess og -prosedyrer.....	30
4.6 Forskningens kvalitet	33
4.6.1 Reliabilitet.....	33
4.6.2 Validitet.....	33
4.6.3 Generaliserbarhet.....	34
4.6.4 Forskerrollen og transparens.....	35
4.6.5 Etske utfordringer	36
5 Resultater	37
5.1 Deskriptiv statistikk.....	37
5.2 Rammeelementer i utvalgte norske nettaviser	39
5.2.1 Problemdefinisjon	39

5.2.2	Årsaksforklaringer	40
5.2.3	Moralsk evaluering	41
5.2.4	Handlingsanbefalinger	42
5.3	Medierammer om matsikkerhet i utvalgte norske nettaviser	43
5.4	Bruk av medierammer før og etter krigen i Ukraina.....	46
5.4.1	Bruk av medierammer over tid.....	47
5.4.2	Bruk av ulike medierammer i utvalgte nettaviser.....	50
5.4.3	Bruk av medierammer i utvalgte nettaviser før og etter krigen i Ukraina	51
5.4.4	Bruk av hver enkelt medieramme i nettavisene i ulike tidsperioder	52
6	Diskusjon	57
6.1	Dekning av matsikkerhet i utvalgte nettaviser	57
6.2	Medierammer om matsikkerhet i utvalgte norske medier	57
6.3	Bruk av medierammer om matsikkerhet over tid	62
6.4	Bruk av medierammer om matsikkerhet i utvalgte nettaviser	64
6.5	Hva betyr funnene for fremtidens debatt om matsikkerhet?	66
6.6	Studiens begrensinger og videre forskning	68
	Litteratur	72
	Vedlegg 1. Kodebok	76
	Vedlegg 2. Frekvenstabeller	125
	Vedlegg 3. Variabler i klyngeanalysen	129

Tabell- og figurliste

Tabell 1 Populasjon og utvalg oppgitt i antall artikler (avsnitt)	28
Tabell 2: Oversikt over medierammene	45
Tabell 3: Bruk av medierammer før og etter krigen i Ukraina	47
Tabell 4: Fordeling av medierammer i utvalgte norske medier oppgitt i prosent	51
Tabell 5: Sammenheng mellom avis og tid for bistandsrammen	52
Figur 1: Dendrogram	33
Figur 2: Antall artikler om matsikkerhet i utvalgte nettaviser.	38
Figur 3: Bruk av medierammer over tid oppgitt i prosent.....	49
Figur 4: Bruk av den landbrukspolitiske rammen over tid oppgitt i prosent.....	53
Figur 5: Bruk av inntektsrammen over tid oppgitt i prosent	54
Figur 6: Bruk av matproduksjonsrammen over tid oppgitt i prosent	55
Figur 7: Bruk av bistandsrammen over tid oppgitt i prosent.....	56

1 Innledning

Ifølge FNs organisasjon for landbruk og ernæring (FAO) opplevde omtrent 2.3 billioner mennesker, med andre ord 30% av verdens befolkning, moderat eller alvorlig matusikkerhet i 2021 (FAO et al., 2022, s. 10). Utbruddet av krigen i Ukraina i februar 2022 førte til at enda flere opplevde matusikkerhet og underernæring, spesielt kvinner og barn i utviklingsland (FAO et al., 2022, s. 31). God matsikkerhet forutsetter at befolkningen til enhver tid har tilgang til nok, trygg og næringsrik mat som dekker deres ernæringsmessige behov og preferanser (Dombu et al., 2021, s. 17). Russland og Ukraina er til sammen blant de viktigste produsentene av jordbruksvarer i verden. Før krigen stod landene kombinert for henholdsvis 30% og 20% av verdens eksport av hvete og mais. I tillegg stod landene for omtrent 80% av verdens produksjon av produkter laget med solsikkefrø (FAO et al., 2022, s. 20). Krigen får konsekvenser for internasjonale forsyningskjeder ved at både mat og innsatsfaktorer blir dyrere, og mindre tilgjengelig for mange land i verden.

Norge som et rikt land har i motsetning til fattigere land god kjøpekraft. Samtidig er Norge avhengige av å importere en rekke matvarer, og ved stengte grenser kan krig i Europa også få konsekvenser for norsk matsikkerhet. Et utvalg forskere fra Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) konkluderte i en rapport fra 2021 om norsk matsikkerhet og beredskap med at «utfordringene verdens matproduksjon står overfor vil kunne utgjøre et alvorlig trusselbilde også for et land som Norge, som er avhengig av kontinuerlig import av mat» (Dombu et al., 2021, s. 7).

Ved utbruddet av krigen i Ukraina var mediedekningen avgjørende av flere grunner. For det første har mediene i krise en beredskapsfunksjon som informasjonsformidler (Medietilsynet, 2022, s. 32). Da krigen brøt ut trengte befolkningen å få informasjon om matsikkerheten i Norge. Mediedekningen er imidlertid sjelden en nøytral fremstilling av et tema eller en hendelse. Begrepet innramming henviser til at mediedekningen er en fortellingsprosess, som fremhever noen aspekter på bekostning av andre sider ved saken eller hendelsen (Entman, 1993). Ifølge Entman (1993) definerer en medieramme problemer og relevante aktører, beskriver årsakssammenhenger, foretar moralske vurderinger og utvikler handlingsforslag.

Medierammer påvirker individer og samfunnet i sin helhet ved å skape retningslinjer for hvordan store deler av befolkningen skal tenke om en sak, og hvilke tolkninger som er legitime (Geiß et al., 2017). Det er viktig at befolkningen eksponeres for et mangfold av medierammer, for å kunne utvikle rasjonelle holdninger om ulike saker og delta i de politiske prosessene i samfunnet (Porto, 2007).

En nøkkelhendelse som utbruddet av krigen i Ukraina kan føre til at medierammene endrer seg, for å stemme overens med virkeligheten til en viss grad (Scheufele, 2006). Samtidig skal samfunnet i en slik situasjon bestemme hvilke politiske tiltak som skal iverksettes. Dermed vil en nøkkelhendelse også utløse konkurranse mellom medierammer, og mellom ulike aktører som ønsker å være representert i den offentlige debatten. Aktørene som er til stede i mediernes dekning får sine interesser og perspektiver legitimert i befolkningen, i motsetning til aktører som ikke er representert i den offentlige debatten (Geiß et al., 2017).

Problemstillingen som ligger til grunn for studien er dermed: *Hvordan fremstiller norske nyhetsmedier matsikkerhet, og har fremstillingen endret seg etter krigen i Ukraina brøt ut?*

Strukturen er som følger: Neste kapittel redegjør for teori knyttet til begrepene matsikkerhet, innramming og mediernes demokratiske rolle. Deretter redegjøres det for tidligere forskning knyttet til mediernes fremstilling av matsikkerhet. Videre redegjøres det for valg av metode, utforming av analyseverktøy, analyseprosess og forskningens kvalitet. Deretter presenteres resultatene fra analysen, og i det neste kapitlet drøftes funnene i lys av tidligere forskning. Samtidig løftes blikket fra egne funn til samfunnsnyttene av resultatene og behov for fremtidig forskning.

2 Teori

Det første delkapittelet redegjør for den internasjonale forståelsen av matsikkerhet. Deretter settes begrepet matsikkerhet i en norsk kontekst. Andre del av kapittelet gjør rede for innramming og rammeeffekter. Den tredje delen av kapittelet løfter blikket til mediernes demokratiske rolle og det norske medielandskapet.

2.1 Matsikkerhet i et internasjonalt perspektiv

Som nevnt innledningsvis betyr matsikkerhet ifølge FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO) at "alle mennesker, til enhver tid, har fysisk, sosial og økonomisk tilgang til nok, trygg og næringsrik mat som dekker deres ernæringsmessige behov og matpreferanser, slik at de kan leve et aktivt og sunt liv» (norsk oversettelse hentet fra Dombu et al., 2021, s. 12). Matsikkerhet består formelt av fire dimensjoner: tilgjengelighet, tilgang, ernæring og stabilitet. Selv om matsikkerhet i dag omtales som et begrep bestående av de fire dimensjonene i fast rekkefølge, har de ulike dimensjonene blitt fremmet på ulike tidspunkt av historiske begivenheter og samfunnets utvikling (Clapp et al., 2022). Historien viser at som ved de fleste andre samfunnsfenomener er ikke definisjonen av matsikkerhet hugget i stein, men vil og bør endre seg som svar på samfunnsutviklingen og ny forskning. Clapp et al. (2022) argumenterer for at dimensjonene bærekraft og agentskap burde inngå i den formelle definisjonen av matsikkerhet. Forfatterne påpeker at begrepene allerede er en del av den internasjonale debatten om matsikkerhet, selv om bærekraft og agentskap ikke er formelt vedtatt som dimensjoner ved begrepet. I denne studien forstås matsikkerhet dermed som et begrep bestående av seks dimensjoner: tilgjengelighet, tilgang, ernæring, stabilitet, bærekraft og agentskap.

Den første dimensjonen av matsikkerhet er tilgjengelighet, som handler om hvorvidt nok mat faktisk eller potensielt er fysisk til stede. Tilgjengelighet omfatter aspekter som matproduksjon, matlagre, markeder og transport samt mat som finnes i naturen (FAO et al., 2022, s. 190). Den andre dimensjonen ved matsikkerhet er tilgang. Dersom det produseres nok mat på verdensbasis til å dekke det samlede behovet for verdens befolkning, er det neste spørsmålet om individer og husholdninger har tilgang til den maten som blir produsert

(FAO et al., 2022, s. 190). En rekke faktorer kan påvirke om individer og husholdninger har fysisk og økonomisk tilgang til mat, som for eksempel inntekt, arbeidsstatus, eierskap av og muligheten til å forhandle verdier samt rettigheter i lokalsamfunnet (Clapp et al., 2022).

Den tredje dimensjonen av matsikkerhet er ernæring, som vektlegger hvorvidt individer og husholdninger sitt kosthold består av riktig ernæring og energi. Tilstrekkelig energi- og næringsinntak er blant annet et resultat av hvordan mat tilberedes, graden av variasjon i kostholdet, fordeling av mat innad i husholdningen, hygiene samt tilgang til rent vann og helsetjenester (FAO et al., 2022, s. 190).

Den fjerde dimensjonen av matsikkerhet er stabilitet. Stabilitet forutsetter at de tre øvrige dimensjonene tilgjengelighet, tilgang og ernæring er til stede. Stabilitet er forutsetningen om at hele matsystemet er stabilt, og dermed at alle husholdninger har matsikkerhet ved enhver tid og anledning (FAO et al., 2022, s. 190). Problemer knyttet til stabilitet kan på den ene siden være kortsiktig ustabilitet, som konsekvens av krig eller naturkatastrofer, som øker risikoen for akutt matusikkerhet (FAO et al., 2022, s. 190). På den andre siden kan langsiktig ustabilitet øke risikoen for kronisk matusikkerhet. Klima, økonomi, sosiale eller politiske faktorer er mulige årsaker til at matsikkerheten er langsiktig ustabil (FAO et al., 2022, s. 190).

Den femte dimensjonen av matsikkerhet er bærekraft. Bærekraft defineres av Clapp et al. (2022, s. 5, egen oversettelse) som “praksiser i matsystemet, som bidrar til langsiktig fornyelse av naturlige, sosiale og økonomiske systemer, og sikrer at matbehovene til dagens generasjoner blir møtt uten at det går på bekostning av matbehovene til fremtidige generasjoner”. Clapp et al. (2022) understreker at de to dimensjonene stabilitet og bærekraft ikke er identiske, selv om klimaendringer kan forstyrre stabiliteten i matsystemet. Stabilitet er knyttet til kortsiktige forstyrrelser, som for eksempel svingninger i markedet, konflikt eller naturkatastrofer. Slike hendelser truer matsikkerhet i akutt eller nær fremtid. Bærekraft legger vekt på koblingen mellom økosystemer, levebrød, politisk økonomi og samfunn. I motsetning til stabilitet handler bærekraft om behovet for å vedlikeholde matsystemer og støtte matsikkerhet i fjern fremtid.

Den sjettede dimensjonen av matsikkerhet er agentskap. Agentskap defineres av FAO et al. (2022, s. 203) som individet eller grupper sin kapasitet til å bestemme hvilken mat de skal spise og produsere. Agentskap handler om muligheten til å påvirke hvordan maten er produsert, prosessert og distribuert i matsystemet. Det er et sentralt poeng at individet og lokalsamfunnet skal kunne delta i matsystemet på sine egne premisser, for å sikre tilgang til mat og levebrød som er kulturelt akseptert, og samtidig unngå sult og andre negative konsekvenser (FAO et al., 2022, s. 203). Agentskap som dimensjon ved matsikkerhet understreker at strukturer og maktbalanse i samfunnet avgjør hvem som får mulighet til å påvirke matsystemene, både på individ- og samfunnsnivå (Clapp et al., 2022). Den siste dimensjonen aktualiserer med andre ord hvem som har muligheten til å påvirke matpolitikken på ulike nivåer, og hvordan man kan påvirke ulike deler av matsystemet.

2.1.1 Matsikkerhet i Norge

Det er viktig å huske at betydningen av matsikkerhet er avhengig av lokale forhold, og har helt andre rammebetingelser i Norge sammenlignet med et konfliktrammet land hvor folk sultet. I Norge har de fleste god kjøpekraft og god tilgang til mat, noe som betyr at matsikkerheten ikke er truet før noe ekstraordinært skjer (Dombu et al., 2021, s. 6). Utfordrende produksjonsforhold i betydelige deler av landet gjør samtidig at Norge er avhengig av internasjonal handel. For det første for at det skal være nok mat tilgjengelig for hele befolkningen, og for det andre er Norge avhengig av å importere sentrale innsatsfaktorer for landbruket og innenlands matproduksjon. Ifølge Dombu et al. (2021) ligger tre forutsetninger til grunn for norsk matsikkerhet. Den første er kontinuerlig produksjon av mat- og fôrvarer. Den andre forutsetningen er ivaretagelse av produksjonsgrunnlaget og sårbarhet i forhold til arealer som går ut av produksjon. Den tredje forutsetningen for norsk matsikkerhet er et velfungerende handelssystem (Dombu et al., 2021, s. 17).

Begrepene selvforsyningsgrad og dekningsgrad brukes ofte i den norske debatten om matsikkerhet. Selvforsyningsgraden er andelen av befolkningen sitt matkonsum som landet selv produserer, og fremstilles ofte med påfølgende formel:

(total norsk matproduksjon-eksport)/matvareforbruk

Det finnes flere måter å beregne matforbruk på, men ofte regnes selvforsyningen i energi, altså den delen av kaloriene vi spiser som er produsert nasjonalt (Dombu et al., 2021, s. 41). I den politiske debatten benyttes ofte selvforsyningsgrad korrigert for import av fôrvarer. Verdien tar utgangspunkt i selvforsyningsgraden, men man trekker fra en andel av energien som tilsvarer importert kraftfôr (Dombu et al., 2021, s.12). For eksempel tilskrives 30% av energien i kjøtt og melk import, dersom kua får 30% av energien i importert kraftfôr (Dombu et al., 2021, s. 13). Ifølge Dombu et al. (2021, s. 41) var selvforsyningsgraden 45% i Norge i 2019, og selvforsyningsgraden korrigert for fôrvareimport var 36%.

Dekningsgraden regner derimot med all maten, inkludert fisk og sjømat som produseres i Norge, og i teorien kan konsumeres innenlands (Dombu et al., 2021, s. 41). Dekningsgraden er altså andelen norsk mat vi kunne ha konsumert, dersom maten som produseres for eksport var en del av Norges nasjonale matforbruk (Dombu et al., 2021, s. 12).

Dekningsgraden fremstilles ofte med påfølgende formel:

$$\text{produksjon} / (\text{produksjon} + \text{import} - \text{eksport})$$

Dekningsgrad benyttes ofte i internasjonal litteratur og politikk. I norsk kontekst kan det ifølge Dombu et al., (2021, s. 12) være hensiktsmessig å bruke noen av de andre målene, fordi eksporten av fisk gjør den norske dekningsgraden høy. Dekningsgraden i Norge i 2019 var 87%, som er betydelig høyere enn selvforsyningsgrad (45%) og selvforsyningsgrad korrigert for fôrvareimport (36%) (Dombu et al., 2021, s. 41).

2.1.2 Matsikkerhet i norsk landbrukspolitikk

Jordbrukspolitikken har definert litt ulike mål for norsk matproduksjon, men i hovedsak har målet vært å produsere nok, trygg og variert mat til innenlands forbruk på en mest mulig ressurseffektiv og bærekraftig måte (Dombu et al., 2021, s. 40). De fire overordnede målene for norsk landbrukspolitikk er matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskapning og bærekraftig landbruk (Berger et al., 2022, s. 11). Under den forrige regjeringen, regjeringen Solberg, og nåværende regjering, regjeringen Støre har målet om matsikkerhet i ulik grad

blitt knyttet til selvforsyning. Regjeringen Solberg tiltrådte etter stortingsvalget i 2013, og bestod av partiene Høyre og Fremskrittspartiet. Partiet Venstre ble med i regjeringen i januar 2018, Kristelig Folkeparti i 2019, og Fremskrittspartiet gikk ut av regjering i 2020 (Garvik et al., 2021). Stortingsvalget 2021 resulterte i et rødgrønt flertall, og den sittende regjeringen Støre består av partiene Arbeiderpartiet og Senterpartiet.

Regjeringen Solberg understreket i sin landbrukspolitikk at internasjonalt samarbeid og velfungerende handelssystemer er avgjørende for global og norsk matsikkerhet (Meld. St.11 (2016-2017), s. 11). Liberalisering av handelen ble ansett som viktig for videreutvikling av multilateralt, regionalt og bilateralt handelssamarbeid, som igjen styrker matsikkerheten ifølge regjeringen Solberg (Meld. St. 29 (2014-2015), s. 15). Selvforsyning ble derimot ikke ansett som tett knyttet til matsikkerhet. Selvforsyningsgraden ble av regjeringen Solberg ansett som et mål for matsektoren sin markedsandel her hjemme, og ikke et mål på forsyningsberedskapen. Det understrekes likevel at både handel og ivaretagelse av produksjonsressurser er avgjørende for matsikkerheten (Meld. St.11 (2016-2017), s. 72).

I Hurdalsplattformen, som ligger til grunn for den sittende regjeringen Støre sin politikk, er det formulert et tydelig mål om å øke produksjonen av trygg mat på norske ressurser (Arbeiderpartiet & Senterpartiet, 2021, s. 19). Selvforsyning blir tett knyttet til matsikkerhet i den nåværende regjeringens beskrivelse av jordbruket sitt samfunnsoppdrag. Regjeringen Støre vil øke målet for selvforsyningsgraden av norske jordbruksmatvarer, korrigert for import av fôrråvarer, til 50% (Arbeiderpartiet & Senterpartiet, 2021, s. 19).

Dombu et al. (2021, s. 18) påpeker også argumentene mot å ensidig fokusere på selvforsyning som uttrykk for matsikkerhet og forsyningsberedskap. Forfatterne argumenterer for at selvforsyning er basert på det kostholdet landet har i dag, og ikke hvor mye energi befolkningen trenger for å overleve ved en eventuell krise. I en krise vil befolkningen ha mulighet til å endre kosthold. I tillegg kan landet legge om matproduksjonen slik at man spiser og produserer mer av de matvarene som er mulig å produsere i Norge. Likevel understreker forfatterne at selvforsyningsgraden sier noe om evnen til å produsere

mat til eget konsum på kort og lang sikt (Dombu et al., 2021, s. 45). Tar man derimot utgangspunkt i definisjonen av matsikkerhet i internasjonal litteratur, er matsikkerhet bare løst knyttet til selvforsyning (Dombu et al., 2021, s. 17). God matsikkerhet betyr som nevnt at befolkningen til enhver tid har tilgang til nok, trygg og næringsrik mat som dekker deres ernæringsmessige behov og preferanser. Dombu et al., (2021, s. 17) påpeker at selvforsyningsgraden er direkte relevant kun dersom den er til hjelp i en eventuell krise, som er tilfellet dersom import fra utlandet begrenses eller uteblir over tid.

Det norske landbruket og den norske landbrukspolitikken er ifølge (Almås, 2016, s. 32) et særtilfelle i internasjonal kontekst. Norsk landbrukspolitikk er preget av sterk vilje til offentlig styring og utjevning samt å korrigere sentraliserende markedskrefter (Almås, 2016, s. 32). Almås (2016, s. 34-35) hevder at det norske landbruket består av fem bærebjelker. Den første bærebjelken er inntektsforhandlinger mellom staten og jordbruksorganisasjonene, om priser og overføringer til landbruket på statsbudsjettet. Den andre bærebjelken i det norske landbruket er markedsregulering og landbrukssamvirkets rolle. Videre hevder han at de tre siste bærebjelkene i det norske landbruket er tollbasert grensevern, lovregulering av eiendomsmarkedet og utjevning mellom distrikt samt bruksstørrelse og produsenter.

2.2 Innramming

Begrepet innramming («framing») kan spores tilbake til Bateson (2000[1972], s.188), som hevdet at en kommuniserende handling kun kan bli forstått hvis det finnes en forståelsesramme handlingen kan settes inn i. Ifølge Bateson (2000[1972], s.188) definerer enhver kommuniserende handling implisitt eller eksplisitt en ramme, som gir mottakeren en direkte instruksjon eller retning for hvordan innholdet skal tolkes. Goffman (1974, s. 21) argumenterer for at vi er avhengig av rammer i alle typer menneskelig kommunikasjon, for å kunne forstå isolerte begivenheter. Ifølge han er rammer kognitive strukturer eller tolkningskjemaer som gjør oss i stand til å lokalisere, identifisere og forstå hendelser, både i vårt daglige liv og i den større verden (Goffman, 1974, s. 21). Gitlin (1980) påpeker at vi som individer mer eller mindre ubevisst bruker rammer som tolkningskjemaer for verden rundt oss, da han omtalte rammer som «små tause teorier, om hva som skjer og hva som har betydning».

2.2.1 Innramming og agenda-setting

Innramming er i litteraturen knyttet til konseptet agenda-setting (Chong & Druckman, 2007; Scheufele, 1999). Agendasetting dreier seg om at i hvor stor grad en sak dekkes av mediene, har betydning for hvor viktig saken anses å være i befolkningen. McCombs (1997, s. 442-443) definerer «*second level agenda-setting*» som prosessen hvor en sak tillegges grunnleggende egenskaper eller detaljer. Selv om begrepene «*second-level agendasetting*» og innramming har blitt brukt om tilsynelatende samme fenomen, har andre pekt på viktige konseptuelle forskjeller mellom de to begrepene. Semetko og Valkenburg (2000, s. 93-94) påpeker at agenda-setting handler om hva mediene skal skrive om, til forskjell fra innramming som handler om hvordan mediene skal skrive om saken. Agenda-setting er altså direkte knyttet til endringer i viktigheten av ulike saker, og innramming er på den andre siden knyttet til endringer i egenskaper ved saken i seg selv (Chong & Druckman, 2007). Scheufele (1999) hevder at fremheving og utvelging er de to grunnleggende konseptene som skiller agenda-setting og innramming fra hverandre. Innramming handler om utvelging og fremheving av enkelte aspekter ved den samme hendelsen eller saken, og ikke av ulike enkeltsaker eller enkelthendelser i seg selv (Entman, 1993; Scheufele, 1999). Problemstillingen som ligger til grunn for oppgaven er hvordan norske nyhetsmedier fremstiller matsikkerhet, og hvordan fremstillingen har endret seg etter utbruddet av krigen i Ukraina. Det er altså nettavisenes innramming som er mest interessant for problemstillingen, men endring i omfanget av dekningen er også relevant for studien.

2.2.2 Medierammer

Litteraturen skiller mellom individuelle rammer («*individual frames*») og medierammer («*media frames*») (Chong & Druckman, 2007; Entman, 1993; Scheufele, 1999). Ifølge Gitlin (1980, s. s. 7) er medierammer «vedvarende kognitive mønstre og tolkninger», som avsender av et budskap benytter for å organisere diskurs, enten muntlig eller visuelt. Han hevder videre at medierammer omfatter både presentasjon, utvelging, fremheving og eksklusjon. Gamson og Modigliani (1989, s. 143, egen oversettelse) forstår en medieramme som en «organisierende ide eller fortelling som gir mening til en rekke hendelser», og påpekte videre at «rammen foreslår hva kontroversen handler om, essensen av saken». Tuchman (1978, s.

193) understreker at vi er avhengige av rammer for å forstå ukjente hendelser, og at medierammer på denne måten er viktig for å organisere hverdagen. I så måte er medierammer en del av vårt hverdagslige liv, og et grunnleggende kjennetegn ved nyheter.

Entman (1993) hevder at de to mest sentrale aspektene ved medierammer er utvelging og fremheving. Ifølge han omfatter medierammer å:

“velge noen aspekter ved en oppfattet virkelighet og gjøre dem tydeligere i en kommuniserende tekst, for å fremheve en gitt problemdefinisjon, årsakssammenheng, moralsk vurdering og handlingsanbefaling for saken som er beskrevet» (Entman, 1993, s. 52, egen oversettelse)

En del av teksten kan fremheves ved å gjøre den mer fremtredende og meningsfull for leseren. Dette øker sannsynligheten for at mottaker forstår og prosesserer informasjonen, og dermed husker innholdet. Samtidig foregår det en utvelging ved at medierammer velger og belyser enkelte deler av virkeligheten som blir beskrevet. Dermed dras oppmerksomheten samtidig vekk fra andre aspekter ved saken eller hendelsen (Entman, 1993).

Ifølge Entman (1993, s. 52) består en medieramme med andre ord av fire rammelementer. Det første rammeelementet er problemdefinisjonen. Den bestemmer hva en aktør gjør, med hvilke kostnader og nytteeffekter, ofte målt ut ifra felles kulturelle verdier. Det andre rammeelementet er en årsaksforklaring, som identifiserer kreftene som forårsaker problemet. Det tredje rammeelementet gjør moralske evalueringer av aktører og deres effekter. Det fjerde rammeelementet foreslår og rettferdiggjør løsninger eller handlinger for problemet samt predikerer sannsynlig effekt. Oppsummert inkluderer en medieramme utvelging og fremheving av et konstruert argument om et problem og problemets årsakssammenheng, en vurdering av problemet og et handlingsforslag. Slik Entman (1993) forstår de fire rammeelementene kan en setning i en tekst ha flere av disse funksjonene, selv om mange setninger i en hel tekst ikke har noen. En tolkningsramme i en tekst inkluderer ikke nødvendigvis alle fire funksjonene, men problemdefinisjonen som det mest sentrale elementet må være til stede for at en medieramme skal eksistere (Entmann, 2004).

En metafor som ofte brukes om nyhetsjournalistikken er at den speiler virkeligheten, eller er et «vindu mot verden» (Allern, 2018, s. 217). Et håndspeil kan holdes i ulike retninger, og noen speil fordreier virkeligheten. Samtidig er utsikten fra et vindu avhengig av blant annet formen og størrelsen på vinduet samt hvor vinduet er plassert. På denne måten er tolkningsrammer ikke kun definert av hva de inkluderer, men også hva de utelater. Entman (1993) understreker at for rammeeffekter kan det å utelate mulige problemdefinisjoner, forklaringer, moralske evalueringer og anbefalinger være like viktig som å inkludere aspekter ved saken eller hendelsen.

Matthes og Kohring (2008) forstår en medieramme som et gitt mønster i en tekst, og påpeker at en medierammeramme består av flere elementer. Forfatterne beskriver rammeelementene som forhåndsdefinerte komponenter eller enheter av medierammer, men understreker at rammeelementer ikke er det samme som ord. Med utgangspunkt i Entman (1993) sine fire rammeelementer lager Matthes og Kohring (2008) et sett variabler, som er tilpasset deres studie av hvordan bioteknologi er blitt dekket i New York Times. Variabelsettet består av en problemdefinisjon som definerer et problem og relevante aktører i debatten, en årsakssammenheng som peker på ansvarlige for fordeler og ulemper ved problemet, en moralsk vurdering av om noe fremstilles negativt eller positivt, og et løsningsforslag som argumenterer for eller imot en løsning (Matthes & Kohring, 2008, s. 268).

Medierammer er også tett knyttet til kultur (Entman, 1993; Van Gorp, 2007; Van Gorp & van der Goot, 2012). Ved å benytte medierammer velger journalister et kulturelt ledemotiv, som påvirker hvilke fakta som formidles og hvilke kilder som kommer til orde (Allern, 2018, s. 222). Entman (1993, s. 52) definerer kultur som en gruppe felles rammer, som finnes i diskurs og holdninger hos et flertall i en sosial gruppe. Hver kultur har et felles «lager» av symboler og verdenssyn som medlemmene kan bruke for å attribuere mening til ulike hendelser og saker de konfronteres med. Når et budskap rammes inn blir saken knyttet til felles kulturelle forestillinger, omtalt som verdier, arketyper og delte narrativ av Van Gorp og van der Goot (2012). Medierammer fungerer i så måte som metaforer, ved at hver assosiasjon mellom saken og et bredere kulturelt fenomen gir et nytt perspektiv på virkeligheten (Van Gorp & van

der Goot, 2012). Aktøren vekker ulike rammer hos publikum ved å knytte argumenter til viktige verdier som finnes i det kulturelle «lageret» (Chong & Druckman, 2007).

I politikk og journalistikk er rammer ofte aktivt produsert (Allern, 2018, s. 221).

Medierammer påvirkes av eksterne faktorer som for eksempel journalister, aktører eller organisatoriske faktorer ved nyhetsmediet. Scheufele (1999) omtaler den eksterne påvirkningen av medierammer som rammebygging, og hevder at det er den første delen av innrammingsprosessen. Det er ingen fasit på hvilke tiltak som bør iverksettes for å styrke matsikkerheten under krise, blant annet fordi matsikkerhet er et konstruert begrep uten klare kriterier og dermed i stor grad et politisk spørsmål. Ved en utforutsett hendelse, som utbruddet av krigen i Ukraina, vil det sannsynligvis oppstå konkurranse mellom aktører for å få sine interesser fremmet i offentligheten og om mulig samtidig svekke motstanderen (Geiß et al., 2017). Studien undersøker ikke rammebygging, men knyttet til medienes fremstilling er det viktig å ha i bakhodet at medierammer ofte er aktivt produsert og påvirket av aktører med ulike interesser i saken.

Hvilke aktører som er til stede i mediedekningen er derimot et sentralt aspekt ved medienes fremstilling av matsikkerhet, og dreier seg blant annet om rammesetting. Ifølge Scheufele (1999) er rammesetting den andre delen av innrammingsprosessen, som tillegger og fremhever sakens grunnegenskaper. Hvilke aktører som får sine interesser gjengitt i massemediene ved en uforutsett hendelse er viktig, fordi medierammer har betydning for hvilke politiske tiltak som iverksettes. Aktører som forblir stille er mer utsatt for å bli negativt påvirket av hendelsen, fordi deres interesser ikke blir fremmet i den offentlige debatten og blant befolkningen (Geiß et al., 2017). Sagt på en annen måte gir en politisk nyhetsartikkel makt til aktørene som er representert, ved å legitimere interessene til de aktørene som dominerer teksten (Entman, 1993).

Selv om medierammer er sosialt konstruerte og knyttet til kulturelle assosiasjoner, må de endres som respons på uforutsette hendelser, slik at medierammene til en viss grad stemmer overens med den faktiske situasjonen (Scheufele, 2006). En såkalt nøkkelhendelse kan både

sette en sak på dagsorden, men også trigge, forsterke eller endre innramminger av saken (Geiß et al., 2017). Utbruddet av krigen i Ukraina kan forstås som en slik nøkkelhendelse.

2.2.3 Individuelle rammer og rammeeffekter

Medierammer er altså viktig fordi de påvirker individuelle rammer, forstått som interne strukturer etablert i bevisstheten (Scheufele, 1999, s. 107). Rammeeffekter henviser til en prosess hvor individet utvikler en gitt forståelse av en sak, eller endrer sin mening om en sak (Chong & Druckman, 2007, s. 104). Individuelle rammer er knyttet til medierammer ved at mottakere bruker retningslinjene eller tolkningene i medierammene, for å prosessere og lagre informasjon, utvikle holdninger og forventninger samt trekke slutninger (Geiß et al., 2017). Geiß et al. (2017) påpeker at rammeeffekter påvirker individer og samfunnet i sin helhet, ved å skape retningslinjer for hvordan store deler av befolkningen skal tenke om en gitt sak. Denne studien analyserer ikke individuelle rammer, men dreier seg om medierammer i medieinnhold. Datagrunnlaget gir dermed ikke mulighet for å teste rammeeffekter. Mekanismene bak individuelle rammer er likevel viktig for den normative diskusjonen knyttet til medierammer og er derfor relevant til studien.

En rammeeffekt forekommer når ofte små endringer i presentasjon av en sak eller hendelse fører til ofte store holdningsendringer hos mottaker (Chong & Druckman, 2007). Chong og Druckman (2007) oppsummerer de psykologiske mekanismene bak rammeeffekter slik: Individer henter sine meninger fra et sett tilgjengelige holdninger lagret i bevisstheten. Det er imidlertid kun noen holdninger som er tilgjengelige i et gitt øyeblikk. I tillegg er det bare noen holdninger i gruppen av tilgjengelige holdninger som er sterke nok til å bli ansett som relevante, eller som kan anvendes til den gitte saken. Innramming kan dermed fungere på tre nivåer. For det første ved å gjøre nye holdninger knyttet til en sak tilgjengelige. For det andre gjøre noen allerede eksisterende holdninger lettere tilgjengelige. For det tredje kan innramming gjøre holdninger anvendbare eller mer fremtredende i individet sin bevissthet (Chong & Druckman, 2007, s. 111).

Det bør presiseres at det ikke er gitt at en spesiell medieramme har en direkte effekt på hvordan mottakeren kommer til å tolke nyheten (Allern, 2018, s. 222). En rekke faktorer kan påvirke rammeeffekter, som for eksempel verdier, kunnskap og konkurranse mellom ulike medierammer (Chong & Druckman, 2007). På den andre siden påpeker Allern (2018, s. 222) at i de fleste tilfeller har leseren eller lytteren ikke kunnskaper til å trekke inn egne bakgrunnsdata og alternative forklaringer. Medierammer er dermed et sentralt aspekt ved mediens fremstilling av matsikkerhet, fordi de legger føringene for hva befolkningen skal tenke om nettopp matsikkerhet.

2.2.4 Medienes demokratiske rolle

Medienes rolle som informasjonsformidler ses ofte i lys av samfunnsborgernes demokratiske deltakelse. Det er derfor viktig å være klar over at det finnes ulike kriterier for medie- og nyhetskvalitet avhengig av hvilken demokratimodell som legges til grunn (Aalberg, 2020, s. 196). De ulike demokratimodellene er omdiskutert, men en kan skille mellom representativt demokrati, deltakerdemokrati og deliberativt demokrati (Riedl, 2019; Strömbäck, 2005). På grunn av at studien undersøker innhold i norske nyhetsmedier, er det mest relevant å se mediens rolle i lys av både det representative demokratiet og den deliberative demokratimodellen.

Prinsippet om representasjon ligger til grunn for mer spesifikke demokratiske modeller som for eksempel konkurransedemokratiet. I et konkurransedemokrati er deltakelse begrenset til stemmegivning, og mediene fungerer som et informativt bindeledd mellom befolkningen og elitene (Riedl, 2019). Mediene skal opptre som «frakoblede observatører» ved å formidle faktabasert og nøytral informasjon, som velgerne trenger for å utvikle rasjonelle holdninger og stemme ved valg (Riedl, 2019, s. 5). I tillegg skal dekningen av politiske saker være balansert, proporsjonal og objektiv. I dette perspektivet finnes det en sann historie som er mulig å rapportere i mediene, og journalistenes hovedrolle er å fungere som en sann og uavhengig informasjonskilde ved å dekke saker «slik de er» (Riedl, 2019, s. 1382). Strömbäck (2005) påpeker at i et konkurransedemokrati kan Zaller (2003) sin nyhetsstandard være tilstrekkelig for at velgeren finner den mest relevante informasjonen gjennom å overvåke sitt

nærmiljø. Zaller (2003) argumenterer blant annet for at mediene sin rolle er å slå alarm ved viktige samfunnshendelser. I en krise, som utbrudd av krig, har mediene i tillegg en viktig beredskapsfunksjon gjennom å informere, opplyse og oppdatere befolkningen på hva som skjer (Medietilsynet, 2022, s. 32).

Den deliberative demokratimodellen legger større vekt på at mediene også har et ansvar for å legge til rette for, opprettholde og modere en kritisk offentlighet hvor motstridende politiske perspektiver kan møtes (Riedl, 2019). For at velgerne skal ha nok kunnskap til å delta i samfunnet, må befolkningen eksponeres for ulike perspektiver. I Norge pålegger grunnloven §100 staten å legge til rette for at en åpen og opplyst offentlig samtale kan finne sted (Aalberg, 2020, s. 195). Medienes rolle er i et slikt perspektiv å dekke argumenter, perspektiver og holdninger fra de ulike aktørene i samfunnet på en rettferdig måte. I stedet for å opptre som en «frakoblet observatør» skal mediene analytisk og kritisk vurdere fordeler og ulemper ved dagsaktuelle saker (Riedl, 2019). Relevans er altså et viktig nyhetskriterium i begge demokratimodellene, selv om de ved andre punkter skiller seg noe fra hverandre.

Mangfold er en av flere sentrale kriterier for nyhetskvalitet, og spesielt relevant i lys av den deliberative demokratiske modellen. Det er imidlertid ikke enighet om en felles definisjon eller vurderingskriterier for nyhetsmangfold (Bachmann et al., 2022). Knyttet til litteraturen om medierammer kan innholdsmangfold ses i lys av begrepet rammemangfold. Ifølge Entman (2003) kan konkurranse mellom medierammer organiseres langs en skala hvor kun en ramme dominerer på den ene siden, og på den andre siden et tenkt tilfelle hvor flere rammer står i motsats til og svarer til hverandre. Porto (2007, s. 315) foreslår en modell bestående av fire kategorier for å identifisere rammemangfold i mediene. Begrenset form er når bare en medieramme er presentert. Mangfoldig-lukket form er når flere enn en medieramme er presentert i et hierarki, slik at en medieramme fremstår som mer gyldig eller riktig enn de andre. Mangfoldig-åpen er når flere medierammer er presentert, men ingen er behandlet som mer gyldig eller riktig enn andre. Episodisk form er når det ikke finnes noen medierammer, og nyhetssaken har en rent beskrivende tone. Rammemangfold er viktig, fordi

et begrenset antall rammer kan forsterke negative rammeeffekter ved at befolkningen ikke eksponeres for motstridende perspektiver (Geiß et al., 2017).

Det norske medielandskapet er preget av både nisje- og breddemedier som utfyller hverandre, og begge er viktig for nyhetsmedienes bidrag til den offentlige debatten. Nisjeaviser er allmenne nyhetsmedier, fordi de rapporterer bredt om bestemte samfunnsområder og sektorer (Medietilsynet, 2022, s. 52). På den andre siden er nisjeaviser ofte forankret i et ideologisk perspektiv. Nationen er eksempel på en nisjeavis i Norge. Den ble etablert som bøndernes og Bondepartiet sin avis, og har vesentlig mer innhold om landbruk og klima enn de øvrige nisjeavisene i det norske medielandskapet (Medietilsynet, 2022, s. 9). Nisjemediene har en unik og viktig rolle i det offentlige ordskiftet ved å sikre dekning av temaer, perspektiver og vinklinger som er mindre synlige i breddemediene.

Det norske medielandskapet har gått fra en partivridd journalistikk til en profesjonsvridd journalistikk (Kolltveit et al., 2022). Kolltveit et al. (2022) understreker likevel at de norske mediene ikke er helt avpolitisert. Utviklingen av forholdet mellom medier og politikk i Norge kan hevdes å ha gått gjennom ulike faser, og overgangen mellom de ulike fasene kan beskrives som kumulativ. Det betyr at når en ny fase blir aktivert henger ofte deler av den forrige fasen igjen (Aalberg, 2020, s. 204). For eksempel omtales den riksdekkende Oslo-baserte avisen Aftenposten som borgerlig liberal (Kolltveit et al., 2022). Nationen er som nevnt en nisjeavis med klare politiske tendenser i sitt fokus på distriktene- og bønders interesser samt landbrukspolitikk (Medietilsynet, 2022). VG og Dagbladet er de to tabloidavisene i Norge, men Aalberg (2020, s. 197) understreker at særlig sammenlignet med britiske tabloidaviser har VG og Dagbladet en høy andel seriøst innhold innenfor kultur og politikk.

Et annet særtrekk ved det norske mediasystemet er tilstedeværelsen av en sterk allmennkringkaster, som har beholdt sin posisjon på tross av endringer i mediasystemet (Skogerbø & Karlsen, 2021, s. 98). NRK har et særlig ansvar for å tilby et mangfold av programmer for hele befolkningen. I tillegg handler NRK sitt særlige ansvar for

innholdsmangfold om at et mangfold av aktører skal komme til ordet, og at nyhetssakene skal dekke ulike geografiske nivåer (Medietilsynet, 2022, s. 48). Hvorvidt en hendelse eller sak er lokalt, nasjonalt eller internasjonalt forankret har betydning for hvilke perspektiver som blir synliggjort. Det også viktig for at innbyggere i ulike deler av landet har et nasjonalt nyhetstilbud som dekker saker og forhold som er viktig for dem (Medietilsynet, 2022, s. 101). Skogerbø og Karlsen (2021, s. 98) trekker frem desentralisering og lokal forankring som sentrale elementer ved det norske mediesystemet, som kommer til syne blant annet gjennom NRK sin regionale dekning og stabil lokal kringkasting.

Norge er preget av høy grad av avislesing i befolkningen. Mediebarometeret 2022 viste at 64% av Norges befolkning leste nettaviser daglig, og over halvparten leste to eller flere nettaviser daglig (Schiro et al., 2023, s. 4). Blant andelen av den norske befolkningen som er over 12 år leste 52% VG.no, 26% NRK.no og 11% Aftenposten.no (Schiro et al., 2023, s. 37). Mediebarometeret inneholder ikke tall spesifikt for Nationen, men mediebedriftene tilbyr statistikk for gjennomsnittlig daglig dekning i de ulike avisene per kvartal. Ved å summere Nationen sin totale digitale dekning (Mobil, PC og Nettbrett) for første til fjerde kvartal i 2022, finner man at avisen sin dekning var 1,5% av befolkningen i 2022 (Mediebedriftene, u.å). Siden tallene ikke er hentet fra samme kilde, kan de ikke direkte sammenlignes. Tallene er likevel en bekreftelse på at Nationen på digitale plattformer har betydelig lavere lesertall enn nettavisene VG, NRK og Aftenposten.

3 Tidligere forskning på mediernes fremstilling av matsikkerhet

Det er gjort studier av hvordan matsikkerhet fremstilles både i internasjonale organisasjoner (Candel et al., 2014), politiske institusjoner (Griver & Fischhendler, 2021) og medier (Ortiz-Miranda et al., 2016; Strong & Wells, 2020). Det er imidlertid ikke gjort rammeanalyser av mediernes fremstilling av matsikkerhet i Norge. Tidligere forskning på matsikkerhet er ofte spesifikk til enten et land eller et tema innenfor matsikkerhet, og i tillegg benytter studiene som regel ulike navn på medierammene. Ortiz-Miranda et al. (2016) identifiserer likevel fire grupper rammer som er blitt funnet i tidligere forskning på fremstilling av matsikkerhet: produksjonsrammer, økologiske- og matsuverenitetsrammer, rammer om tilgang til mat og rammer om internasjonal handel. Disse gruppene gjenspeiler de fire teoretiske dimensjonene ved matsikkerhet.

Produksjonsrammer kan knyttes til dimensjonen tilgjengelighet, og retter fokus mot at å øke produksjon i jordbruket er nøkkelen til å løse fremtidens utfordringer knyttet til matsikkerhet (Candel et al., 2014; Ortiz-Miranda et al., 2016). Ortiz-Miranda et al. (2016) vektlegger at matsikkerheten er truet på grunn av bøndernes urettferdige handelsbetingelser sammenlignet med andre aktører i matverdikjeden. I neste omgang truer dette økonomien for gårdsbruk og dermed nasjonal matproduksjon. Ifølge produksjonsrammen skal jordbrukspolitikken sørge for bondens levebrød og at gårdsbruk overlever, ved å sikre bondes konkurransedyktighet gjennom inntektssikring og markedstiltak (Candel et al., 2014; Ortiz-Miranda et al., 2016). I tillegg er produksjonsrammer preget av en tro på at teknologiske og vitenskapelige fremskritt er løsningen for å sikre fremtidens matproduksjon (Ortiz-Miranda et al., 2016; Van Gorp & van der Goot, 2012).

Den andre gruppen rammer er økologiske rammer og suverenitetsrammer. Økologiske rammer kan knyttes til dimensjonen bærekraft. Hovedfokus i disse rammene er at naturressursene må ivaretas for å garantere langsiktig matsikkerhet, og utviklingen mot intensivt industrielt jordbruk truer naturressursene (Candel et al., 2014; Ortiz-Miranda et al., 2016; Van Gorp & van der Goot, 2012). Rammen retter i så måte også fokus mot dimensjonen tilgjengelighet, og konflikten mellom det industrielle og det bærekraftige

jordbruket (Ortiz-Miranda et al., 2016). Candel et al. (2014) omtaler en av medierammene som kommer frem i sin studie for miljørammen. I miljørammen anses næringsrik jord, rent og nok vann samt biomangfold som det nødvendige for å sikre langsiktig produksjon (Candel et al., 2014).

Suverenitetsrammer retter fokus mot individer sin rett til mat, retten til å bestemme over matproduksjon samt regional og lokal selvforsyning (Candel et al., 2014).

Suverenitetsrammen kan ses i lys av dimensjonen agentskap. Ortiz-Miranda et al. (2016) finner at suverenitetsrammen fremmer jordbruk som flukt, eller et alternativ til arbeidsledighet ved krise. Suverenitetsrammen fremmer positive livsstilsendringer ved å flytte til (for det meste) ubebodde rurale områder. Candel et al. (2014) finner i tillegg utviklingsrammen som handler om internasjonale organisasjoner sitt ansvar for matsikkerhet i utviklingsland samt andre marginaliserte land og produsenter. Den regionale rammen retter derimot oppmerksomheten mot rurale områder, mindre utviklede regioner og behovet for subsidiert jordbruk (Candel et al., 2014).

Medierammer i den tredje gruppen retter søkelys mot dimensjonen tilgang, men handler også om ernæring. Medierammene retter fokus mot fattigdom, manglende evne til å skaffe seg nok mat og usunne matvarer. Overvekt anses som et resultat av lav inntekt og utdanning. I tillegg rettes oppmerksomheten mot hvordan man burde konfrontere behovene som bunner i sosial marginalisering og fattigdom (Ortiz-Miranda et al., 2016). Ortiz-Miranda et al. (2016) finner også rammen om middelhavskostholdet. Rammen om middelhavskostholdet retter fokus mot den næringsmessige kvaliteten ved kostholdet i landene rundt Middelhavet, og understreker at matvarene som inngår i et slikt kosthold er mer bærekraftige. I så måte er også dimensjonen bærekraft til stede i rammen om middelhavskostholdet.

Den fjerde gruppen rammer er knyttet til internasjonal mathandel og dimensjonen stabilitet. Ortiz-Miranda et al. (2016) fant at den eksport-orienterte innrammingen hevdet at en matsektor orientert mot utenlandske markeder ikke svekker nasjonal matsikkerhet. En matsektor rettet mot internasjonale markeder hevdes å bidra til landet sin velferd gjennom

økte inntekter, flere arbeidsplasser og bedre utvalg i matvarer for forbrukeren.

Frihandelsrammen identifisert av Candel et al. (2014) understreker at frihandel er den beste måten å styrke matsikkerhet, fordi frihandel gir bønder tilgang til verdensmarkedet og forbrukere lavest mulig matvarepriser. Ifølge frihandelsrammen er matsikkerheten best ivaretatt dersom ingen markedsforstyrrende tiltak blir iverksatt.

I en longitudinell studie av politiske debatter i Israel sin nasjonalforsamling undersøker Griver og Fischhendler (2021) hvordan matpolitikk har blitt rammet inn som et sikkerhetsproblem. Forfatterne hevder i tråd med internasjonal litteratur at innrammingen av matsikkerhet har blitt trigget av ulike hendelser. Den israelske studien viser at dimensjonene tilgjengelighet og tilgang var til stede i debatten om matsikkerhet mye tidligere i Israel enn internasjonalt. Debatten dreide seg om tilgjengelighet og tilgang allerede på 1940-tallet, når staten Israel ble etablert, i motsetning til på 1970-tallet globalt. Tiltak for å sikre økonomisk og fysisk tilgang til mat ble tidlig brukt av den politiske ledelsen i Israel for å høste støtte i befolkningen. Et annet interessant funn i studien er at i motsetning til den internasjonale debatten om matsikkerhet trigget ikke utfordringer knyttet til klima og miljø matrammer i Israel. Funnet tyder på at mediernes innramming av matsikkerhet er avhengig både geografisk og tidsmessig kontekst, et poeng som drøftes ytterligere i metoddelen og diskusjonsdelen.

3.1 Forskningsspørsmål og hypoteser

I dette delkapittelet formuleres forskningsspørsmål og hypoteser i tråd med teori og litteraturgjennomgangen. For det første er det interessant å undersøke hvor mange artikler om matsikkerhet som ble publisert i utvalgte norske nettaviser før og etter utbruddet av krigen i Ukraina. Hvor mange saker som ble skrevet om matsikkerhet har betydning for hvor sterkt deknningen kan påvirke publikum, fordi jo flere artikler som blir publisert jo viktigere oppfattes saken å være i befolkningen. Det første forskningsspørsmålet (FS1) er dermed: *Hvordan har antall saker om matsikkerhet, skrevet av redaksjonelle medarbeidere i utvalgte nettaviser, endret seg fra før utbruddet av krigen i Ukraina til etter krigsutbruddet?*

Mediene skal blant annet gi nødvendig og relevant informasjon til befolkningen. Med andre ord skal dekningen være dagsaktuell. Det er rimelig å forvente at mediene sin dekning av matsikkerhet økte, fordi temaet ble mer aktuelt som konsekvens av krigen i Ukraina. Forventningen styrkes av at de involverte landene har en viktig rolle i global produksjon og eksport av jordbruksvarer. I tillegg er det rimelig å anta at Nationen publiserte flest saker om matsikkerhet, fordi de i utgangspunktet skriver mer om landbrukspolitikk og matproduksjon enn øvrige nettaviser. Dermed er de to første hypotesene formulert som følger:

H1: I de utvalgte nettavisene er det publisert flere artikler om matsikkerhet, skrevet av redaksjonelle medarbeidere, etter utbruddet av krigen i Ukraina enn før krigsutbruddet

H2: Nationen har publisert flest saker om matsikkerhet, og har størst prosentvis økning blant nettavisene i det analyserte materialet

Begrepet medierammer henviser til at i medienes dekning er enkelte aspekter om en sak eller hendelse fremhevet og utvalgt fremfor andre sider ved saken eller hendelsen. Som redegjort for har det betydning hvilke medierammer som benyttes, fordi medierammer påvirker individuelle rammer. Det andre forskningsspørsmålet (FS2) er dermed: *Hvilke medierammer finnes i utvalgte norske nettaviser sin dekning av matsikkerhet?*

Litteraturgjennomgangen legger grunnlag for å forvente at analysen finner rammer knyttet til matproduksjon, tilgang til mat, teknologi, klima og/eller bærekraft samt internasjonal handel. Følgende hypoteser er dermed utformet:

H3: Minst en av medierammene vil dreie seg om matproduksjon

H4: Minst en av medierammene vil dreie seg om tilgang til mat

H5: Minst en av medierammene vil dreie seg om teknologi, bærekraft og/eller klima

H6: Minst en av medierammene vil dreie seg om internasjonal mathandel

Rammeelementet problemdefinisjon definerer et problem og relevante aktører. Ved å være til stede i medienes dekning har aktørene mulighet til å fremme sine egne interesser og

perspektiver. Derfor er det sentralt å undersøke hvilke aktører som er til stede og hvem som ikke er til stede i mediernes dekning av matsikkerhet. Det tredje forskningsspørsmålet (FS3) er dermed: *Hvilke aktører er til stede og ikke til stede i utvalgte norske nettaviser sin dekning av matsikkerhet?*

En nøkkelhendelse kan forventes å endre medierammer om en sak. På den andre siden skal mediene gi befolkningen informasjon om de mest dagsaktuelle temaene, som kan føre til at mediedekningen dreier i samme retning. Det fjerde forskningsspørsmålet (FS4) er dermed: *Hvordan har bruken av medierammer om matsikkerhet endret seg i perioden 24.02.2021 til 24.02.2023, samt før og etter utbruddet av krigen i Ukraina?*

Som legger grunnlaget for å utlede følgende hypotese:

H7: Bruken av ulike medierammer har endret seg etter utbruddet av krigen i Ukraina

Litteraturgjennomgangen viste at tematisk innhold varierer mellom nisje- og breddeaviser i det norske medielandskapet. I tillegg har NRK et særlig ansvar for mangfold som rikskringkaster. Det femte forskningsspørsmålet (FS5) er: *I hvilken grad varierer bruk av medierammer om matsikkerhet mellom nettavisene i utvalget?*

Dermed er de to siste hypotesene formulert som at:

H8: De forskjellige nettavisene i utvalget benytter ulike medierammer i varierende grad i sin dekning av matsikkerhet

H9: Nettavisen nationen benytter ikke de samme medierammene som nettavisene VG, NRK og Aftenposten

4 Metode

I dette kapittelet redegjøres det for kvantitativ innholdsanalyse som metode for å besvare problemstillingen. Deretter redegjøres det for de valgene som er blitt gjort knyttet til utvalg, utvikling av analyseverktøy og analyseprosess. Til slutt drøftes forskningens reliabilitet, validitet, generaliserbarhet, transparens og etiske betraktninger.

4.1 Kvantitativ innholdsanalyse

Jeg har benyttet kvantitativ innholdsanalyse for å besvare problemstillingen, som dreier seg om mediernes fremstilling av matsikkerhet og om fremstillingen har endret seg etter utbruddet av krigen i Ukraina. Kvantitativ innholdsanalyse er en systematisk og kvantitativ beskrivelse av innholdet i et budskap (Ringdal, 2018, s. 260; Østbye et al., 2013, s. 215). Målet med å benytte kvantitativ innholdsanalyse er å identifisere generaliserbare mønstre i store mengder tekst (Magin & Geiß, 2021, s. 187). Metoden gjør meg i stand til å beskrive strukturen i mediernes fremstilling av matsikkerhet, samt utviklingstendenser i en stor mengde tekstinhold og flere ulike nettaviser. Samtidig gir kvantitativ innholdsanalyse som mulighet til å undersøke hvordan ulike aktører fremstilles i mediernes dekning av matsikkerhet, hvilke aktører som er representert og hvilke aktører som ikke er til stede i mediernes fremstilling. Fordelen ved å benytte kvantitativ innholdsanalyse er at metoden gjør det mulig å analysere et stort tekstmateriale som strekker seg over tid, på en relativt effektiv måte (Østbye et al., 2013, s. 207).

4.2 Rammeanalyse

Litteraturen viser imidlertid at det finnes ulike tilnærminger til å undersøke medierammer (se Matthes & Kohring, 2008 for gjennomgang). Et hovedskille i forskningen på medierammer er mellom deduktive og induktive tilnærminger, samt dataassisterte og manuelle rammeanalyser (Matthes & Kohring, 2008). En deduktiv tilnærming benytter en kodebok med forhåndsdefinerte rammer i form av variabler, og analyserer medieinnholdet gjennom standard innholdsanalyse (Matthes & Kohring, 2008). De forhåndsdefinerte rammene som benyttes i en deduktiv tilnærming er definert ut ifra teori. Induktive tilnærminger derimot trekker rammer ut ifra tekst, for eksempel med grunnlag i språklige aspekter ved

medieinnholdet eller ved å knytte teksten til kulturelle elementer. Matthes og Kohring (2008) påpeker at en svakhet i slike studier er at det ofte er uklart hvordan de ulike medierammene ble funnet.

Manuelle analyser hvor forskeren selv koder materialet er på den ene siden fordelaktig, fordi mennesker i større grad enn datamaskiner klarer å tolke meningsinnhold. Mennesker kan også oppdage medierammer som forekommer sjelden eller ved bruk av metaforer, men som likevel er sentrale i tilknytning til et gitt tema (Van Gorp & van der Goot, 2012). På den andre siden er manuelle analyseprosesser tidskrevende. Styrken ved dataassisterte analyser, som gjør ulike former for beregninger, er at de kan kode et stort datamateriale effektivt. Slike analyser kan ta utgangspunkt i såkalt rammekartlegging, altså hvilke ord og fraser som ofte forekommer i samme tekst og hvilke som ikke gjør det. En annen tilnærming er en syntaktisk tilnærming, hvor forskeren utvikler kode som definerer syntaks ment å fange meningen ved setninger (Matthes & Kohring, 2008).

Et annet skille i forskningen er mellom å analysere generiske og saksspesifikke rammer. Generiske medierammer refererer til mer allmenne typer innramming, som ikke er knyttet til noen bestemt type hendelse eller tidspunkt (Allern s. 225). Denne studien undersøker derimot saksspesifikke rammer knyttet til krigsutbruddet i Ukraina, og tidsperioden 24.02.2021 til 24.02.2023. Tidsperioden er altså tre år hvor krigsutbruddet i februar 2022 utgjør midtpunktet i den valgte tidsperioden. I stedet for forhåndsdefinerte rammer i kodeboken, undersøker og vurderer studien ulike elementer ved medieinnholdet, som til sammen kan si noe om innramming av matsikkerhet i Norge i kontekst av krigsutbruddet.

Denne studien tar utgangspunkt i Matthes og Kohring (2008) sin tilnærming, fordi den har klare metodiske fordeler. Forfatterne foreslår en induktiv tilnærming til rammeanalyse med utgangspunkt i Entman (1993) sine fire rammelementer: problemdefinisjon, årsakssammenheng, moralsk vurdering og handlingsanbefaling. Først utarbeides en kodebok bestående av variabler som utgjør elementer av rammer, og deretter kodes rammeelementene separat i en kvantitativ innholdsanalyse. I neste steg gjennomføres en

datadrevet klyngeanalyse, før forskeren til slutt tolker rammene med utgangspunkt i resultatene fra klyngeanalysen. Kodeboken som ligger til grunn for denne studien er til forskjell fra Matthes og Kohring (2008) sin tilnærming tydelig deduktiv, fordi den er utarbeidet med grunnlag i teori. Kodeboken ble utviklet ved å ta utgangspunkt i de seks dimensjonene ved begrepet matsikkerhet som redegjort for i kap. 2.1 og de fire nevnte rammeelementene. Deretter ble dataene overført til programvaren Stata og det ble gjennomført en klyngeanalyse i tråd med Matthes og Kohring (2008) sin tilnærming. I så måte er min tilnærming tydelig deduktiv i utviklingen av kodeboken, mens selve identifiseringen av rammer er induktiv.

Matthes og Kohring (2008) påpeker selv en rekke metodiske fordeler ved tilnærmingen, som kan beskrives som induktiv og dataassistert. For det første begrenses påvirkningen fra forskeren, når det ikke er forskeren selv som finner forhåndsdefinerte medierammer. For det andre er forskeren i stand til å oppdage nye medierammer underveis, fordi det er rammelementer og ikke forhåndsdefinerte medierammer som kodes i den kvantitative innholdsanalysen. For det tredje er styrken ved menneskelig analyse ivaretatt, fordi de endelige medierammene må tolkes ut ifra klyngeanalysen. I tillegg er forskeren i stand til å oppdage metaforer og andre sentrale aspekter ved medieinnholdet underveis i kodingen av datamaterialet. Dermed styrkes både forskningens reliabilitet og validitet, som drøftes ytterligere i siste del av metodekapittelet.

4.3 Utvalg

Utvalget som ligger til grunn for analysen består av artikler fra de fire nettavisene NRK, VG, Aftenposten og Nationen. Både VG, NRK og Aftenposten er inkludert i utvalget fordi de som nevnt er blant de mest leste nettavisene i Norge. Dermed er de utvalgte nettavisene til sammen en viktig informasjonskilde for en stor del av befolkningen. I tillegg er NRK inkludert i lys av rollen som rikskringkaster med et særlig ansvar for mangfold i sin dekning. Nationen er inkludert fordi de som nisjeavis dekker andre tema og perspektiver enn de andre breddemediene. Siden studien undersøker fremstilling av matsikkerhet er Nationen spesielt interessant å sammenligne med øvrige nettaviser, fordi de dekker landbrukspolitikk og

distriktene sine interesser i større grad enn andre nisjemedier. Aftenposten er en riksdekkende avis basert i Oslo, og anses som borgerlig-liberal (Kolltveit, et al., 2022). Det er spesielt interessant å sammenligne fremstillingen av matsikkerhet hos Aftenposten og Nationen, fordi de kan hevdes å representere ulike politiske og geografiske interesser. Formålet med utvalget er altså todelt. Det første formålet er å analysere de mest leste nettavisene i Norge, fordi de er en viktig informasjonskilde for en stor andel av befolkningen. Det andre formålet er å undersøke om det benyttes ulike innramminger i aviser som kan hevdes å ha forskjellige politiske og geografiske kjennetegn

Datagrunnlaget består av et tilfeldig utvalg artikler fra de fire nevnte nettavisene i perioden 24.02.2021 til 24.02.2023. Alle artiklene er kodet på avsnittsnivå, fordi at det gjør det mulig å fange flere nyanser ved teksten. Ifølge (Entman, 1993) kan en artikkel, et avsnitt eller en setning som nevnt bestå av flere rammeelementer og innramminger. Utvalget består altså av avsnitt fra artikler som ble publisert over en periode på litt over et år før og nesten et helt år etter utbruddet av krigen i Ukraina. Dermed gir datagrunnlaget mulighet til å besvare andre ledd av problemstillingen, som dreier seg om fremstillingen av matsikkerhet har endret seg etter krigsutbruddet. Dersom analysen viser at innrammingen av matsikkerhet har endret seg, gir forskningsdesignet en sjelden mulighet i samfunnsvitenskapelig forskning til å tilskrive årsaken til endringen av fremstilling til krigsutbruddet.

For å få oversikt over alle artiklene om matsikkerhet i den valgte tidsperioden benyttet jeg mediearkivet Atekst. Jeg benyttet søkeordet «matsikkerhet*» for å inkludere alle treff hvor matsikkerhet var ordstamme. Dermed fikk jeg også treff hvor for eksempel formuleringen «matsikkerheten» ble brukt i artikkelen. På grunn av opphavsrett var for eksempel mange av artiklene fra Nationen ikke tilgjengelig som forhåndsvisning. Jeg lastet derfor ned artiklene hos nettavisene istedenfor å lese avisene i Atekst. I noen tilfeller var artikkelen oppdatert etter den først ble publisert, men siden jeg valgte å analysere den sist oppdaterte versjonen av alle de analyserte artiklene skal det ikke ha ført til noen systematiske skjevheter.

Jeg valgte å trekke et tilfeldig utvalg for å motvirke systematiske skjevheter, da det var for mange artikler til å analysere hele populasjonen. Jeg ga hver artikkel som møtte valgte kriterier et nummer, og noterte både nummeret, overskrift og dato for alle artiklene i populasjonen. Det første kriteriet var at artikkelen måtte omtale matsikkerhet i hoveddelen av artikkelen. Hvis matsikkerhet kun var nevnt i bildetekst, figurtekst eller henvisning til annen artikkel ble artikkelen fjernet fra utvalget, fordi den da ikke hovedsakelig handlet om matsikkerhet.

Det andre kriteriet var at artikkelen måtte være skrevet av en redaksjonell medarbeider. Kommentarer eller leserinnlegg som var skrevet av eksterne bidragsytere ble fjernet fra utvalget. Jeg valgte å begrense utvalget til redaksjonelt innhold fordi antallet eksterne bidrag varierte betydelig mellom de fire nettavisene, og jeg ønsket å gjøre grunnlaget for sammenligning så likt som mulig mellom nettavisene.

Det tredje kriteriet var at artikkelen måtte ha minst to avsnitt etter ingress, for å ha nok materiale per artikkel til å analysere. Kodeboken definerer et avsnitt som teksten mellom to underoverskrifter. I tillegg er overskrift og ingress definert som to separate avsnitt. Lederartikler ble i alle nettavisene unntatt for kravet om antall avsnitt, fordi de som regel ikke hadde underoverskrifter. I alle lederartikler ble et avsnitt definert som teksten som står separat fra resten av teksten, adskilt ved å begynne på ny linje. Hvert avsnitt etter denne definisjonen ble i lederartikler kodet separat.

Utvalget ble trukket ved å generere tilfeldige tall i Excel som tilsvarte et allerede gitt nummer for hver artikkel. Jeg forsøkte å trekke like mange artikler per nettavis før og etter utbruddet av krigen, men dette var ikke mulig fordi at flere av nettavisene publiserte for få artikler før krigsutbruddet som møtte nevnte kriterier. Dette tyder allerede på at krigsutbruddet førte til at de utvalgte nettavisene dekket matsikkerhet i større grad. I slike tilfeller valgte jeg alle artikler som var publisert før krigsutbruddet og oppfylte nevnte kriterier. Utvalget gir likevel grunnlag for å sammenligne strukturen på innholdet i de ulike nettavisene, samt før og etter utbruddet av krigen i Ukraina.

Som det fremkommer av tabell 1 er fordelingen i utvalget slik: Fra nettavisene VG og Nationen består utvalget av 13 artikler før og 13 artikler etter krigsutbruddet. Fra nettavisen Aftenposten består utvalget i 8 artikler før og 18 artikler etter krigen begynte. Fra nettstedet NRK består utvalget av 12 artikler før og 14 artikler etter utbruddet av krigen. Totalt består utvalget av 104 artikler, og 886 avsnitt. Alle artiklene er som nevnt kodet på avsnittsnivå. Antall avsnitt per nettavis før og etter krigsutbruddet er oppgitt i parenteser i tabell 1 under.

Tabell 1 Populasjon og utvalg oppgitt i antall artikler (avsnitt)

Avis	Før invasjonen av Ukraina		Etter invasjonen av Ukraina		Total	
	<i>Populasjon artikler</i>	<i>Utvalg artikler (avsnitt)</i>	<i>Populasjon artikler</i>	<i>Utvalg artikler (avsnitt)</i>	<i>Populasjon artikler</i>	<i>Utvalg artikler (avsnitt)</i>
VG	13	13 (113)	41	13 (93)	54	26 (206)
NRK	12	12 (109)	42	14 (123)	54	26 (232)
Nationen	50	13 (123)	186	13 (115)	236	26 (238)
Aftenposten	8	8 (72)	21	18 (138)	29	26 (210)
Total	83	46 (417)	290	58 (469)	1175	104 (886)

Note. Artikler skrevet av redaksjonelle medarbeidere i nettavisene VG.no, NRK.no, Nationen.no og Aftenposten.no gjennom mediearkivet Atekst med søkeord «matsikkerhet» i perioden 24.02.2021 til 24.02.2023. Tilfeldig utvalg. Artiklene er analysert på avsnittsnivå. N= 104 artikler (886 avsnitt).*

4.4 Utvikling av analyseverktøy og datainnsamling

Analyseverktøyet i studien er kodeboken (se Vedlegg 1), som beskriver de reglene kodingen skal foregå etter (Magin & Geiß, 2021, s. 191). Kodeboken ble utviklet med utgangspunkt i Entmann (1993) sine fire rammeelementer. Problemdefinisjonen er operasjonalisert som hvilket emne eller problem det dreier seg om innenfor temaet matsikkerhet, og hvilken(e) aktør(er) som er til stede i avsnittet. Årsaksforklaringen definerer årsaken til problemet. Moralsk vurdering er forstått som en vurdering av om noe fremstilles negativt eller positivt

(Matthes & Kohring, 2008), samt evalueringer av aktører og deres effekter (Entmann, 1993). Moralsk vurdering er operasjonalisert gjennom variablene vinkling, ansvar og skyld. Variablen vinkling undersøker om matsikkerhet er beskrevet som god, nøytral, ambivalent eller dårlig. Variablene ansvar og skyld undersøker hvilke aktører som tillegges ansvar for tiltak eller handling i fremtiden, og skyld for et eller flere aktuelle problem(er) som allerede har oppstått. For eksempel kan det dreie seg om at regjeringen er ansvarlig for å styrke norsk matsikkerhet. Handlingsanbefaling er forstått som når en ramme gir eller rettferdiggjør behandlinger for et problem (Entmann, 1993). I tillegg til de fire rammeelementene inneholder kodeboken en variabel for geografisk dekning. Geografisk forankring er interessant i en norsk kontekst hvor mediesystemet er preget av lokal forankring og desentralisering, men også i et demokratisk perspektiv fordi dekning av ulike geografiske nivåer kan representere ulike perspektiver i befolkningen (Skogerbø & Karlsen, 2021, s. 98).

Tidlig i utviklingen av kodeboken leste jeg noen artikler om matsikkerhet i hver av de fire nettavisene, for å få et inntrykk av hvordan temaet fremstilles i norske nettaviser. Etter tilbakemelding fra veileder på tidlige utkast av kodeboken valgte jeg imidlertid å gå tilbake til faglitteraturen om matsikkerhet. Jeg opplevde det som nødvendig å ta et steg tilbake og få noe mer avstand til analyseverktøy og analyseenheter, for at mine egne holdninger og vurderinger ikke skulle påvirke kodeboken for mye. Min rolle i utviklingen av kodeboken drøftes ytterligere i kap. 4.6.4 Forskerrollen. Kodeboken ble videreutviklet med utgangspunkt i de seks dimensjonene ved matsikkerhet som redegjort for i litteraturgjennomgangen: tilgjengelighet, tilgang, nytte, stabilitet, bærekraft og agentskap (Clapp et al., 2022).

Variablene innenfor hvert rammeelement ble altså formulert i tråd med de seks dimensjonene ved matsikkerhet. I denne fasen spilte tidligere forskning også en sentral rolle for å gi innsikt i hvordan de ulike dimensjonene skulle operasjonaliseres i kodeboken. For eksempel var dimensjonen tilgang knyttet til fattigdom i tidligere forskning, og økende matvarepriser ble formulert som en problemdefinisjon innenfor dimensjonen av tilgang.

I tillegg leste jeg enda flere artikler om matsikkerhet i de aktuelle nettavisene innenfor tidsperioden utvalget skulle hentes fra. En stor del av prosessen var å få et enda bredere inntrykk av norske nyhetsmediers dekning av matsikkerhet. Det var sentralt å få et enda tydeligere inntrykk av hvordan de fire rammeelementene og dimensjonene ved matsikkerhet

kunne identifiseres i artiklene. Deretter ble argumentene og perspektivene jeg fant i artiklene sortert innenfor rammeelementene og de seks dimensjonene ved matsikkerhet, ved hjelp av tabeller i Excel. I kontekst av den norske debatten ble for eksempel beredskapslagre av korn inkludert som et handlingsforslag knyttet til dimensjonen tilgjengelighet.

Det bør presiseres at formålet med å benytte en kvantitativ innholdsanalyse er å avdekke strukturer i det analyserte materialet, *ikke* å kode hver artikkel så detaljert som mulig (Magin & Geiß, 2021, s. 191). Det er ifølge Østbye et al. (2013, s. 216) problemstillingen og erfaring i form av teori og tidligere forskning, som hjelper forskeren å bestemme hvilke egenskaper som blir fruktbare i analysen og dermed bør velges ut. En deduktiv tilnærming i utviklingen av kodeboken sørger for at analyseverktøyet i størst mulig grad er en valid måling av det teoretiske begrepet matsikkerhet. Validitet omtales videre i kap. 4.6 Forskningens kvalitet. Samtidig støtter tydelige induktive elementer studien sitt formål om å undersøke fremstilling av matsikkerhet i norske nyhetsmedier, ved at kategoriene i kodeboken ble tilpasset innholdet i nettavisene som skulle analyseres.

4.5 Analyseprosess og -prosedyrer

Før selve kodingen startet testet jeg kodeboka på noen utvalgte artikler i en såkalt "pretest" (Magin & Geiß, 2021, s. 196). Under testen kodet jeg åtte artikler, som omfattet to artikler fra hver avis i utvalget og var fordelt over hele tidsperioden det endelige utvalget skulle hentes fra. Etter pretesten ble det gjort noen små justeringer i kodeboken.

For det første valgte jeg å slå sammen noen av kategoriene jeg hadde utviklet under dimensjonene tilgjengelighet og tilgang. I teorien er det et skille mellom tilgjengelighet («*availability*») og tilgang («*access*»). Tilgjengelighet handler om at det eksisterer nok mat for å dekke behovet til hele verdens befolkning, og tilgang handler om at individet også må ha økonomisk og fysisk tilgang til den maten som produseres (Clapp et al., 2022). Under pretesten var kategoriene formulert separat. For eksempel: "det er/kan bli et problem at enkelte matvarer/grupper av matvarer er eller kan bli mindre tilgjengelig" og "befolkningen har eller vil/kan få dårligere tilgang til enkelte eller grupper av matvarer". Det ble tydelig under pretesten at det var vanskelig å skille mellom tilgjengelighet og tilgang i avsnittene

som skulle analyseres. I noen tilfeller var det uklart hvilken av de to dimensjonene det egentlig dreide seg om, og i andre tilfeller dreide det seg om begge dimensjonene samtidig. Derfor valgte jeg å samle kategoriene istedenfor, for eksempel slik: “det er/kan bli et problem å miste tilgang til mat generelt eller enkelte matvarer/grupper matvarer”. Ulempen er at analysen av de ulike dimensjonene blir mindre nyansert, og mindre i tråd med det teoretiske begrepet. Fordelen er at kategoriene er mer i tråd med det empiriske materialet, som er en forutsetning for å oppnå høye nok frekvenser til å gjennomføre klyngeanalysen.

For det andre samlet jeg kategorier som var formulert slik at de omhandlet Norge og utland separat. Jeg presiserte i kodeboken at kategoriene omhandlet Norge og/eller utland. Variabelen geografisk representasjon måler om det er et eller flere spesifikke fylker, Norge eller utland som er representert. Dermed ville det være mulig å analysere hvilke rammer som er brukt om innhold som dekker Norge, og hvilke rammer som er benyttet for å dekke utland i analysen. For eksempel kunne kategoriene “bruk av antibiotika og fare for resistens i internasjonalt landbruk/jordbruk” og “bruk av antibiotika og fare for resistens i norsk landbruk/jordbruk” samles. I den endelige kodeboken er kategorien formulert slik: “bruk av antibiotika og fare for resistens i landbruk/jordbruk”, og koderen instrueres til å gi verdi 1 både dersom avsnittet omtaler Norge eller utland.

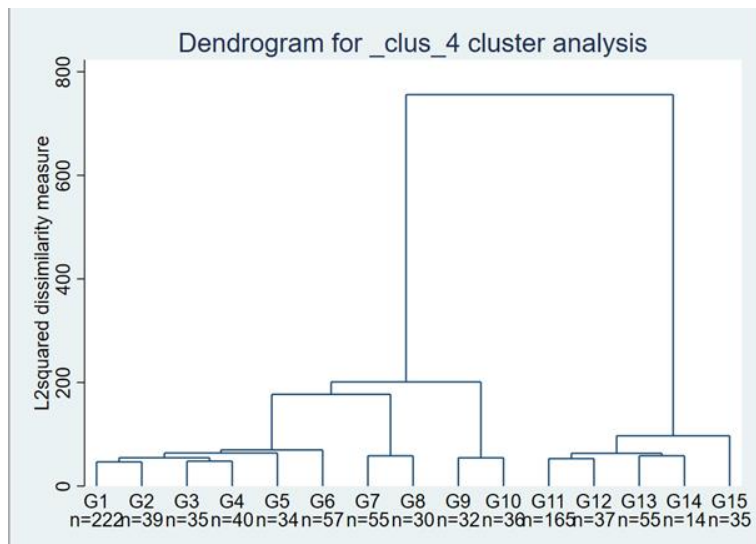
I tillegg gjorde jeg noen små justeringer ved å legge til noen kategorier. Ukraina ble inkludert som aktør. I tillegg ble prisøkning på mat, internasjonal mathandel og beredskapslager lagt til som problemdefinisjoner, fordi jeg opplevde at disse kategoriene manglet under pretesten. Matpriser kan for eksempel være både en årsak til truet matsikkerhet, men prisøkning på matvarer kan også formuleres som hovedproblemet i seg selv.

I første del av analyseprosessen undersøkte jeg hvor mange artikler skrevet av redaksjonelle medarbeidere som ble publisert i de valgte avisene og det valgte tidsrommet. Deretter undersøkte jeg hvor mange ganger de ulike rammeelementene forekommer i de kodede avsnittene (se vedlegg 2). Det var interessant å undersøke både hvilke rammeelementer som forekom ofte, men også være oppmerksom på de rammeelementene som forekom sjelden

eller aldri. Ved innramming foregår det en utvelgning, og det er minst like interessant å undersøke hvilke elementer ved matsikkerhet som ikke er til stede i det analyserte materialet. Denne delen av prosessen var også nødvendig som forberedelse til klyngeanalysen.

Neste steg i analyseprosessen var en klyngeanalyse i programvaren Stata. Kategorier som var nevnt i mindre enn 3% av avsnittene ble ikke inkludert i klyngeanalysen. Leseren kan finne oversikt over hvilke variabler som er inkludert i klyngeanalysen i vedlegg 3. Hvilke variabler som forekom sjelden og ofte hadde jeg som nevnt kartlagt i forrige del av analyseprosessen. Jeg valgte å slå sammen noen kategorier som i utgangspunktet var ganske like, for å unngå at variabler med veldig liten frekvens ble inkludert i klyngeanalysen (se høyre kolonne i vedlegg 3). Ulempen er at kategoriene blir mindre nyanserte og bredere. Matthes og Kohring (2008) benytter et krav på 5%. Jeg valgte å benytte et krav på 3%, fordi at min kodebok er detaljert og inneholder betydelig flere kategorier, men med lavere frekvenser.

Resultatene fra klyngeanalysen er fremstilt som et dendrogram i Figur 1 under. Jeg benyttet hierarkisk klyngeanalyse, med Ward-metoden som sammenslåingskriterium og euklidisk avstand. Ward-metoden er ansett som egnet sammenslåingskriterium for å kartlegge egnede klynger, og er fordelaktig fordi den er mindre sensitiv for uteliggere enn andre sammenslåingskriterium (Matthes & Kohring, 2008). Figur 1 viser at det ikke er helt tydelig hvorvidt analysen viser to eller fire klynger. Dendrogrammet viser fire klynger, som tydelig er del av to større klynger. Det ble besluttet å velge fire klynger, fordi det gir mulighet til å beskrive materialet mer differensiert. Frekvensen mellom de fire klyngene er fordelt som følger: klynge 1 består av 427 avsnitt (48%), klynge 2 består av 85 avsnitt (9%), klynge 3 består av 68 avsnitt (8%) og klynge 4 består av 306 avsnitt (34%).

Figur 1: Dendrogram

Figuren viser dendrogram fremstilt ved klyngeanalyse i Stata.

4.6 Forskningens kvalitet

4.6.1 Reliabilitet

Forskningens kvalitet er blant annet undersøkt gjennom en reliabilitetstest. Nesten to uker etter jeg var ferdig med å kode siste artikkel i utvalget gjorde jeg en intrakoder-reliabilitetstest (Magin & Geiß, 2021, s. 196). Jeg valgte tilfeldig fire artikler som jeg allerede hadde kodet, og kodet avsnittene de fire artiklene bestod av (36 avsnitt) på nytt. Jeg har benyttet Cohens kappa som mål på samsvar, fordi det i motsetning til å kun regne prosent samsvar ser bort fra tilfeldig samsvar (Ringdal, 2018, s. 267). Mange av kategoriene fikk ikke mye utslag i materialet til reliabilitetstesten, fordi jeg har en detaljert kodebok. Derfor valgte jeg å beregne Cohens kappa for alle kategoriene samlet, og testen viste et tilfredsstillende resultat ($k=0,7259$). Verdier over 0,6 anses som godkjent, mens verdier over 0,8 regnes som nesten perfekt samsvar (Geiß, 2021; Ringdal, 2018, s. 267). Tatt i betraktning at jeg selv kodet artiklene begge gangene var det imidlertid å forvente at samsvaret var høyt.

4.6.2 Validitet

En rekke tiltak under hele prosessen har styrket forskningens validitet. En måte å vurdere validitet på er å vurdere umiddelbar validitet, altså gjøre en skjønsmessig vurdering av

hvorvidt det teoretiske begrepet matsikkerhet er dekket av kategoriene i kodeboken (Ringdal, 2018, s. 108). Umiddelbar validitet er styrket gjennom nøye arbeid med kodebok, og at rammelementene og tilhørende kategorier i kodeboken er tett knyttet til den teoretiske definisjonen av matsikkerhet. I tillegg har jeg fått tilbakemeldinger underveis fra både veiledere og medelever. Jeg ventet med å starte kodingen til alle involverte mente at kodeboken dekket begrepet på en god måte.

4.6.3 Generaliserbarhet

Generaliserbarhet handler i denne studien om hvorvidt funnene i utvalget kan generaliseres til populasjonen. Populasjonen i denne studien er alle artiklene skrevet av redaksjonelle medarbeidere om matsikkerhet hos nettavisene VG, NRK, Nationen og Aftenposten mellom 24.04.2021 og 24.02.2023. Studiens generaliserbarhet er for det første avhengig av hvordan enhetene er valgt. Siden populasjonen bestod av totalt 388 artikler var jeg nødt til å foreta et utvalg. For å unngå systematiske skjevheter ble et tilfeldig utvalg trukket gjennom tilfeldig tallgenerator i Excel. Jeg som forsker har dermed ikke påvirket hvilke artikler som er analysert utover de nevnte kriteriene som ble bestemt før utvalget ble trukket. For det andre påvirkes generaliserbarhet av hvorvidt måleinstrumentene er valide (Magin & Geiß, 2021, s. 197). Som nevnt har kodeboken blitt møysommelig utviklet i samarbeid med veileder og veiledningsgruppe, og jeg har fått tilbakemelding på at kodeboken er et valid mål på matsikkerhet.

Bortfall er imidlertid noe som kan ødelegge representativiteten i utvalget, og dermed studiens generaliserbarhet, dersom bortfallene er systematiske i forhold til viktige bakgrunnskjenntegn (Østbye et al., 2013, s. 251). Underveis ble artikler som ikke oppfylte forhåndsdefinerte regler (at artikkelen må være et redaksjonelt bidrag, nevne matsikkerhet i hoveddelen av artikkelen og ha et minimum antall avsnitt) fjernet fra utvalget. I denne studien er bortfallene ikke systematiske i forhold til bakgrunnskjenntegn, men i tråd med bestemte forhåndskriterier som ble fulgt så nøye som mulig i kodepreosessen. Det har derfor sannsynligvis ikke ført til noen skjevheter i resultatene.

Bruk av medierammer om matsikkerhet har imidlertid vist seg å være både geografisk og tidsmessig kontekstavhengig. Studien gir derfor ikke grunnlag for å generalisere funn til andre tidsperioder, land eller aviser. Litteraturgjennomgangen viste at internasjonale kriser, konflikter og politikk siden 1950-tallet har lagt føringer for hvilke dimensjoner som har blitt ansett som viktige for matsikkerhet (Clapp et al., 2022). I tillegg viste redegjørelsen for tidligere forskning at bruk av medierammer om matsikkerhet varierer noe mellom land. Den offentlige debatten om matsikkerhet i et rikt land som Norge vil kunne fortone seg annerledes enn i andre land, fordi matsikkerheten i Norge har andre rammebetingelser enn i et utviklingsland eller middelhavsland. Særegenheter ved den norske landbruksmodellen kan for eksempel føre til at norske nyhetsmedier benytter andre medierammer om matsikkerhet enn nyhetsmedier i andre land.

4.6.4 Forskerrollen og transparens

Jeg har gjennom hele prosessen vært bevisst på og kritisk til min egen rolle som forsker. Landbrukspolitikk og matsikkerhet er temaer jeg er engasjert i, og jeg hadde et sterkt engasjement knyttet til norsk matproduksjon allerede før arbeidet startet. Engasjement og interesse for temaet en skriver om gir på den ene siden nødvendig motivasjon til å gjennomføre et omfattende prosjekt som masteroppgaven er. På den andre siden preget som nevnt mine holdninger første utkast av kodeboken, selv om jeg prøvde mitt beste for å unngå nettopp dette. Kategoriene i det første utkastet av kodeboken var for det første preget av krise. En kan argumentere for at samfunnet de siste årene har levd i kontinuerlige kriser som har avlastet hverandre. Først pandemi og deretter krig i Europa. Begge like uforutsette og utenkelige på forhånd. Jeg var vant med «krisenyheter», og derfor var min første kodebok preget av en «kriseramme». For det andre var kodeboken preget av mitt engasjement for norsk matproduksjon og distriktspolitikk. Det gjenspeilet seg i en noe snever forståelse av begrepet matsikkerhet, som var begrenset til aspekter som norsk matproduksjon, selvforsyning og proteksjonistisk landbrukspolitikk.

Etter tilbakemelding fra veileder valgte jeg derfor å gå tilbake til den teoretiske definisjonen av matsikkerhet, og utviklet kodeboken i tråd med de seks dimensjonene ved matsikkerhet.

Jeg satte meg nøye inn i hvordan de ulike dimensjonene ble forstått av FAO og tidligere forskning på medier og politikere sin fremstilling av matsikkerhet. Deretter leste jeg flere nyhetsartikler i de utvalgte mediene om matsikkerhet for å tilpasse kategoriene til hvordan matsikkerhet faktisk ble fremstilt i norske medier. Jeg har forsøkt etter beste evne å utvikle kodeboken i tråd med teori og det faktiske medieinnholdet, for at resultatene ikke skal påvirkes av mine holdninger.

4.6.5 Etske utfordringer

Underveis i arbeidet har det ikke dukket opp noen etiske utfordringer. Siden jeg har analysert nyhetsartikler er det ikke mulig å utelukke at artiklene inneholdt informasjon om enkeltpersoner. På den andre siden er informasjonen allerede publisert i offentlige nyhetsmedier og det må antas at enkeltpersoner har samtykket til publisering på forhånd. Jeg ønsket å lagre artiklene jeg skulle analysere på maskinvare tilhørende NTNU, og derfor sendte jeg søknad til Sikt, som godkjente prosjektet. Rådata ble fortløpende anonymisert, og det er ikke mulig å gjenkjenne enkeltpersoner hverken i rådata eller den ferdige oppgaven.

5 Resultater

I det følgende presenteres resultatene av analysen. Første del av kapittelet undersøker hvordan antallet artikler om matsikkerhet, skrevet av redaksjonelle medarbeidere, har endret seg fra før utbruddet av krigen i Ukraina til etter krigsutbruddet (FS1). Andre del av kapittelet analyserer hvilke medierammer (FS2) og aktører (FS3) som er til stede og ikke til stede i det kodede materialet. Den tredje delen av kapittelet undersøker hvordan bruken av medierammer om matsikkerhet har endret seg i perioden 24.02.2021 til 24.02.2023, samt før og etter utbruddet av krigen i Ukraina (FS4). Den fjerde delen av kapittelet undersøker hvordan bruk av medierammene varierer mellom de analyserte nettavisene (FS5).

5.1 Deskriptiv statistikk

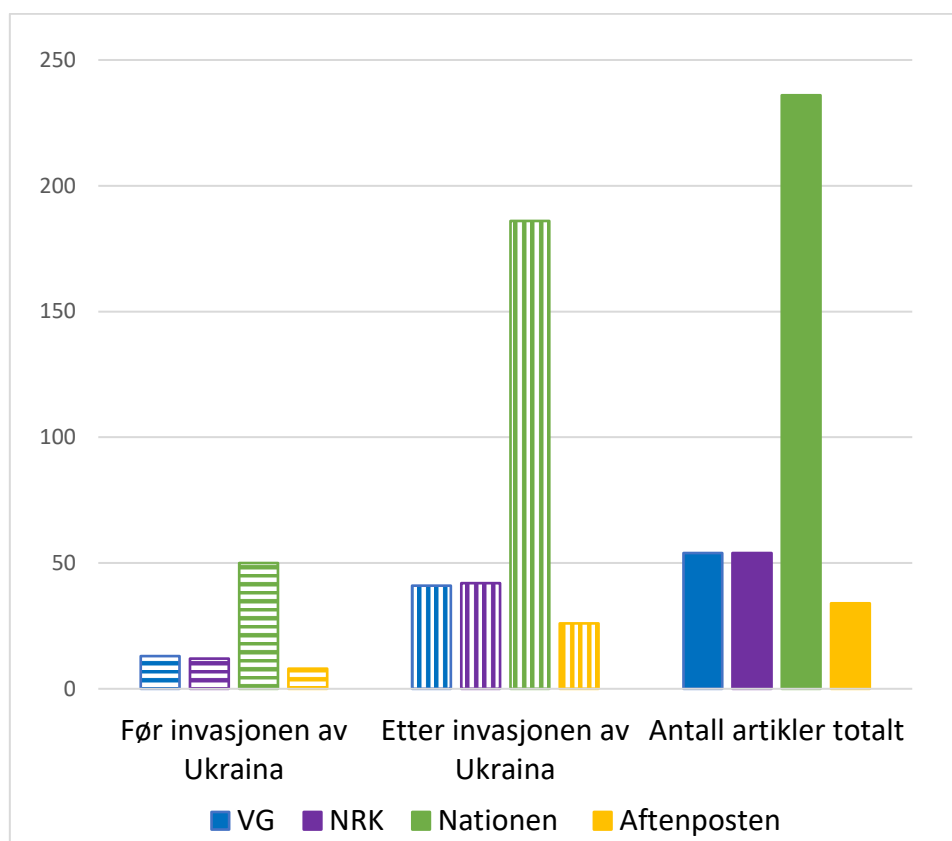
Det første forskningsspørsmålet dreier seg om hvordan antall saker om matsikkerhet, skrevet av redaksjonelle medarbeidere i utvalgte nettavis, har endret seg etter utbruddet av krigen i Ukraina. Resultatene er fremstilt i figur 2. Søylene i figuren viser antall artikler per nettavis, og de ulike nettavisene er adskilt med ulike farger. I tillegg illustrerer mønsteret på søylene om artiklene ble publisert før eller etter krigsutbruddet. Søylene lengst til venstre med horisontale striper er antall artikler før krigen i Ukraina brøt ut, og søylene i midten med vertikale striper er antall artikler etter krigsutbruddet. Søylene lengst til høyre uten mønster viser det samlede antallet artikler om matsikkerhet, som er skrevet av redaksjonelle medarbeidere og publisert mellom 24.02.2021 og 24.02.2023. Det understrekes at tallene er hentet før det ble trukket et tilfeldig utvalg for analysen.

Figur 2 viser at før krigsutbruddet publiserte Aftenposten 8 saker, NRK 12 saker og VG 13 saker om matsikkerhet, skrevet av redaksjonelle medarbeidere. Nationen hadde publisert hele 50 artikler om matsikkerhet, skrevet av redaksjonelle medarbeidere, før utbruddet av krigen i Ukraina. Til sammen i de fire nettavisene ble det publisert 82 artikler om matsikkerhet før krigsutbruddet, som var skrevet av redaksjonelle medarbeidere.

Videre viser Figur 2 at etter krigen brøt ut ble det publisert 41 artikler i VG, 42 artikler i NRK og 26 artikler i Aftenposten, som handlet om matsikkerhet og var skrevet av redaksjonelle

medarbeidere. Nationen publiserte 186 artikler om matsikkerhet skrevet av redaksjonelle medarbeidere etter krigsutbruddet, som er et mye høyere antall enn de tre andre nettavisene i utvalget. Totalt i de fire nettavisene ble det publisert 295 artikler om matsikkerhet skrevet av redaksjonelle medarbeidere etter krigsutbruddet.

Antallet artikler publisert i de fire nettavisene samlet økte altså med 255%. Nationen økte antall artikler om matsikkerhet med 272% fra før krigen i Ukraina brøt ut til etter krigsutbruddet, og er den nettavisen i utvalget med størst prosentvis økning. NRK økte antallet artikler med 250%, og Aftenposten økte antall artikler om matsikkerhet skrevet av redaksjonelle medarbeidere med 225%. VG økte sin dekning av matsikkerhet minst av alle nettavisene i utvalget, men hadde likevel en økning på hele 215%.

Figur 2: Antall artikler om matsikkerhet i utvalgte nettaviser. Utvalget som ligger til grunn for stolpediagrammet er hentet fra Atekst ved hjelp av søkeord matsikkerhet* og kun artikler skrevet av redaksjonelle medarbeidere er inkludert. Innhold skrevet av eksterne bidragsyttere er ikke inkludert. Før invasjonen av Ukraina er 24.02.2021-23.02.2022. Etter invasjonen av Ukraina er 24.02.2022-24.02.2023. Totalt i alle avisene 82 artikler før og 295 artikler etter krigsutbruddet.

5.2 Rammeelementer i utvalgte norske nettaviser

Denne delen av kapittelet analyserer hvilke rammeelementer og aktører som er til stede og ikke til stede i det analyserte materialet. Rammeelementene utgjør grunnlaget for det andre forskningsspørsmålet, nemlig hvilke medierammer som finnes i utvalgte norske nettaviser sin dekning av matsikkerhet. Det tredje forskningsspørsmålet dreier seg om hvilke aktører som er til stede i utvalgte nettaviser sin dekning av matsikkerhet.

5.2.1 Problemdefinisjon

67% av alle avsnittene i utvalget (n=886 avsnitt) definerer et problem (se Vedlegg 2).

Problemdefinisjonene kan deles inn i tre grupper med grunnlag i hvor ofte de forekommer i det analyserte materialet. Den første gruppen er til stede i mer enn 5% av de analyserte avsnittene. De problemdefinisjonene som er nevnt oftest er landbrukspolitik (8%), tilgang til mat som problem (7%) og andre internasjonale kriser med unntak av krigen i Ukraina (6%).

Den andre gruppen problemdefinisjoner er til stede i 3-4% av de analyserte avsnittene. I denne gruppen finner man matkrise (4%), matpriser (4%), krigen i Ukraina (4%), internasjonal matvarehandel (4%), matsikkerheten er truet (4%), bistandspolitik (3%), dyrevelferd (3%), bøndenes rammevilkår (3%) og nedbygging av matjord (3%). De første sju problemdefinisjonene er relatert til enten internasjonale kriser eller konflikter, og konsekvenser som økte matpriser og truet matsikkerhet. De tre siste problemdefinisjonene i denne mellomgruppen er derimot relatert til matproduksjon og forekommer noe sjeldnere.

Den tredje gruppen problemdefinisjoner er nevnt i mindre enn 3% av de analyserte avsnittene. Kategoriene mattrygghet, begrenset tilgang til mat er ikke et problem, klima, ernæring, beredskap, eksport av fisk, utnyttelse av ressurser, kjøtt i kosthold og ulikhet i matsystemet nevnes alle i mindre enn 2% av de analyserte avsnittene. Kategoriene begrenset tilgang til mat er hverken et problem eller ikke problem (altså en nøytral fremstilling) og det er ikke/kommer ikke til å bli matkrise er ikke nevnt i noen av avsnittene i utvalget.

Problemdefinisjonen omfatter også hvilke aktører som er til stede i nettavisene sin dekning av matsikkerhet (FS3). Aktøren internasjonale organisasjoner er til stede i flest avsnitt i det analyserte materialet (13%). Internasjonale organisasjoner som er til stede, er for eksempel WHO og FN. Deretter er eksperter og partiene nevnt i 11% av de kodede avsnittene. Landbruks- og matdepartementet er nevnt i 10% av avsnittene i utvalget. Videre er annen nasjonal myndighet og medier nevnt i 7% av avsnittene i analysen. Den andre gruppen med aktører er nevnt sjeldnere og består av: regjeringen (5%), bønder (5%), Utenriksdepartementet (4%), individ (3%), Norges Bondelag og Norges bonde- og småbrukarlag (3%) og i-land (2%). Den siste gruppen aktører nevnes i under 1% av alle avsnittene og omfatter Nærings- og fiskeridepartementet, Justisdepartementet, Stortinget, salgssamvirkene, felleskjøpet, havbruk og fiskeri, Norge, Russland, Ukraina og u-land.

5.2.2 Årsaksforklaringer

Det er betydelig færre avsnitt som nevner en årsaksforklaring (17%) enn antall avsnitt som definerer et problem (67%) i det analyserte materialet (se Vedlegg 2). Den hyppigst nevnte årsaksforklaringen er at krigen i Ukraina er årsak til at tilgangen til mat kan bli eller er begrenset (2%). Deretter følger en rekke kategorier med 2% prosent dekning, men noe lavere frekvenser: andre internasjonale kriser som årsak til at tilgang til mat kan bli eller er begrenset, dyr mat på grunn av krigen i Ukraina, andre internasjonale kriser truer matsikkerheten, bøndenes rammevilkår som årsak til dårlig matsikkerhet, krigen i Ukraina truer matsikkerheten, krigen i Ukraina er årsak til matkrise og andre internasjonale kriser er årsak til matkrise.

Den andre gruppen årsaksforklaringer er nevnt i mindre enn 1% av det analyserte materialet. I denne gruppen finner vi følgende årsaksforklaringer: klimaendringer truer matsikkerheten, vi kaster for mye mat, dyr mat på grunn av andre internasjonale kriser, lav selvforsyning som årsak, kjøtt er negativt for klima, maktubalanse i internasjonal handel, ikke utnyttede havressurser, andre ikke utnyttede ressurser, nedbygging av matjord og lokal matproduksjon.

Årsaksforklaringene som ikke er nevnt i det hele tatt i det kodede materialet er: matsikkerheten er ikke dårlig, matsikkerhet er et konstruert problem, dyr mat på grunn av importvernet, befolkningens preferanser som årsak, antibiotika truer matsikkerheten, landbruket er årsaken til negative klimaforandringer og negative konsekvenser av import for eksportland.

5.2.3 Moralsk evaluering

Det moralske rammeelementet er som redegjort for i kap. 4.4 operasjonalisert med tre variabler: vinkling, ansvar og skyld. I 15% av det analyserte materialet blir matsikkerhet beskrevet som enten god, ambivalent, nøytral eller dårlig. Analysen er som nevnt gjennomført på avsnittsnivå, og et av kriteriene for utvalget av artikler var at matsikkerhet måtte nevnes minst en gang i hoveddelen av artikkelen. Derfor er det en betydelig andel avsnitt i utvalget hvor matsikkerhet ikke er nevnt i det gjeldende avsnittet, men begrepet er brukt i andre deler av artikkelen. I 10% av avsnittene i det analyserte materialet omtales matsikkerhet uten å hevde at den er hverken god eller dårlig, altså en nøytral fremstilling av matsikkerhet. 4% av de kodede avsnittene omtaler matsikkerheten som dårlig, svak eller lignende formuleringer. På den andre siden omtaler 3% av avsnittene matsikkerheten som god, sterk eller lignende formuleringer.

Innenfor rammeelementet moralsk evaluering nevner 6% av alle avsnittene i det analyserte materialet en eller flere aktører som ansvarlige. Regjeringen er nevnt som ansvarlig flest ganger (3%). Deretter er flere aktører omtalt som ansvarlige i kun 1% av det analyserte materialet. Denne gruppen omfatter nasjonal myndighet, Landbruks- og matdepartementet, samt i-land. Kategoriene Norge, Stortinget, partiene, bønder, salgsamvirkene og dagligvarekjedene er alle nevnt som ansvarlige i mindre enn 1% av avsnittene. Øvrige aktører er ikke nevnt som skyldige i noen avsnitt i det kodede materialet (se Vedlegg 2).

Innenfor rammeelementet moralsk evaluering omtaler 9% av alle avsnittene i det analyserte materialet en eller flere aktører som skyldige. Regjeringen nevnes også som den skyldige aktøren i flest av de analyserte avsnittene (2%). En gruppe aktører nevnes som skyldige i 1%

av avsnittene: Norge, Russland, Nasjonal myndighet, partiene og private aktører. Videre omtales følgende aktører som skyldige i mindre enn 1% av de analyserte avsnittene: Landbruks- og matdepartementet, Stortinget, eksperter, Norges bondelag, Norges bonde- og småbrukarlag, salgssamvirkene, havbruket, internasjonale organisasjoner, Ukraina og i-land. Øvrige aktører nevnes ikke som skyldige i noen av avsnittene i utvalget (se Vedlegg 2).

5.2.4 Handlingsanbefalinger

I det analyserte materialet er rammeelementet handlingsanbefaling til stede i 25% av alle avsnittene (se Vedlegg 2). Handlingsanbefalingene som nevnes flest ganger i det analyserte materialet er å bedre rammebetingelsene for bønder (6%) og å øke norsk matproduksjon (6%). Kategorien øke bistand nevnes som handlingsanbefaling i 5% av de analyserte avsnittene.

Fire kategorier innenfor rammeelementet handlingsanbefalinger er nevnt i mindre enn 3% av avsnittene. Vitenskapelige og teknologiske tiltak for matproduksjon er til stede i kun 2% av avsnittene i det analyserte materialet. Deretter følger kategoriene øke internasjonal handel, endre kosthold og øke rekruttering til bondeyrket som er nevnt i 1% av de kodede avsnittene. Den neste gruppen kategorier er nevnt i mindre enn 1% av alle avsnittene, og omfatter: å eksportere mindre fisk, kutte eller begrense kjøtt i kostholdet, at salgssamvirkene må sette ned prisen på matvarer, styrke lokal bosetting, landbruket som en del av løsningen, begrense import fra utviklingsland, betale mer for maten og at dagligvarekjedene må senke matprisene. Å fjerne importvernet eller øke produksjon av korn og grønnsaker er ikke nevnt som handlingsanbefalinger i noen av de analyserte avsnittene.

5.3 Medierammer om matsikkerhet i utvalgte norske nettaviser

Det andre forskningsspørsmålet dreier seg som nevnt om hvilke medierammer som finnes i de utvalgte nettavisene sin dekning av matsikkerhet. Med utgangspunkt i klyngeanalysen er fire medierammer identifisert i det kodede materialet, og omtales videre som 1) den landbrukspolitiske rammen, 2) matproduksjonsrammen, 3) inntektsrammen og 4) bistandsrammen (se Tabell 2 for oversikt).

Den første medierammen er den landbrukspolitiske rammen. Problemdefinisjonen som er til stede i flest avsnitt i den landbrukspolitiske rammen er landbrukspolitikk. Dyrevelferd og bistandspolitikk er også sentrale problemdefinisjoner i denne rammen, men temaene nevnes sjeldnere enn landbrukspolitikk. Aktørene som er mest til stede i den landbrukspolitiske rammen er private aktører, eksperter og nasjonale myndigheter. Den landbrukspolitiske rammen består av to årsaksforklaringer. Den første årsaksforklaringen er at krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser begrenser eller vil begrense tilgangen til mat. Den andre årsaksforklaringen er at krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser truer eller vil true matsikkerheten. Innenfor det moralske rammeelementet fremstilles matsikkerhet som nøytral i den landbrukspolitiske rammen. Handlingsanbefalingen i denne medierammen er å styrke norsk matproduksjon og selvforsyning. Til slutt er består den landbrukspolitiske rammen av innenrikssaker i det kodede materialet, som tyder på at den geografiske dekningen er på nasjonalt nivå.

Innenfor rammeelementet moralsk evaluering er de samme aktørene omtalt flest ganger som skyldige og flest ganger som ansvarlige i alle fire medierammene. Regjeringen samt Landbruks- og matdepartementet omtales som ansvarlige i flest avsnitt i alle fire identifiserte medierammer. De to kategoriene var separate i innholdsanalysen, men ble slått sammen i klyngeanalysen (se vedlegg 3). Landbruks- og matdepartementet som ansvarlig er som regel henvist til som landbruks- og matministeren i det analyserte materialet, og som minister representerer politikeren regjeringen heller enn partiet de tilhører. Det ga derfor mening å samle kategoriene regjeringen og Landbruks- og matdepartementet til en variabel i

klyngeanalysen. I tabell 2 er de to aktørene likevel oppført separat, for å gi leseren bedre forståelse for hvilke aktører som faktisk har blitt omtalt som ansvarlig.

De fleste avsnittene i det analyserte materialet omtaler regjeringen, Landbruks- og matdepartementet og annen nasjonal myndighet som skyldige. I klyngeanalysen er de tre kategoriene fra innholdsanalysen slått sammen til en felles variabel (se vedlegg 3). Som nevnt er de fleste departementene intervjuet gjennom ministre, og når politikere har på «ministerhatten» representerer de i regjeringen heller enn partiet de tilhører. Det ga derfor mening å slå sammen kategoriene til en samlet variabel i klyngeanalysen. I tabell 2 er de tre aktørene oppført separat, for å gi leseren bedre forståelse for hvilke aktører som har blitt omtalt som skyldig i det analyserte materialet.

Den andre medierammen er inntektsrammen. I denne medierammen er den mest brukte problemdefinisjonen bøndernes rammebetingelser. De politiske partiene er de aktørene som er mest til stede i inntektsrammen, og av de politiske partiene er Senterpartiet det mest representerte politiske partiet. Årsaksforklaringen som benyttes flest ganger i inntektsrammen er at krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser truer matsikkerheten. Innenfor det moralske rammeelementet er fordelingen av skyld og ansvar likt som i den landbrukspolitiske rammen, som redegjort for ovenfor. Inntektsrammen fremstiller matsikkerhet som nøytral. Videre er den mest brukte handlingsanbefalingen å bedre bøndernes rammebetingelser, spesielt ved å økte bøndernes inntekt. Inntektsrammen består i likhet med den landbrukspolitiske rammen av innenrikssaker.

Tabell 2: Oversikt over medierammene

	Problemdefinisjon	Aktør	Årsaksforklaring	Moralsk vurdering ansvar/skyld	Moralsk vurdering vinkling	Handlings anbefaling	Geografisk dekning
Den landbrukspolitiske rammen (n=427)	Landbrukspolitikk (Dyrevelferd) (Bistandspolitikk)	Private aktører Nasjonale myndigheter Ekspert	Krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser begrenser tilgang til mat Krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser truer matsikkerheten	<u>Ansvar:</u> Regjeringen LMD <u>Skyld:</u> Regjeringen LMD Annen nasjonal myndighet	Nøytral fremstilling av matsikkerhet	Øke selvforsyning	Innenrikssaker
Inntektsrammen (n=85)	Bøndernes rammebetingelser	De politiske partiene (Sp, Ap, Andre)	Krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser truer matsikkerheten	<u>Ansvar:</u> Regjeringen LMD <u>Skyld:</u> Regjeringen LMD Annen nasjonal myndighet	Nøytral fremstilling av matsikkerhet	Bedre bønders rammebetingelser	Innenrikssaker
Matproduksjonsrammen (n=68)	Landbrukspolitikk Nedbygging av matjord	De politiske partiene Nasjonale myndigheter	Krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser begrenser tilgang til mat	<u>Ansvar:</u> Regjeringen LMD <u>Skyld:</u> Regjeringen LMD Annen nasjonal myndighet	Fremstilling av matsikkerhet: Nøytral (10%) Dårlig (6%)	Øke selvforsyning	Innenrikssaker, regional og/eller lokal dekning
Bistandsrammen (n=306)	Tilgang til mat kan bli eller er begrenset Andre kriser Krigen i Ukraina	Internasjonale organisasjoner Ekspert	Krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser begrenser tilgang til mat Krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser truer matsikkerheten	<u>Ansvar:</u> Regjeringen LMD <u>Skyld:</u> Regjeringen LMD Annen nasjonal myndighet	Fremstilling av matsikkerhet: Nøytral (9%) Dårlig (9%)	Mer bistand	Utenrikssaker

Note: Medierammer funnet ved hjelp av klyngeanalyse i Stata. Tilfeldig utvalg artikler hentet fra nettavisene NRK.no, VG.no, Nationen.no og Aftenposten.no i perioden 24.02.2021 til 24.02.2023. Alle artikler er analysert på avsnittsnivå. N=886 avsnitt.

Den tredje medierammen er matproduksjonsrammen. De viktigste problemdefinisjonene i matproduksjonsrammen er landbrukspolitikk og nedbygging av matjord. Av aktørene er det de politiske partiene og nasjonale myndigheter som uttaler seg oftest. Årsaksforklaringen som er nevnt flest ganger i matproduksjonsrammen er at krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser truer matsikkerheten. Innenfor det moralske rammeelementet er fordelingen av skyld og ansvar likt i alle rammene som redegjort for. I matproduksjonsrammen beskrives matsikkerhet i flest avsnitt som dårlig (10%), og i noen færre avsnitt som hverken god eller dårlig, altså nøytral (6%). Å øke norsk matproduksjon og styrke selvforsyningen er det mest brukte handlingsforslaget i matproduksjonsrammen. I motsetning til de tre andre medierammene består matproduksjonsrammen i hovedsak av regional dekning. 48% av avsnittene i matproduksjonsrammen dekker Østlandet, og 63% av avsnittene dekker resten av landets fylker.

Den fjerde medierammen er bistandsrammen. De mest nevnte problemdefinisjonene i bistandsrammen er at tilgang til mat er eller kan bli et problem, krigen i Ukraina og andre internasjonale kriser. Internasjonale organisasjoner er aktøren som oftest er representert i denne medierammen. Bistandsrammen består av de to samme årsaksforklaringene som den landbrukspolitiske rammen. Den første årsaksforklaringen er som nevnt at krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser begrenser tilgang til mat. Den andre årsaksforklaringen er som nevnt at krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser truer matsikkerheten. Innenfor rammeelementet moralsk evaluering er fordeling av skyld og ansvar som nevnt likt i alle fire medierammene. Videre fremstiller bistandsrammen fremstiller matsikkerhet like ofte dårlig som nøytral. Til slutt er den mest brukte handlingsanbefalingen i bistandsrammen å øke bistand.

5.4 Bruk av medierammer før og etter krigen i Ukraina

Følgende analyseres det fjerde forskningsspørsmålet, som dreier seg om hvordan bruk av medierammer om matsikkerhet har endret seg mellom 24.02.2021 og 24.02.2023, samt før og etter utbruddet av krigen i Ukraina. For å svare på forskningsspørsmålet ble utvalget først delt i to ulike grupper. I den første gruppen avsnitt er publiseringsdato mellom 24.02.2021 til 23.02.2022 (før krigen i Ukraina brøt ut). I den andre gruppen avsnitt er publiseringsdato

mellom 24.02.2022 til 24.02.2023) etter krigsutbruddet. Analysen viser en svak statistisk signifikant sammenheng mellom bruk av medierammer og tidspunkt, altså før eller etter utbruddet av krigen i Ukraina ($X^2(3, n=886) = 10,62, p < 0,01, V = 0,11$). Tabell 3 viser at både den landbrukspolitiske rammen og inntektsrammen ble mindre brukt før utbruddet av krigen i Ukraina enn etter krigsutbruddet. Matproduksjonsrammen og bistandsrammen ble mer brukt etter krigsutbruddet.

Tabell 3: Bruk av medierammer før og etter krigen i Ukraina

	Før (n=424) %	Etter (n=462) %
Den (land)brukspolitiske rammen (n= 427)	53	44
Inntektsrammen (n= 85)	11	9
Matproduksjonsrammen (n= 68)	6	9
Bistandsrammen (n= 306)	31	38
Total	100 (n=424)	100 (n=462)

Note: Fordeling av ulike rammer før og etter krigen i Ukraina. Før er 24.02.2021 til 23.02.2022. Etter er 24.04.2022 til 24.02.2023. Tilfeldig utvalg hentet fra VG, NRK, Nationen og Aftenposten. N oppgitt som antall avsnitt. $X^2(3, n=886) = 10,62, p = 0,01, V = 0,11$.

Den landbrukspolitiske rammen ble brukt i 53% av det analyserte materialet før utbruddet av krigen, og i 44% av det analyserte materialet etter krigsutbruddet. Inntektsrammen ble mer brukt før krigsutbruddet (11%) enn etter utbruddet av krigen (9%). Matproduksjonsrammen ble brukt i 6% av de analyserte avsnittene før invasjonen av Ukraina, og økte til 9% etter utbruddet av krigen. For både inntektsrammen og matproduksjonsrammen er endringene imidlertid så små, at man ikke kan si med sikkerhet om det faktisk er en forskjell.

Bistandsrammen var brukt i 31% av det analyserte materialet før krigen i Ukraina brøt ut, og økte til 38% av det analyserte materialet etter krigsutbruddet.

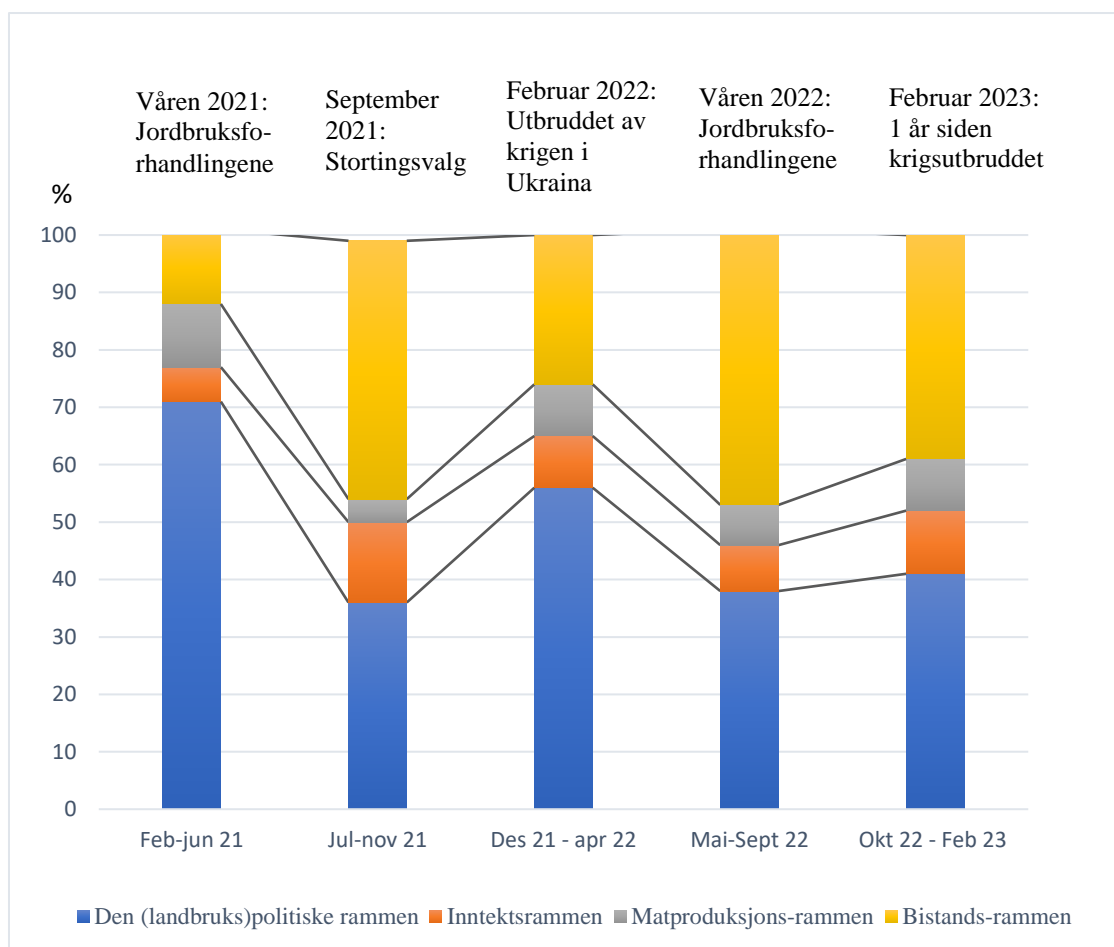
5.4.1 Bruk av medierammer over tid

For å analysere endring over tid ble den valgte tidsperioden delt inn i fem kortere tidsperioder som hver består av fire eller fem måneder. Tidsperiodene som er brukt i analysen er februar til juni 2021, juli til november 2021, desember 2021 til april 2022, mai til september 2022 og oktober 2022 til februar 2023. Analysen viser en svak statistisk signifikant

sammenheng mellom tidsperioder og bruk av ulike rammer $X^2(12, n=106) = 86,55, p < 0,001$. $V=0,18$). Bruken av de ulike medierammene varierte altså signifikant i løpet av perioden 24.02.2021 til 24.02.2023. Figur 3 viser at i perioden februar til juni 2021 utgjør den landbrukspolitiske rammen klart størst prosentandel av det analyserte materialet (71%). Bistandsrammen utgjør i samme periode 13%, og matproduksjonsrammen utgjør 11% av det kodede materialet. Inntektsrammen benyttes klart minst i perioden februar til juni 2021 (6%).

I perioden juli til november 2021 er det bistandsrammen som utgjør størst andel av det analyserte materialet (45%), etterfulgt av den landbrukspolitiske rammen (36%). Inntektsrammen utgjør 14% av deknningen i utvalget i denne perioden, som er mer enn en dobling fra perioden februar til juni 2021. Matproduksjonsrammen utgjør kun 4% av det analyserte materialet i samme periode, og er dermed den rammen som er minst brukt fra juli til november 2021.

I perioden desember 2021 til april 2022 er den landbrukspolitiske rammen mest brukt i det analyserte materialet, og har økt med 20% sammenlignet med perioden før. Bruken av bistandsrammen har derimot gått ned til 26%. I samme periode utgjør både matproduksjonsrammen og inntektsrammen 9% av det kodede materialet. Sammenlignet med høsten 2021 fremkommer det av figur 3 at inntektsrammen er mindre brukt, og matproduksjonsrammen har økt sin prosentandel i det analyserte materialet.

Figur 3: Bruk av medierammer over tid oppgitt i prosent. *Bruk av medierammer februar 2021 til februar 2022 i nettavisene NRK, VG, Nationen og Aftenposten beregnet i prosent. $X^2(12, n=106) = 86,55, p < 0,001. V = 0,18.$*

Figur 3 viser at bistandsrammen er brukt i nesten 50% av det analyserte materialet i perioden mai til september 2022, og den landbrukspolitiske rammen er brukt i 38%, som er en nedgang fra forrige periode. Bruken av inntektsrammen og matproduksjonsrammen går ned med henholdsvis 2% og 1% i det kodede materialet, som er så lite at det er usikkert om det faktisk har skjedd en endring.

I den siste perioden fra oktober 2022 til februar 2023 viser figur 3 ikke særlig store endringer. Den landbrukspolitiske rammen er bruk i 41% av det analyserte materialet i perioden, sammenlignet med 39% for bistandsrammen. Bruken av den landbrukspolitiske rammen øker med 3% sammenlignet med perioden før, som er en svært liten økning. Bistandsrammen er

brukt i 39% av det kodede materialet i perioden, en nedgang på 9% fra forrige periode. Matproduksjonsrammen og inntektsrammen øker sin andel i det analyserte materialet i perioden med henholdsvis 3% og 2% sammenlignet med perioden mai til september 2022.

5.4.2 Bruk av ulike medierammer i utvalgte nettaviser

I siste del av kapitlet analyseres det femte forskningsspørsmålet, som dreier seg om i hvilken grad bruk av medierammer varierer mellom nettavisene i utvalget. Analysen viser en moderat signifikant sammenheng mellom avis og bruk av medierammer ($X^2(9, n=886) = 125,49, p < 0,001, V = 0,22$). Tabell 4 viser bruk av de fire medierammene hos VG, NRK, Nationen og Aftenposten i det analyserte materialet. Tabellen viser at i VG er den landbrukspolitiske rammen benyttet i 46% av det kodede materialet, og bistandsrammen er benyttet i 39% av de analyserte avsnittene. VG har benyttet inntektsrammen i 12% av det analyserte materialet, og inntektsrammen utgjør kun 2% av de kodede avsnittene fra VG. NRK har i likhet med VG benyttet den landbrukspolitiske rammen (57%) og bistandsrammen (19%) mest i det analyserte materialet fra hver nettavis. Til forskjell fra VG har NRK benyttet inntektsrammen i kun 6% av de analyserte avsnittene fra NRK. NRK har benyttet matproduksjonsrammen i 17% av de kodede avsnittene, og er dermed den nettavisen i utvalget som har benyttet matproduksjonsrammen mest i det analyserte materialet.

Nationen har i likhet med de andre nettavisene benyttet den landbrukspolitiske rammen (54%) og bistandsrammen (25%) mest i de analyserte avsnittene. Nationen har brukt inntektsrammen mest av avisene i utvalget (15%), mens matproduksjonsrammen kun utgjør 6% av de analyserte avsnittene fra Nationen. Aftenposten har til forskjell fra de andre avisene benyttet bistandsrammen mest i det analyserte materialet (57%), og den landbrukspolitiske rammen nest mest (33%). Aftenposten har brukt inntektsrammen i 5% av sin dekning, og er dermed den avisen i utvalget som har benyttet inntektsrammen minst i de kodede avsnittene. Aftenposten benyttet matproduksjonsrammen i 5% av det kodede materialet og det er kun VG som bruker den samme medierammen mindre i de analyserte avsnittene (2%).

Tabell 4: Fordeling av medierammer i utvalgte norske medier oppgitt i prosent

	VG (n=206) %	NRK (n=232) %	Nationen (n=238) %	Aftenposten (n=210) %
Den (land)brukspolitiske rammen (n= 427)	46	57	54	33
Inntektsrammen (n= 85)	12	6	15	5
Matproduksjonsrammen (n= 68)	2	17	6	5
Bistandsrammen (n= 306)	39	19	25	57
Total	100	100	100	100

Note: Tabellen viser fordelingen av rammer i et tilfeldig utvalg av VG, NRK, Nationen og Aftenposten sin dekning om matsikkerhet i perioden 24.02.2021 til 24.02.2023. $\chi^2(9, n=886) = 125,49, p < 0,001, V = 0,22$.

5.4.3 Bruk av medierammer i utvalgte nettaviser før og etter krigen i Ukraina

I forlengelsen av det fjerde og femte forskningsspørsmålet er det interessant å sammenligne bruken av gitte rammer i en avis før og etter krigen i Ukraina. Kapittelet analyserer om det er en sammenheng mellom krigen i Ukraina og endring i bruk av rammer i hver enkelt avis.

Hverken analysen av den landbrukspolitiske rammen ($p=0,24$), inntektsrammen ($p=0,24$) eller matproduksjonsrammen ($p=0,34$) viser at sammenhengen mellom avis og tidspunkt før eller etter utbruddet av krigen i Ukraina er signifikant. Det er altså ingen signifikant forskjell i bruken av de tre rammene før og etter krigsutbruddet i hver enkelt avis.

Analysen viser derimot en moderat signifikant sammenheng mellom avis og tidspunkt før og etter utbruddet av krigen i Ukraina for bistandsrammen ($\chi^2(3, n=106) = 30,99, p < 0,001, V = 0,32$). Som det kommer frem av tabell 5 ble bistandsrammen mest brukt i VG (39%) og minst brukt i NRK (9%) sin dekning før krigen i Ukraina brøt ut. Bruken av bistandsrammen økte etter krigsutbruddet i både Aftenposten (45%) og NRK (19%), men ble mindre brukt i det analyserte materialet fra Nationen (15%) og VG (17%) etter krigsutbruddet.

Tabell 5: Sammenheng mellom avis og tid for bistandsrammen

Avis	Før (n=417) %	Etter (n=469) %
VG (n= 206)	39	17
NRK (n=232)	9	19
Nationen (n=238)	25	15
Aftenposten (n=210)	27	49
Total (N=886)	100	100

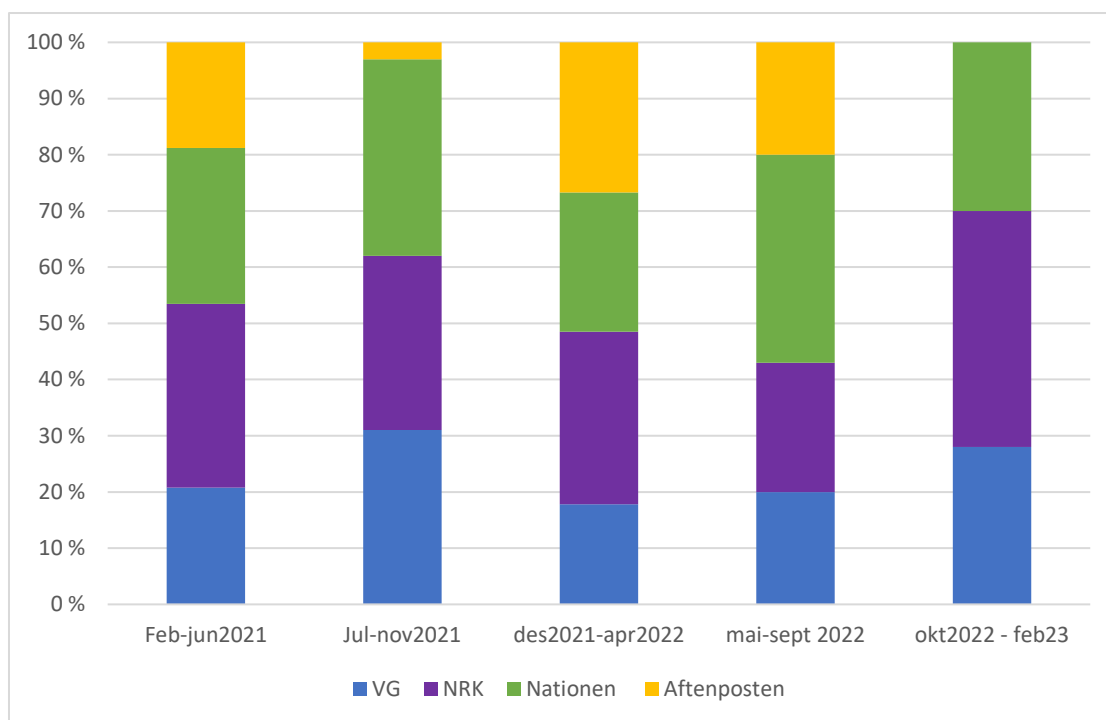
Note: Før er fra 01.02.2021 til 23.02.2022. Etter er 24.02.2022 til 1.03.2023. $X^2(3, n=306) = 30,99, p < 0,001$.

$V = 0,32$.

5.4.4 Bruk av hver enkelt medieramme i nettavisene i ulike tidsperioder

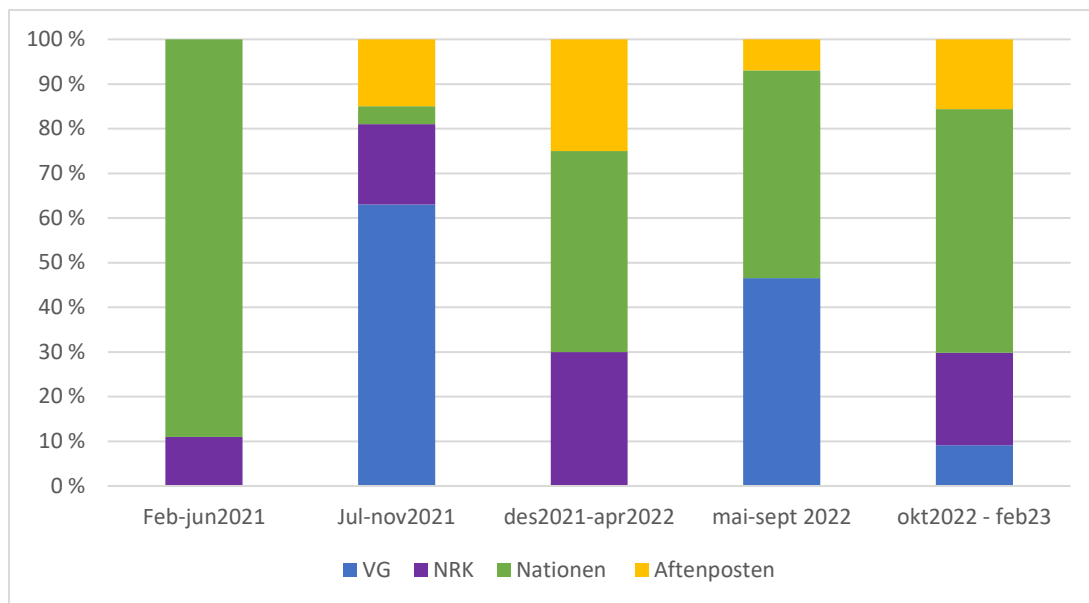
Det neste interessante steget i analysen er å sammenligne bruken av hver enkelt ramme i de fire nettavisene over tid. Kapittelet analyserer rammene samme rekkefølge som fremstillingen i Tabell 2: 1) den landbrukspolitiske rammen, 2) inntektsrammen, 3) matproduksjonsrammen og til slutt 4) bistandsrammen.

Analysen viser en signifikant svak sammenheng mellom tidsperiode og avis for den landbrukspolitiske rammen ($X^2(12, n=106) = 36,40, p < 0,001, V = 0,17$). Som det kommer frem av figur 4 under, benyttet nesten alle avisene den landbrukspolitiske rammen i de fleste tidsperioder. Aftenposten skiller seg likevel noe ut. Aftenposten utgjorde 19% av bruken av den landbrukspolitiske rammen i det analyserte materialet i perioden februar til juni 2021, men utgjorde kun 3% av bruken av den landbrukspolitiske rammen i perioden juli til november 2021. I perioden desember 2021 til april 2022, utgjør Aftenposten 27% av bruken av den landbrukspolitiske rammen i det analyserte materialet. Aftenposten sin prosentandel synker med 7% til neste periode, og Aftenposten er fraværende i det kodede materialet i siste periode.

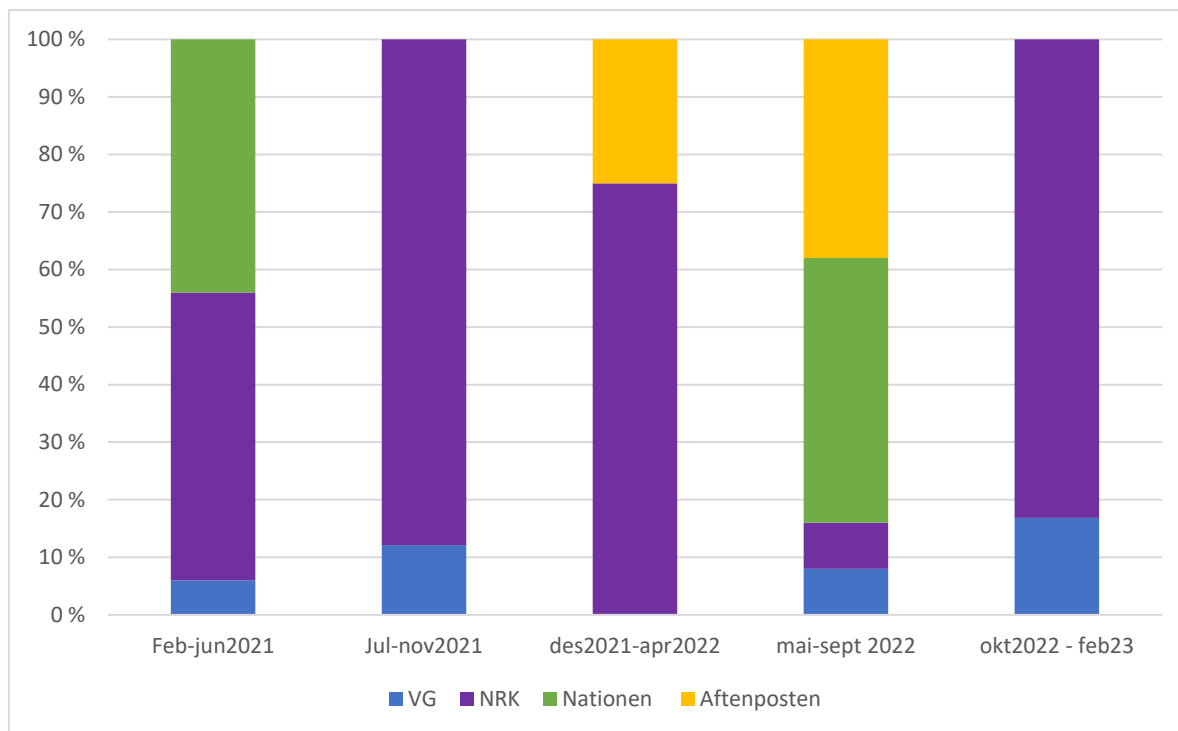
Figur 4: Bruk av den landbrukspolitiske rammen over tid oppgitt i prosent. *Figuren viser bruk av den (landbruks)politiske rammen fra februar 2021 til og med februar 2023. $X^2(12, n=427) = 36,40, p < 0,001, V = 0,17$. Tilfeldig utvalg avsnitt fra VG ($n=95$), NRK ($n=133$), Nationen ($n=129$), Aftenposten ($n=70$).*

Analysen viser en signifikant moderat sammenheng mellom tidsperiode og avis for inntektsrammen $X^2(12, n=85) = 54,49, p < 0,001, V = 0,45$). Figur 5 viser at hvilken avis som er høyest representert i bruk av inntektsrammen i de ulike tidsperiodene varierer. I den første perioden fra februar 2021 til juni 2021 står Nationen for 89% av bruken av inntektsrammen, og NRK utgjør 11% av bruken i utvalget. I perioden juli til november står Nationen derimot kun for 4% av bruk av inntektsrammen i det analyserte materialet i perioden. VG benytter rammen mest av de fire avisene i det analyserte materialet (63%). Mellom desember 2021 til april 2022 er VG ikke til stede i det analyserte materialet. NRK og Aftenposten utgjør henholdsvis 30% og 45%. Nationen utgjør over 40% av bruken av inntektsrammen i hver av de tre siste periodene i de kodede avsnittene. I perioden mai til september 2022 står VG og Nationen for 47% av bruken av rammen, mens Aftenposten står for 12% av bruken av rammen i det analyserte materialet. NRK bruker ikke rammen i denne perioden i det analyserte materialet. I den siste perioden benytter alle nettavisene inntektsrammen, men Nationen benytter den mest i det analyserte materialet.

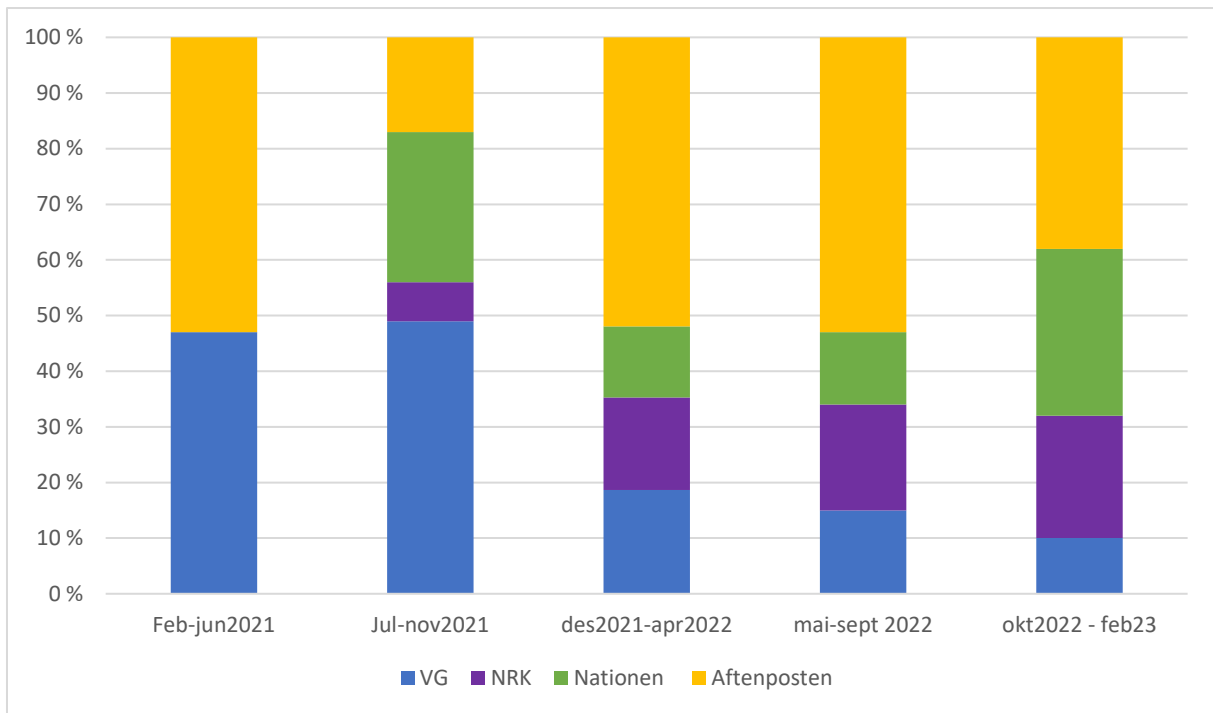
Figur 5: Bruk av inntektsrammen over tid oppgitt i prosent. *Figuren viser bruk av inntektsrammen fra februar 2021 til og med februar 2023. $X^2(12, n=85) = 52,49, p < 0,001, V = 0,45$.*

Analysen viser en signifikant sammenheng mellom avis og tidsperiode for bruk av matproduksjonsrammen ($X^2(12, n=68) = 41,61, p < 0,001, V = 0,45$). Som det kommer frem av figur 6 er det NRK som i de fleste tidsperioder står for høyeste prosentandel bruk av matproduksjonsrammen i det analyserte materialet. NRK står for 50% av bruken av matproduksjonsrammen i perioden februar til juni 2021, og Nationen står for 44% av bruken. VG utgjør kun 6% av bruken av matproduksjonsrammen i det analyserte materialet mellom februar til juni 2021. Aftenposten brukte ikke matproduksjonsrammen mellom februar og november 2021. I den andre perioden fra juli 2021 til november 2021 utgjør NRK sin dekning 87% av bruken av matproduksjonsrammen i perioden, og VG står for 12% av bruken i det analyserte materialet. I perioden desember til april 2022 står NRK for 75% av bruken av matproduksjonsrammen i det analyserte materialet, og Aftenposten utgjør kun 25%. Perioden mai til september skiller seg ut ved at det er Aftenposten (38%) og Nationen (46%) som har høyest prosentandel bruk i det kodede materialet. NRK og VG utgjør kun 8% av bruken av matproduksjonsrammen i denne perioden. Mellom oktober 2022 til februar 2023 har NRK (89%) igjen økt bruken av matproduksjonsrammen i de analyserte avsnittene, og VG står for de resterende 18%.

Figur 6: Bruk av matproduksjonsrammen over tid oppgitt i prosent. *Figuren viser bruk av matproduksjonsrammen fra februar 2021 til og med februar 2023. $\chi^2(12, N=68) = 41,61$, $p < 0,001$, $V = 0,45$.*

Analysen viser en signifikant moderat sammenheng mellom avis og tidsperiode for inntektsrammen ($\chi^2(12, n=68) = 67,61$, $p < 0,001$, $V = 0,27$). Figur 7 viser at Aftenposten i de fleste perioder står for høyest prosentandel bruk av bistandsrammen i det analyserte materialet. Funnet er i tråd med tabell 2, som viste at Aftenposten brukte bistandsrammen mest av alle nettavisene i det analyserte materialet. I den første perioden står Aftenposten for 53% av dekningen, og VG står for 47%. I perioden juli til november utgjør VG størst prosentandel (49%), deretter står Nationen for 27% av bruken av bistandsrammen i perioden. I de to periodene som strekker seg fra desember 2021 til september 2022 øker igjen Aftenposten sin bruk av bistandsrammen i det analyserte materialet. NRK øker sin bruk i de to periodene til henholdsvis 19% og 15%, og Nationen står for 13% av bruken i begge periodene. I perioden oktober 2022 til februar 2023 står Aftenposten igjen for høyest prosentandel bruk av rammen (38%), og Nationen står for 30%. NRK benytter bistandsrammen i 22% av den analyserte dekningen mellom oktober og februar 2023.

Figur 7: Bruk av bistandsrammen over tid oppgitt i prosent. *Figuren viser bruk av matproduksjonsrammen fra februar 2021 til og med februar 2023. ($\chi^2(12, N=306) = 67,609$, $p < 0,001$, $V = 0,272$).*

6 Diskusjon

Denne delen av oppgaven drøfter de viktigste funnene i lys av forskningsspørsmålene og hypotesene som ble utledet i kap. 3.2. Deretter løftes blikket til fremtidens debatt og matsikkerhet. Videre redegjøres det for studienes begrensninger og forslag til fremtidig forskning. En kort avslutning oppsummerer studien.

6.1 Dekning av matsikkerhet i utvalgte nettaviser

Det første forskningsspørsmålet som har blitt undersøkt dreier seg om hvordan dekningen av matsikkerhet har endret seg mellom 24.02.2021 og 24.02.2023. Analysen viser at antall publiserte artikler, skrevet av redaksjonelle medarbeidere, økte med 255% samlet for alle fire nettavisene. Funnet bekrefter at i de utvalgte nettavisene er det publisert flere artikler om matsikkerhet skrevet av redaksjonelle medarbeidere etter krigen i Ukraina brøt ut enn før krigsutbruddet (H1).

Det er imidlertid relativt stor forskjell mellom de fire nettavisene i utvalget. Nationen har publisert flest artikler om matsikkerhet skrevet av redaksjonelle medarbeidere i løpet av den analyserte tidsperioden. Med en økning på 272% har Nationen også den største prosentvise økningen fra før krigen i Ukraina brøt ut til etter krigsutbruddet. Dermed bekreftes H2 og nullhypotesen forkastes. Funnet er i tråd med Medietilsynet (2022) sin rapport, som viste at Nationen som nisjeavis har en viktig demokratisk funksjon ved å dekke landbrukspolitikk, bøndenes interesser og klima i større grad enn andre nisjemedier.

6.2 Medierammer om matsikkerhet i utvalgte norske medier

Det andre forskningsspørsmålet som ble analysert i forrige kapittel var hvilke medierammer som finnes i utvalgte norske nettaviser sin dekning av matsikkerhet. Analysen viste at nettavisene VG, NRK, Nationen og Aftenposten benyttet fire rammer i perioden mellom 24.02.2021 og 24.02.2023: 1) den landbrukspolitiske rammen, 2) inntektsrammen, 3) matproduksjonsrammen og 4) bistandsrammen. Analysen viser at den landbrukspolitiske rammen er mest brukt (48%), og bistandsrammen er nest mest brukt i det kodede materialet (34%). Inntektsrammen (10%) og matproduksjonsrammen (8%) utgjør en betydelig mindre andel av nettavisenes dekning av matsikkerhet i det analyserte materialet.

Funnet er delvis i tråd med hypotesen som ble utledet tidligere i studien. Analysen viser at minst en av rammene i det analyserte materialet dreier seg om henholdsvis matproduksjon (H3) og tilgang til mat (H4). Dermed beholdes H3 og H4, og nullhypotesene forkastes. På den andre siden viser analysen at hverken innramming(er) knyttet til bærekraft, klima og/eller teknologi (H5) eller internasjonal handel (H6) er til stede i det analyserte materialet. Dermed forkastes H5 og H6, og nullhypotesene beholdes. Minst en av medierammene i det analyserte materialet dreier seg ikke om teknologi, bærekraft og/eller klima. Minst en av medierammene i det analyserte materialet dreier seg ikke om internasjonal handel.

Det er interessant at analysen viser at det eksisterer både en inntektsramme og en matproduksjonsramme i det kodede materialet. Produksjonsrammer i tidligere forskning retter fokus mot urettferdige handelsbetingelser for bøndene sammenlignet med resten av matverdikjeden, sikring av bøndenes inntekt og markedstiltak samt å øke produksjon i jordbruket (Candel et al., 2014; Ortiz-Miranda et al., 2016). Matproduksjonsrammen er i større grad knyttet til nedbygging eller omdisponering av matjord og landbrukspolitikk, og de sentrale aktørene er eksperter eller nasjonale myndigheter. Bøndene er til stede i en svært liten andel av det kodede materialet. Inntektsrammen dreier seg om bøndenes rammebetingelser, men også her er partiene, og ikke bøndene selv, mest til stede i det analyserte materialet.

Hverken matproduksjonsrammen eller inntektsrammen retter fokus mot urettferdighet i matverdikjeden slik Ortiz-Miranda et al. (2016) fant i sin studie. I det analyserte materialet er dagligvarekjeden i liten grad representert, og bøndenes inntektsmuligheter knyttes ikke til matverdikjeden. Funnet kan muligens knyttes til særegenhetene ved det norske landbruket, som er preget av sterk vilje til å korrigere sentraliserende markedskrefter. Den første bærebjelken i norsk landbrukspolitikk er ifølge (Almås, 2016, s. 34) inntektsforhandlingene mellom staten og jordbruksorganisasjonene om priser og overføringer til landbruket på statsbudsjettet. Det analyserte materialet synes å gjenspeile at jordbruksforhandlingene er sentrale for bøndenes inntektsmuligheter i den norske konteksten, og maktbalansen i matverdikjeden tillegges mindre betydning.

Det er problematisk i lys av den deliberative demokratimodellen at mediene ikke dekker maktbalansen i matverdikjeden. Kritiske perspektiver knyttet til både salgssamvirkene og dagligvarehandelen er en viktig del av en kritisk og åpen offentlig debatt om matsikkerhet, fordi matsikkerhet også er knyttet til maktfordeling i matverdikjeden. Maktbalansen i matsystemet dreier seg blant annet om dimensjonen agentskap, og retter et kritisk blikk mot blant annet bonden, forbrukeren og lokalsamfunnet sin kapasitet til å påvirke matsystemet og verdikjeden. I lys av den deliberative demokratiske modellen skal mediene også inneha en analyserende og kritisk funksjon. Kritisk dekning av hele matverdikjeden, inkludert rollen til salgssamvirkene og dagligvarekjedene, burde i et slikt perspektiv inkluderes i norske medier sin dekning av matsikkerhet.

Ernæringsdimensjonen er heller ikke til stede i det analyserte materialet slik tidligere studier har funnet (Ortiz-Miranda et al., 2016; Van Gorp & van der Goot, 2012). Tidligere studier har funnet rammer knyttet til (mat)fattigdom, feilernæring som følge av fattigdom og manglende tilgang til matmarkedet for marginaliserte grupper i samfunnet. I de norske nettavisene VG, NRK, Nationen og Aftenposten er fattigdom, matpriser og feilernæring lite omtalt i tilknytning til matsikkerhet i den analyserte tidsperioden.

Funnet er problematisk i tråd med den deliberale demokratiske modellen, hvor en av medienes oppgaver er å løfte frem ulike perspektiver og aktører. De valgte nettavisene dekker som redegjort for en stor del av den norske befolkningen som leser nettaviser daglig, og dekningen utgjør en betydelig del av den offentlige debatten om matsikkerhet. En viktig dimensjon ved matsikkerhet er at alle individer skal ha både økonomisk og fysisk tilgang til nok mat, samt få oppfylt sine ernæringsmessige behov for å leve et sunt og aktivt liv (FAO et al., 2022, s. 190). Analysen tyder på at matsikkerhet ikke er dekket fra perspektivet til de som mangler økonomisk tilgang til nok og næringsrik mat i Norge. Det er problematisk at de fattige i Norge ikke er til stede i den offentlige debatten om matsikkerhet, fordi det fører til at denne gruppen ikke får fremmet sine interesser. Dermed risikerer de fattige å bli negativt påvirket av eventuelle politiske tiltak som blir iverksatt følge av krigsutbruddet.

Tilgang til mat blant fattige er i det analyserte materialet begrenset til utenrikspolitikk i bistandsrammen. Solidaritetsrammen funnet av Ortiz-Miranda et al. (2016) retter

oppmerksomheten mot de utfordringene som bunner i sosial marginalisering og fattigdom, altså hvordan man kan konfrontere matusikkerhet. Bistandsrammen er begrenset til dekning av utenrikssaker, og handler om begrenset tilgang til mat i andre land enn Norge, krigen i Ukraina og andre internasjonale kriser. Den sentrale handlingsanbefalingen er hvordan Norge burde øke sin solidaritet og bistand utenlands, enten direkte eller gjennom hjelpeorganisasjoner som FN og WHO. Ingen av de fire rammene i det analyserte materialet dreier seg om hvordan utfordringer knyttet til nasjonal matusikkerhet på individnivå kan konfronteres. Selv om matsikkerheten i Norge er høy som resultat av god kjøpekraft, er funnet som drøftet problematisk for de som opplever matusikkerhet i Norge.

I strid med funnene til Candel et al. (2014) er ikke medierammer om internasjonal handel til stede i det analyserte materialet. Rammen om internasjonal mathandel i den britiske studien argumenterer for at liberalisering av handel og fravær av regulerende tiltak er avgjørende for global matsikkerhet (Candel et al., 2014). Funnet kan skyldes at Norge er et rikt land med god kjøpekraft, og vår matsikkerhet er først og fremst truet hvis grensene stenger som følge av at noe ekstraordinært skjer (Dombu et al., 2021, s. 6). Ved utbruddet av krigen i Ukraina ville ikke økte matpriser som følge av krigsutbruddet fått samme katastrofale følger for Norge sammenlignet med fattige land. Analysen synes å gjenspeile at det først og fremst er stengte grenser, og ikke internasjonale handelsvilkår som truer norsk matsikkerhet. Liberalisering av handel for å sikre alle land tilgang til markedet og like konkurransevilkår er derfor ikke avgjørende for Norges matsikkerhet i kontekst av krigen i Ukraina. I en slik situasjon vil det være avgjørende hvordan nasjonale produksjonsressurser forvaltes, slik at matsikkerheten er god ved stengte grenser. Funnet tyder på at debatten om matsikkerhet fortøner seg ulikt mellom land og over tid, som resultat av endringer i den internasjonale situasjonen og nasjonale rammevilkår. Analysen viser at i Norge knyttes matsikkerhet i kontekst av krigen i Ukraina heller til nasjonal matproduksjon.

I tillegg fikk Norge en rødgrønn regjering bestående av Arbeiderpartiet og Senterpartiet høsten 2021. Våren før stortingsvalget fikk også det såkalte «bondeopprøret» stor oppmerksomhet knyttet til jordbruksoppgjøret. Rammene i det analyserte materialet argumenterer for å øke nasjonal matproduksjon som løsning på utfordringer knyttet til matsikkerhet. Funnene bør ses i lys av overgangen til en regjering med proteksjonistisk

landbrukspolitik, med tydelige mål om økte selvforsyning formulert i Hurdalsplattformen. Uten videre analyser er det ikke mulig å si noe sikkert om årsaken til at rammen om internasjonal handel er fraværende. Likevel bør regjeringsskifte med en tydelig endring i landbrukspolitikken og Senterpartiet sin fremvekst frem mot Stortingsvalget høsten 2021 anses som viktig kontekst for mediernes innramming av matsikkerhet i den undersøkte perioden.

Det er noe overraskende at ingen av rammene i det analyserte materialet er knyttet til bærekraft, klima og teknologiske fremskritt. I kontrast til tidligere studier, som finner at teknologiske og vitenskapelige fremskritt er løsningen for fremtidens matsikkerhet, er slike medierammer ikke til stede i det analyserte materialet (Ortiz-Miranda et al., 2016; Van Gorp & van der Goot, 2012). Funnene tyder på at matsikkerhet ikke er knyttet til bærekraft eller økologisk matproduksjon i de norske nyhetsmediene sin dekning av matsikkerhet. En bærekraftig matproduksjon omfatter at dagens matproduksjon ikke skal gå på bekostning av fremtidens matproduksjon (Clapp et al., 2022, s. 5)

Når diskusjonen og perspektivene knyttet til bærekraftig matproduksjon ikke er til stede i debatten om matsikkerhet mister disse perspektivene, og ikke minst de relevante aktørene, legitimitet i den offentlige debatten. Både landbruksorganisasjonene, bøndene og forskningsmiljøene er relevante aktører, som burde fremme sine perspektiver og interesser i debatten om bærekraft knyttet til matsikkerhet. For det første for å bidra til en opplyst samfunnsdebatt, men også fremme sine perspektiver blant befolkningen. For det andre er det av samfunnet sin interesse at også teknologi, miljø og bærekraft knyttes til den offentlige diskusjonen om matsikkerhet. Teknologi, bærekraft og miljø er viktig for fremtidens matsikkerhet, og mediene burde dekke disse perspektivene i en åpen og kritisk offentlig debatt. Ved at et mangfold av innramminger benyttes i den offentlige debatten om norsk matproduksjon begrenses medieeffekter og befolkningen har et bredere grunnlag for å kritisk utvikle rasjonelle holdninger om Norges matsikkerhet.

I konteksten av en nøkkelhendelse som utbruddet av krigen i Ukraina har det altså betydning hvilke aktører som får mulighet til å fremme sine interesser i mediene. Det tredje forskningsspørsmålet som ble analysert dreier seg om hvilke aktører som er til stede i

nettavisene sin dekning av matsikkerhet mellom 24.02.2021 og 24.02.2023. Analysen viser at nasjonale myndigheter, de politiske partiene, eksperter, organisasjoner og private aktører er til stede i flest avsnitt i det kodede materialet. Analysen viser også noen grupper av aktører som ikke er representert i det analyserte materialet. For eksempel er individer og u-land svakt representert. Aktørene som er til stede er altså ressurssterke på ulike måter. Ut ifra idealet om det deliberative demokratiet er det kritikkverdigg, fordi det betyr at disse gruppene ikke får fremmet sine interesser og heller ikke har mulighet til å påvirke politikken (Geiß et al., 2017). Som allerede drøftet er det derfor problematisk at aktører som kan anses som mindre ressurssterke, for eksempel fattige og bønder, ikke er representert i like stor grad i det analyserte materialet.

Analysen viser at havbruk og fiskeri, samt nærings- og fiskeridepartementet er til stede i kun noen få avsnitt i utvalget. Funnet skyldes sannsynligvis at fiskeri og havbruk i Norge er eksportrettede næringer. På den andre siden er ressursene i havet viktige i lys av begrepet matsikkerhet, fordi havressursene er mulig å utnytte hvis import begrenses som følge av krig. Dekningsgraden er mye høyere enn selvforsyningsgraden, fordi dekningsgraden inkluderer nettopp fisk og andre havressurser (Dombu et al., 2021, s. 13). I lys av begrepet matsikkerhet utelater derfor medienes viktige aspekter ved matsikkerhet i krise, når medierammene er begrenset til landbrukspolitikk og selvforsyningsgrad. Å ta vare produksjonsgrunnlaget er på den ene siden avgjørende for matsikkerhet i krise. Samtidig er det ved en eventuell krise også relevant å drøfte hvordan ressursene kan utnyttes på andre måter og hvordan kostholdet kan tilpasses, når enkelte matvarer ikke lenger er tilgjengelig. I lys av medienes rolle i et representativt demokrati kan man hevde at medienes plikt til å informere burde omfatte en bredere forståelse av matsikkerhet.

6.3 Bruk av medierammer om matsikkerhet over tid

Det femte forskningsspørsmålet som ble analysert i forrige kapittel var hvordan innrammingen av matsikkerhet har endret seg mellom 24.02.2021 og 24.02.2023, samt før og etter utbruddet av krigen i Ukraina 24.02.22. Analysen viser at innrammingen av matsikkerhet endret seg signifikant etter utbruddet av krigen i Ukraina, men sammenhengen er svak. Funnet bekrefter H7: Bruken av ulike medierammer har endret seg etter utbruddet av krigen i Ukraina. Analysen viser at den landbrukspolitiske rammen og inntektsrammen ble

mindre brukt etter utbruddet av krigen i Ukraina enn før krigsutbruddet. På den andre siden ble matproduksjonsrammen og bistandsrammen mer brukt etter utbruddet av krigen i Ukraina. Endringen både for bruk av inntektsrammen og matproduksjonsrammen i det analyserte materialet er imidlertid så liten at man kan ikke med sikkerhet si at det faktisk har skjedd en endring.

Analysen peker likevel mot en interessant endring i hvordan matsikkerhet ble rammet inn før og etter krigsutbruddet. Matsikkerhet ble beskrevet som nøytral i de to første rammene, men delvis som dårlig i de to rammene som ble mer brukt etter krigsutbruddet. Det kan synes som om oppmerksomheten rundt matjord og dimensjonen tilgjengelighet økte etter utbruddet av krigen i Ukraina, fordi innrammingene legger vekt på tilgang til produksjonsressurser og øke produksjon. Samtidig er å øke norsk selvforsyning den tydeligste handlingsanbefalingen både i den landbrukspolitiske rammen og matproduksjonsrammen. Den landbrukspolitiske rammen ble mindre brukt etter krigen, men analysen viste en svak økning i bruk av matproduksjonsrammen. Bistandsrammen retter søkelys mot internasjonal tilgang til mat, men igjen er endringen liten. Bøndernes rammebetingelser ble mindre dekket i det analyserte utvalget etter utbruddet av krigen. Funnet kan tyde på at matproduksjon og matsikkerhet ble forstått på individnivå som et anliggende for bøndene som yrkesgruppe før krigsutbruddet. Etter krigsutbruddet derimot tyder funnene på at matsikkerhet og matproduksjon ble dekket som nasjonal anliggende i større grad.

Analysen viser at det er en svak signifikant variasjon av bruken av de ulike medierammene også i løpet av kortere tidsintervaller i perioden 24.02.2021 til 24.02.2023. Den landbrukspolitiske rammen var mest brukt mellom februar til juni 2021, og i samme periode var også matproduksjonsrammen mye brukt. I lys av at jordbruksforhandlingene foregår på våren er det kanskje noe overraskende at inntektsrammen ikke øker i bruk før neste periode fra juli til november 2022. Fra juli til november 2022 benytter den analyserte mediedekningen bistandsrammen og inntektsrammen i større grad. Likevel kan økningen i bruk av inntektsrammen denne perioden muligens ses i sammenheng med Senterpartiet sine valgløfter om å tette inntektsgapet til bøndene i valgkampen før stortingsvalget høsten 2021.

I perioden desember 2021 er det bistandsrammen som blir mindre brukt, mens øvrige rammer øker i bruk. Det er spesielt interessant at bruken av matproduksjonsrammen økte i perioden desember til april 2022, siden krigen i Ukraina brøt ut i februar 2022.

Bistandsrammen ble enda mindre brukt i februar til juni 2021, og matproduksjonsrammen og inntektsrammen ble mer brukt. Det er mulig igjen å se funnet i lys av jordbruksforhandlingene som foregår om våren.

I et mangfoldsperspektiv tyder funnene likevel på at rammemangfoldet ikke endrer seg nevneverdig i løpet av den undersøkte perioden. Matproduksjonsrammen er noe mindre brukt i perioden juli til desember 2021, og bistandsrammen er mindre brukt i den første perioden, men ingen rammer blir fullstendig utkonkurrert i enkelte perioder. I tråd med (Porto, 2007) kan rammestrukturen beskrives som mangfoldig, fordi det er flere medierammer som blir brukt i de analyserte nettavisene samtidig. Hvorvidt strukturen er lukket (en ramme presenteres som mer gyldig eller riktig) eller åpen (ingen behandles som mer sann eller riktig) gir ikke datagrunnlaget mulighet til å svare på. Selv om ikke analysen sier noe om hierarki viser analysen på den andre siden at den landbrukspolitiske rammen og bistandsrammen er klart mest brukt i det analyserte materialet i hele perioden mellom 24.02.2021 til 24.02.2023.

6.4 Bruk av medierammer om matsikkerhet i utvalgte nettaviser

Det femte forskningsspørsmålet dreier seg om i hvilken grad bruk av rammer varierer mellom de utvalgte nettavisene. Analysen viser en moderat signifikant sammenheng mellom avis og innramming. Funnet tyder på at NRK, VG, Nationen og Aftenposten bruker ulike innramminger i sin dekning av matsikkerhet i perioden 24.02.2021 til 24.02.2022.

Oppsummert viser analysen at VG, NRK og Nationen benyttet den landbrukspolitiske rammen mest, og bistandsrammen nest mest, i det analyserte materialet. Aftenposten benyttet derimot bistandsrammen mest i den analyserte dekningen, og den landbrukspolitiske rammen nest mest. I det analyserte materialet benyttet NRK matproduksjonsrammen mest av de fire nettavisene og Nationen brukte inntektsrammen

mest av de fire nettavisene. Funnet bekrefter H8: De forskjellige nettavisene i utvalget benytter ulike medierammer i varierende grad i sin dekning av matsikkerhet.

Analysen viser at Nationen benyttet inntektsrammen mest av alle nettavisene i det analyserte materialet. Samtidig bør det påpekes at VG benyttet inntektsrammen nesten like mye i det analyserte materialet. Derfor kan det ikke sies sikkert om det faktisk er en forskjell i bruk av inntektsrammen mellom VG og Nationen. I tillegg benytter Nationen den landbrukspolitiske rammen mest, og bistandsrammen nest mest i det analyserte utvalget slik også NRK og VG gjør. Nationen som nisjeavis skiller seg dermed mindre fra de andre avisene i bruk av medierammer enn forventet. Selv om nationen benytter inntektsrammen mer enn de andre nettavisene, benytter Nationen de samme medierammene som VG, NRK og Aftenposten. Dermed må H9 forkastes. Det er heller ikke slik at kun Nationen knytter matsikkerhet til landbrukspolitikk eller benytter medierammer om klima og bærekraft i det analyserte materialet. Det er likevel et funn at Nationen benyttet inntektsrammen mest i det analyserte materialet, som tyder på at Nationen dekker bøndenes interesser i større grad enn de øvrige avisene.

På den ene siden har Nationen en viktig demokratisk rolle ved å presentere saker og perspektiver som breddemediene ikke nødvendigvis dekker. I så måte kan det argumenteres for at breddemediene og nisjemediene burde dekke ulike tema og til sammen bidrar til et mangfold av innhold, fordi de utfyller hverandre. Nationen har en sentral rolle i debatten om matsikkerhet, blant annet ved å representere perspektivene til bonden som aktør. På den andre siden kan det hevdes å være problematisk i et mangfold-perspektiv at de øvrige mediene benytter inntektsrammen i liten grad. Nationen har en betydelig mindre prosentandel av befolkningen som daglige lesere (1,5%), som betyr at resten av befolkningen som ikke leser Nationen går glipp av informasjonen. I lys av begrepet matsikkerhet er det dimensjonen agentskap som ikke dekkes, når NRK, VG og Aftenposten benytter inntektsrammen betydelig mindre i det analyserte materialet. Med andre ord er det bøndenes rammebetingelser i debatten om matsikkerhet som ikke når frem til en betydelig andel av befolkningen. Et tredje poeng er at i tillegg til et mangfold av tema i ulike medier, bør de ulike mediene også dekke det samme temaet på ulike måter. Et mangfold av rammer

tyder på at nettavisene dekker matsikkerhet fra ulike perspektivene. Analysen viser variasjon i bruk av de ulike medierammene, selv om alle avisene i utvalget benytter alle de fire medierammene. For å si mer om det faktiske innholdsmangfoldet i norske nettaviser sin dekning av matsikkerhet er det imidlertid behov for mer forskning.

I lys av mediene sin beredskapsfunksjon i krise er det også viktig at mediene dekker de tema som er dagsaktuelle. Ved utbruddet av krigen i Ukraina var det spesielt viktig at mediene ga befolkningen informasjon om matsikkerhet og sentral politikk. I tråd med idealet om et representativt demokrati er det viktig at mediene gir befolkningen sann, nøytral, balansert informasjon (Riedl, 2019). Funnene tyder på at medienes dekning av matsikkerhet dro i samme retning, ettersom samtlige aviser økte sin dekning av matsikkerhet. Alle avisene i utvalget benyttet den landbrukspolitiske rammen og bistandsrammen i en betydelig andel av det analyserte materialet, men alle rammene var til stede i alle fire nettavisene og som nevnt var dekningen mangfoldig. Kriteriene om mangfold og balanse samt relevans står i så måte i strid med hverandre. Mediene skal informere befolkningen om relevante og dagsaktuelle temaer. Samtidig som de kritisk skal fremme et mangfold av perspektiver, noe som forutsetter et analytisk og ikke-nøytralt blikk på saken.

6.5 Hva betyr funnene for fremtidens debatt om matsikkerhet?

Oppsummert er medierammene om matsikkerhet i det kodede materialet sterkt knyttet til landbrukspolitikk, bøndernes inntektsmuligheter, norsk matproduksjon og selvforsyning samt bistand. I lys av det representative demokratiet er det viktig at mediene gir befolkningen informasjon om landbrukspolitikken og hvilken politikk som iverksettes, slik at velgerne kan utvikle rasjonelle politiske holdninger og holde politikerne ansvarlige ved neste valg (Riedl, 2019). Økning i antall saker om matsikkerhet er i tråd med mediene sin beredskapsfunksjon ved utbruddet av krigen i Ukraina som informasjonskilde om matsikkerhet.

På den andre siden er det problematisk at analysen viser at ikke mediene dekker alle dimensjonene ved matsikkerhet. Mediene skal i lys av idealet om det deliberative demokratiet fremme åpen og kritisk debatt (Riedl, 2019). Mangel på motstridende rammer og perspektiver kan føre til sterkere rammeeffekter. Som drøftet er dimensjonene ernæring

og bærekraft ikke til stede i det analyserte materialet. Analysen tyder på at individer uten tilgang på nok og næringsrik mat ikke er til stede i debatten om matsikkerhet, og dermed er faren større for at deres interesser ikke blir ivaretatt. Det er også i landbruket sin egen interesse at mediene dekker dimensjonen bærekraft. Blant annet bøndene har selv interesse av å fremme hvilke tiltak som er iverksatt og skal iverksettes for en bærekraftig matproduksjon i Norge. Andre relevante aktører er blant annet forskningsmiljøer knyttet til matproduksjon og de to bondeorganisasjonene (Norsk Bondelag og Norsk bonde- og småbrukarlag). Landbruket kan øke sin legitimitet i befolkningen og påvirke politikk knyttet til matsikkerhet, ved å fremme sine perspektiver på bærekraftig matproduksjon og matsikkerhet i den offentlige debatten.

Det er også problematisk for samfunnet i et informasjonsperspektiv at ikke mediene dekker alle dimensjoner ved matsikkerhet. Bærekraftig matproduksjon er en viktig dimensjon ved matsikkerhet. Derfor burde mediene dekke dimensjonen bærekraft ved matsikkerhet i større grad. Et mangfold av perspektiver i mediene er viktig for at befolkningen skal kunne utvikle rasjonelle holdninger om hva bærekraft er knyttet til matsikkerhet, og hvordan nåtidens og fremtidens matsikkerhet best ivaretas. Det er nemlig ikke gitt hvordan dagens eller fremtidens utfordringer tilknyttet matsikkerhet skal løses. Derfor er det viktig at mediene bidrar til en kritisk offentlig debatt, som også omfatter diskusjon av bærekraft i tilknytning til matsikkerhet.

I tillegg burde mediene i sin dekning av matsikkerhet også informere om hvilke ressurser det er mulig å utnytte ved en krise eller stengte grenser, altså dekningsgraden. Matsikkerhet dreier seg om å ha tilgang til nok mat, i tråd med egne kulturelle preferanser til å leve et aktivt og godt liv (Dombu et al., 2021, s. 17). Selv om fiskerinæringen i fredstid i hovedsak er eksportrettet, bidrar næringen til at dekningsgraden er betydelig høyere enn selvforsyningsgraden. Selvforsyningsgraden er kritisert for å ikke gi et fullstendig inntrykk av matsikkerheten ved krise. Det kan derfor argumenteres at i tilknytning til matsikkerhet, burde mediene også dekke andre ressurser utover jordbruket og selvforsyning.

Studien sitt bidrag til forskningsfeltet er tredelt. Analysen undersøkte saksspesifikke innramninger av matsikkerhet i lys av krigen i Ukraina. Studien bidrar i så måte til økt kunnskap både om hvilke innramninger av matsikkerhet som benyttes under kriser generelt, og hvilke rammer som er mer spesifikke til krigen i Ukraina. Styrken ved analysen er muligheten til å undersøke innramming før og etter krigen i Ukraina, og bidrar dermed til et forskningshull i forskningen på innramming. Studien bidrar med kunnskap om innrammingen av matsikkerhet i en norsk kontekst, som ikke tidligere er undersøkt. I tillegg er kodeboken utviklet som analyseverktøy, og legger grunnlag for fremtidig forskning på innramming av matsikkerhet i norske medier.

Studien er dermed et viktig bidrag for både det norske samfunnet i sin helhet og ulike aktører. Studien gir en indikasjon på hvilke rammer som benyttes i dag. Kunnskap om hvordan matsikkerhet dekkes i norske medier, hva som er viktig og hva som utelukkes er grunnleggende for å bedre forstå rammeeffekter og befolkningen sine holdninger. I tillegg er studien av interesse for en rekke aktører som for eksempel journalister, politikere, bondeorganisasjoner, forskningsmiljøer og andre aktører som har en interesse av å bidra til debatten. Funnene er altså interessante både for de aktørene som er til stede og har fått sine interesser fremmet i mediedekningen, men også aktører som ikke er til stede. I tillegg har studien belyst at bærekraft og ernæring er dimensjoner ved matsikkerhet som i fremtiden burde være en del av den offentlige debatten knyttet til matsikkerhet.

6.6 Studiens begrensinger og videre forskning

All forskning har likevel noen begrensinger, og det er viktig at leseren er klar over begrensingene for at resultatene ikke misforstås. Utvalget er en begrensning ved at det kan finnes andre perspektiver og rammer i de artiklene som ikke er inkludert i de valgte nettavisene og artiklene. Et tilfeldig utvalg motvirker likevel systematiske skjevheter.

I tillegg er generaliserbarheten av studien noe begrenset. Formålet med å benytte kvantitativ innholdsanalyse var å finne generaliserbare mønstre i utvalgte nettaviser sin dekning av matsikkerhet. Litteraturgjennomgangen viste at selv om rammene kan deles inn i noen felles grupper, varierer innramming av matsikkerhet både over tid og mellom land. Det er derfor

ikke mulig å si med sikkerhet at rammene er generaliserbare til andre aviser, land eller tidsperioder.

En annen begrensning finnes i kodeboken, ved at relevante kategorier kan ha blitt utelatt. Analysen fant ingen rammer knyttet til miljø, bærekraft eller økologisk matproduksjon. Kodeboken inneholder flere kategorier knyttet til klima og miljø, men kategoriene er definert relativt strengt som kan være en årsak til lave frekvenser. Økologisk mangfold er en annen kategori som ikke er inkludert i kodeboken som en egen kategori. Tre artikler i utvalget handlet om artsmangfold og biologisk mangfold, en fra Norge og to omhandlet utlandet. Sannsynligvis utgjorde ikke artiklene nok avsnitt totalt til at de ville blitt inkludert i klyngeanalysen. Leseren burde likevel være klar over utfordringen, fordi disse rammene ble funnet i andre studier og ikke i denne analysen.

Analysen finner heller ikke medierammer knyttet til teknologi. Kodeboken har en kategori for teknologiske og vitenskapelige fremskritt som handlingsanbefaling, men mangler en kategori for teknologiske og vitenskapelige fremskritt som problemdefinisjon. To artikler fra Aftenposten handlet om frøhvelvet på Svalbard, et hvelv gravd under jorden for trygg oppbevaring av frø for fremtiden. Frøoppbevaring som handlingsforslag ble kodet en i de tilfellene frøhvelvet ble hevdet å være løsning for fremtidens matsikkerhet. I noen tilfeller inneholdt ikke avsnittet en handlingsanbefaling, og ble derfor kodet med verdi 0, men burde heller vært kodet som en problemdefinisjon. På den andre siden ville nok ikke teknologiske fremskritt blitt inkludert i klyngeanalysen, da det kun var noen få artikler som handlet om temaet. Igjen er det likevel viktig å påpeke fordi rammen om teknologi og vitenskapelige fremskritt ikke ble funnet i min analyse i motsetning til tidligere forskning.

Fremtidig forskning burde undersøke rollen til rammesponsorere i norske medier sin dekning av matsikkerhet. Analysen tyder på at det er partier, nasjonale myndigheter, større organisasjoner og private aktører som er til stede oftest i debatten. Fra et demokratisk perspektiv er funnet problematisk, fordi de aktørene som ikke er til stede i debatten ikke vil få sine interesser legitimert i den offentlige debatten og kriser vil mest sannsynlig påvirke

fraværende aktører negativt (Geiß et al., 2017). Derfor trengs det mer kunnskap om hvordan aktører påvirker innrammingen av matsikkerhet i norsk kontekst, såkalt rammebygging. En fremtidig studie kunne gjennomført intervjuer med sentrale aktører i debatten om matsikkerhet, for å få mer innsikt i hvordan aktørene selv jobber for å fremme sine interesser. Resultatene kunne blitt sammenlignet med resultatene fra dennestudien, for å gi ett innblikk i om aktørene sin egen oppfatning stemmer overens med medienes bruk av rammer.

Et annet spennende tema for videre forskning er hvilken kunnskap befolkningen har om matsikkerhet, og hvordan befolkningen oppfatter debatten i mediene. Funnene kunne deretter blitt sammenlignet med rammene som kommer frem i analysen. Ved å gjennomføre en representativ spørreundersøkelse blant befolkningen, kunne en slik studie gitt verdifull innsikt i befolkningens kunnskap og perspektiver. Ved å inkludere spørsmål om hvilke medier folk bruker kan man også til en viss grad undersøke sammenhengen mellom mediedekningen og det befolkningen vet om matsikkerhet. Funnene ville vært nyttige for både forskere, politikere, nasjonale myndigheter og samfunnet i sin helhet.

Det ville i tillegg vært et godt supplement til analysen å undersøke rammeeffekter. Innholdsanalysen sier ikke noe i seg selv om effekten av rammene, og det er av stor interesse for både samfunnet, mediene og politikere å vite mer om effekten av medierammer om matsikkerhet. En slik studie kunne vært gjennomført som et eksperiment, ved at individet ble utsatt for flere konkurrerende rammer. En kritikk mot studier av rammeeffekter er nemlig at å utsette et individ for en ramme ikke er i tråd med virkeligheten hvor individet utsettes for flere konkurrerende rammer (Geiß et al., 2017). Derfor er det viktig ved et eksperiment at individet blir utsatt for ulike innramminger av matsikkerhet, for eksempel artikler som benytter de ulike rammene som ble funnet i analysen.

Studien har undersøkt hvordan matsikkerhet ble fremstilt i nettavisene NRK, VG, Nationen og Aftenposten fra 24.02.2021 til 24.02.2023. Analysen viser fire ulike medierammer: 1) den landbrukspolitiske rammen, 2) inntektsrammen, 3) matproduksjonsrammen og 4)

bistandsrammen. Ved å undersøke mediedekningen omtrent et år før og et år etter utbruddet av krigen i Ukraina, har studien funnet at bruk av medierammer endret seg signifikant etter krigsutbruddet. I tillegg viser studien at de fire avisene benytter ulike medierammer i sin fremstilling av matsikkerhet. I motsetning til tidligere studier er ikke matsikkerhet i den norske konteksten knyttet til bærekraft og klima eller ernæring. Studien er et viktig bidrag til forskningen på medierammer, og et viktig grunnlag for fremtidig forskning på hvordan matsikkerhet forstås og diskuteres, både av mediene og det norske samfunnet som helhet.

Litteratur

- Allern, S. (2018). *Journalistikk og kildekritisk analyse* (2. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Almås, R. (2016). *Omstart : forslag til ein ny landbrukspolitikk*. Snøfugl.
- Arbeiderpartiet & Senterpartiet. (2021). *Hurdalsplattformen*.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/hurdalsplattformen/id2877252/>
- Bachmann, P., Eisenegger, M. & Ingenhoff, D. (2022). Defining and Measuring News Media Quality: Comparing the Content Perspective and the Audience Perspective. *The International Journal of Press/Politics*, 27(1), 9-37.
<https://doi.org/10.1177/1940161221999666>
- Bateson, G. (2000). *Steps to an ecology of mind*. University of Chicago Press.
- Berger, M., Bøe, E., Halland, A., Hjukse, O., Knutsen, H. r., Kårstad, S., Rustad, L. J., Svennerud, M. & Øvren, E. (2022). *Utsyn over norsk landbruk. Tilstand og utviklingstrekk 2022* (NIBIO BOK 8(5) 2022). NIBIO. https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/3029092/NIBIO_BOK_2022_8_5.pdf?sequence=1
- Candel, J. J. L., Breeman, G. E., Stiller, S. J. & Termeer, C. J. A. M. (2014). Disentangling the consensus frame of food security: The case of the EU Common Agricultural Policy reform debate. *Food policy*, 44, 47-58. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2013.10.005>
- Chong, D. & Druckman, J. N. (2007). Framing theory. *Annual Review of Political Science*, 10(1), 103-126. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.10.072805.103054>
- Clapp, J., Moseley, W. G., Burlingame, B. & Termine, P. (2022). Viewpoint: The case for a six-dimensional food security framework. *Food policy*, 106, 102-164.
<https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2021.102164>
- Dombu, S. V., Bardalen, A., Strand, E., Henriksen, B. & Lamprinakis, L. (2021). *Norsk matsikkerhet og forsyningsrisiko. Rapport fra arbeidsgruppe i NIBIO*. (7/145/2021). NIBIO. <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2767673>
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of communication*, 43(4), 51-58. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>
- Entman, R. M. (2003). Cascading Activation: Contesting the White House's Frame After 9/11. *Political communication*, 20(4), 415-432.
<https://doi.org/10.1080/10584600390244176>

- FAO, IFAD, UNICEF, WFP & WHO. (2022). *The State of Food Security and Nutrition in the World 2022. Repurposing food and agricultural policies to make healthy diets more affordable*. FAO. <https://www.fao.org/3/cc0639en/online/cc0639en.html>
- Gamson, W. A. & Modigliani, A. (1989). The changing culture of affirmative action. I R. G. Braungart & M. M. Braungart (Red.), *Research in political sociology* (Bd. 3, s. 137-177). JAI Press.
- Garvik, O., Aspøy, A., Tjernshaugen, A. & Berg, L. P. (2021, 14.oktober). Regjeringen Solberg. I *Store Norske Leksikon*. https://snl.no/Regjeringen_Solberg
- Geiß, S. (2021). Statistical Power in Content Analysis Designs: How Effect Size, Sample Size and Coding Accuracy Jointly Affect Hypothesis Testing – A Monte Carlo Simulation Approach. *Computational communication research*, 3(1), 61-89. <https://doi.org/10.5117/CCR2021.1.003.GEIS>
- Geiß, S., Weber, M. & Quiring, O. (2017). Frame Competition After Key Events: A Longitudinal Study of Media Framing of Economic Policy After the Lehman Brothers Bankruptcy 2008–2009. *International journal of public opinion research*, 29(3), 471-496. <https://doi.org/10.1093/ijpor/edw001>
- Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching : mass media in the making & unmaking of the New Left*. University of California Press.
- Goffman, E. (1974). *Frame analysis : an essay on the organization of experience*. Harper & Row.
- Griver, S. & Fischhendler, I. (2021). The Social Construction of Food Security: The Israeli Case. *Food security*, 13(5), 1303-1321. <https://doi.org/10.1007/s12571-021-01169-5>
- Kolltveit, K., Karlsen, R. & Figenschou, T. U. (2022). Partiske medier? «Fiendtlig medie»-persepsjon hos borgere, politikere og journalister. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 38(4), 214-229. <https://doi.org/10.18261/nst.38.4.6>
- Magin, M. & Geiß, S. (2021). Kvantitativ innholdsanalyse: Fra problemstilling til gjennomført analyse. I I. Stuvøy, G. Tøndel & A. H. Tjora (Red.), *En smak av forskning : bacheloroppgaven som prosjekt, prosess og produkt* (s. 186-199). Cappelen Damm Akademisk.
- Matthes, J. & Kohring, M. (2008). The Content Analysis of Media Frames: Toward Improving Reliability and Validity. *Journal of communication*, 58(2), 258-279. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2008.00384.x>

- McCombs, M. (1997). Building Consensus: The News Media's Agenda-Setting Roles. *Political communication*, 14(4), 433-443. <https://doi.org/10.1080/105846097199236>
- Mediebedriftene. (u.å). *Persontall*. Mediebedriftenes landsforening. Hentet 24. mai 2023 fra <https://www.medietall.no/index.php?liste=persontall&r=PERSONTALL>
- Medietilsynet. (2022). *Mediemangfoldregnskapet. Mediemangfold i et innholdsperspektiv*. https://www.medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/mediemangfoldsregnskap/221116_mediemangfold_innholdsperspektiv_2022.pdf?fbclid=IwAR2Uw5I2RgVa9wKLNf5P4YhIjGG8zloc4yHWzjIKb1QLqeviOulh_ExHJc
- Meld. St.11 (2016-2017). *Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon*. Landbruks- og matdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-11-20162017/id2523121/>
- Meld. St. 29 (2014-2015). *Globalisering og handel – Muligheter og utfordringer for Norge i handelspolitikken*. Utenriksdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-29-20142015/id2413532/>
- Ortiz-Miranda, D., Pérez, O. M. & Alegre, E. P. (2016). Food and nutrition security discursive frames in the context of the Spanish economic crisis. *Food security*, 8(3), 665-677. <https://doi.org/10.1007/s12571-016-0574-x>
- Porto, M. P. (2007). Frame Diversity and Citizen Competence: Towards a Critical Approach to News Quality. *Critical studies in media communication*, 24(4), 303-321. <https://doi.org/10.1080/07393180701560864>
- Riedl, A. (2019). Which Journalists for Which Democracy?: Liberal-representative, deliberative and participatory roles among Austrian journalists. *Journalism Studies*, 20(10), 1377-1399. <https://doi.org/10.1080/1461670X.2018.1519638>
- Ringdal, K. (2018). *Enhhet og mangfold: samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (4. utg.). Fagbokforlaget.
- Scheufele, B. (2006). Frames, schemata, and news reporting. 31(1), 65-83. <https://doi.org/doi:10.1515/COMMUN.2006.005>
- Scheufele, D. A. (1999). Framing as a theory of media effects. *Journal of communication*, 49(1), 103-122. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1999.tb02784.x>
- Schiro, E. C., Bekkengen, F., Østhus, A., Grimstad, S. & Bergene, C. C. (2023). *Norsk mediebarometer 2022* (172). Statistisk sentralbyrå. <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/tids-og-mediebruk/artikler/norsk-mediebarometer->

[2022/ /attachment/inline/4ad399af-6682-4541-be85-1f459b611c10:535e2799996533ce0a0574e93966be6f95894019/SA172_web.pdf](https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x)

Semetko, H. A. & Valkenburg, P. M. (2000). Framing European politics: a content analysis of press and television news. *Journal of communication*, 50(2), 93-109.

<https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x>

Skogerbø, E. & Karlsen, R. (2021). Media and politics in Norway. I E. Skogerbø, Ø. Nilsen, N. N. Kristensen & L. Nord (Red.), *Power, Communication, and Politics in the Nordic countries* (s. 91-111). Nordicom.

Strong, H. & Wells, R. (2020). Brexit-related food issues in the UK print media: setting the agenda for post-Brexit food policy. *British food journal*, 122(7), 2187-2201.

<https://doi.org/10.1108/BFJ-08-2019-0582>

Strömbäck, J. (2005). In Search of a Standard: four models of democracy and their normative implications for journalism. *Journalism Studies*, 6(3), 331-345.

<https://doi.org/10.1080/14616700500131950>

Tuchman, G. (1978). *Making news: A study in the Construction of Reality*. The free press.

Van Gorp, B. (2007). The constructionist approach to framing: Bringing culture back in.

Journal of communication, 57(1), 60-78. <https://doi.org/10.1111/j.0021-9916.2007.00329.x>

Van Gorp, B. & van der Goot, M. J. (2012). Sustainable food and agriculture: Stakeholder's frames. *Communication, Culture & Critique*, 5(2), 127-148.

<https://doi.org/10.1111/j.1753-9137.2012.01135.x>

Zaller, J. (2003). A New Standard of News Quality: Burglar Alarms for the Monitorial Citizen. *Political communication*, 20(2), 109-130.

<https://doi.org/10.1080/10584600390211136>

Østbye, H., Helland, K., Knapskog, K. & Larsen, L. O. (2013). *Metodebok for mediefag* (4. utg.). Fagbokforlaget.

Aalberg, T. (2020). Medienes betydning for valg og politikk i Norge. I J. Bergh, A. H.

Haugsgjerd & R. Karlsen (Red.), *Valg og politikk siden 1945. Velgere, institusjoner og kritiske hendelser i norsk politisk historie* (s. 195-207). Cappelen Damm Akademisk.

Vedlegg 1. Kodebok

Kodebok

Masteroppgave i medier, kommunikasjon og informasjonsteknologi

Våren 2023

Synnøve Østerhus

1 Introduksjon

Denne kodeboken har som mål å bidra til å besvare følgende problemstilling:

Hvordan fremstiller norske nyhetsmedier matsikkerhet og har fremstillingen endret seg etter krigen i Ukraina brøt ut?

2 Enheter og periode som skal analyseres

Nettavisene som skal analyseres er NRK.no, VG.no, Nationen.no og Aftenposten.no. Det trekkes et tilfeldig utvalg fra hver nettavis. Utvalget består artikler som ble publisert mellom 24.02.2021 til 24.02.2023. Artikkelen kodes både på artikkel- og avsnittsnivå.

3 Fremgangsmåte

Først skal hele artikkelen leses gjennom. Deretter kodes de to første variablene på artikkelnivå. Deretter kodes et og et avsnitt i artikkelen hver for seg. Et avsnitt er definert som teksten mellom to underoverskrifter. Første avsnitt er definert som overskriften i artikkelen og andre avsnitt i artikkelen er definert som ingressen. Tredje avsnitt begynner etter ingressen og frem til neste underoverskrift. Forfatterinformasjon, bilder, video eller bildetekst skal ikke kodes. Faktaboks defineres som et eget avsnitt, og kodes som eget avsnitt i den rekkefølgen elementet står i teksten.

Her er noen eksempler:

I artikkelen referert til under er det seks avsnitt og tre underoverskrifter:

Andreassen, T. A. (2022, 02. november). Putin truet med å hindre Ukrainas korntransport. Nå rapporteres det at han har snudd. *Aftenposten*.

<https://www.aftenposten.no/verden/i/693XOz/putin-truet-med-aa-hindre-ukrainas-korntransport-naa-rapporteres-det-at-han-har-snudd>

I artikkelen referert til under er det åtte avsnitt, og fem underoverskrifter:

Stranden, I. L. (2022, 6. desember). Matsikkerheten i Norge er truet, og det handler ikke bare om korn. NRK. <https://www.nrk.no/trondelag/nedbygging-av-matjord-og-faerre-som-vil-vaere-bonder-truer-norsk-matsikkerhet-1.15883307>

Artikkelen referert til under inneholder flere uthevede tekstelementer, men ut ifra reglene definert er det i artikkelen er det seks avsnitt og tre underoverskrifter:

Farestvedt, I. B. (2022, 22. mai). Frykter global matkrise: -Det er så veldig mange som trenger hjelp. VG. <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/9KJGg5/frykter-global-matkrise-det-er-saa-veldig-mange-som-trenger-hjelp> hentet 06.02.2022

Det må være minst to avsnitt etter ingressen, eller om ingressen ikke finnes, to avsnitt etter overskriften. Dersom kravet om antall avsnitt ikke er møtt, skal artikkelen *ikke* kodes. I et slikt tilfelle skal koderen ikke kode noen variabler i kodeboken for gjeldende artikkel, men gå videre til neste artikkel i utvalget. Unntaket for kravet er artikler av typen «leder». I artikler av typen «leder» er et avsnitt definert som teksten som står separat fra resten av teksten, adskilt ved å begynne på ny linje. Hvert avsnitt etter denne definisjonen skal for lederartikler kodes separat.

Hvis kravet om antall avsnitt er møtt, skal avsnittene kodes i rekkefølge fra første avsnitt til siste avsnitt i artikkelen. Variablene kodes i rekkefølge fra øverst til nederst, med mindre noe annet er spesifisert i regelen for koding av den gitte variabelen. Bilder, bildetekst, videoer eller andre illustrasjoner skal ikke kodes. Koderen skal forsøke å ikke la seg påvirke av dette innholdet. Kun tekst skal kodes, og "tekst" inkluderer som nevnt fakta- eller informasjonsbokser som består av tekst. Koderen kan lese hele eller deler av artikkelen flere ganger ved behov.

4 Variabler

I denne delen av kodeboken presenteres de spesifikke reglene for koding av variablene og kategoriene fortløpende. Generelle regler for kodingen ble beskrevet i kapittel 3. Fremgangsmåte og følges dersom ikke andre regler er spesifisert.

Del 1: Kodes på artikkelnivå

De ni første variablene kodes ved å lese hele artikkelen, og deretter kode V1-V0.

V1: Nummer

Hver enhet gis et nummer fortløpende. Eksempel: 1,2,3,4 osv.

V2: Nivå	
<u>Generell beskrivelse:</u> Koderen skal først kode V1-V5 for hele artikkelen - altså på artikkelnivå. Når hele artikkelen kodes på artikkelnivå skal variabelen "nivå" gis verdi 1. Deretter skal koderen la linjene for variablene i del 2 av kodeboken stå tomme. Koderen skal deretter kode artiklene ved å kode et og et avsnitt, altså på avsnittsnivå. Koderen skal gi variabelen "nivå" verdi 2 hvis koderen koder et avsnitt. Deretter skal verdiene fra V2-V5 kopieres, før koderen begynner å kode variablene i del 2 av kodeboken.	
1	Artikkel
2	Avsnitt

V3: Avis	
Hvilken nettavis er artikkelen publisert i?	
1	VG
2	NRK
3	Nationen
4	Aftenposten

V4: Antall ord

Her noteres antall ord i artikkelen med et heltall. Eksempel: 128.

Dersom antall ord i artikkelen er mindre enn 50 skal artikkelen ikke kodes. Koderen skal i slike tilfeller ikke kode resterende variabler i kodeboken for gjeldende artikkel, men kode neste artikkel i utvalget.

V5: Overskrift

Her noteres overskriften for artikkelen.

V6: Dag

Hvilken dag er artikkelen publisert?

Kodes som et tall mellom 1-31. Dersom artikkelen er oppdatert etter publisering, noteres datoen artikkelen er oppdatert. F.eks. hvis dato for publisering for artikkelen er 11.06.2021, og artikkelen er sist oppdatert 15.05.2021 kodes variabelen med tallet 15.

V7: Måned

Hvilken måned er artikkelen publisert? Kodes som et tall mellom 1-31. F.eks. hvis dato for publisering for artikkelen er 11.06.2021, og artikkelen er sist oppdatert 15.05.2021 kodes variabelen med tallet 5.

V8: År

Hvilket år er artikkelen publisert?

Kodes som enten 2021, 2022 eller 2023. F.eks. hvis dato for publisering for artikkelen er 11.06.2021, og artikkelen er sis oppdatert 15.05.2021 kodes variabelen med tallet 2021.

V9: Type tekst
<u>Generell beskrivelse</u> Variabelen måler hvilken type tekst som er analysert.

Dersom artikkelen er skrevet av en ekstern bidragsyter skal artikkelen ikke analyseres. I et slikt tilfelle fjernes artikkelen fra utvalget, og koderen skal kode neste artikkel. Dersom artikkelen er skrevet av redaksjonelle medarbeidere kodes variabelen med verdi 1 eller 2 i tråd med reglene under.

Verdi	Kategori	Beskrivelse
1	Nyhets sak	Kodes som nyhetssak dersom artikkelen er en nyhetsartikkel. Identifiseres ved at det <i>ikke</i> er oppgitt at teksten gir uttrykk for skribentens meninger.
2	“Meningsinnhold”	Kodes med verdi 2 dersom artikkelen er enten en leder, kommentar eller andre typer innhold som er skrevet av ansatte i redaksjonen, men gir uttrykk for skribenten sine holdninger. Skal kun kodes 1 dersom artikkelen er merket som kommentar, leder eller lignende og det er tydelig formulert at artikkelen “gir uttrykk for avisens holdning”, “gir uttrykk for skribentens holdning” eller lignende.

Del 2: Kodes på avsnittsnivå

I denne delen av kodeboken kodes variablene på avsnittsnivå. Husk å begynne med V1 “Nivå” i kodeboken. Definisjon av avsnitt finnes i kap. 3 Fremgangsmåte.

V10: Avsnitt		
<u>Generell beskrivelse:</u>		
Hvilken del av teksten kodes?		
Verdi	Kategori	Beskrivelse
1	Overskrift	Omfatter kun overskrift/tittel i artikkelen. Kodes som første avsnitt i en artikkel.

2	Mellomdel av artikkel	Mellomdel av artikkel defineres som fra og med ingress frem til siste underoverskrift. Første avsnitt i mellomdel av artikkel er definert som ingressen i artikkelen. Neste avsnitt defineres fra første avsnitt etter ingress til neste underoverskrift. Et avsnitt deretter defineres som teksten mellom to underoverskrifter.
3	Siste avsnitt	Defineres som teksten fra siste underoverskrift og resten av artikkelen

Del 2a: Problemdefinisjon

V11: Aktør

Generell beskrivelse:

Her kodes hvilken eller hvilke aktør(er) som får lov til å fremstille sine synspunkter, og dermed er til stede/representert i debatten. “Å fremstille sine synspunkter” betyr her at en aktør selv er intervjuet og har fått muligheten til å fremstille sitt syn, eller at deres synspunkter blir oppsummert og gjengitt i artikkelen av journalisten. For eksempel kodes regjeringen med verdi 1 dersom regjeringen sin politikk omtales, og kategorien internasjonale organisasjoner kodes 1 dersom deler av eller viktige funn i en FN-rapport gjengis. En aktør anses ikke som representert dersom aktøren kun omtales av andre intervjuede aktører. Den intervjuede aktøren kodes i slike tilfeller med verdi 1, og aktøren som kun er omtalt av intervjuet aktør kodes med verdi 0.

I eksempelet under kodes kategorien “eksperter” med verdi 1, men “bonde” og “politikere” kodes med verdi 0.

“Krig, pandemi og klimakrise er scenarioer Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) har analysert.

Det statlige forskningsinstituttet er ikke i tvil om hva som er avgjørende for matsikkerheten i Norge.

– Det som er viktigst er at jordvern får høyere prioritet, og at gårdbrukerne blir tatt vare på. Vi er helt nødt til å ha matjord å dyrke på, og bønder til å drive den, sier spesialrådgiver innen fagfeltet beredskap og matsikkerhet i NIBIO, Arne Bardalen.”

– Det har vært politisk diskusjon om kriselagrene. Men så lenge verdenshandelen fungerte, så politikerne ingen grunn til å ha dem. Nå må vi bygge opp igjen beredskapen for korn, og det må skje raskt, sier Bardalen.” (Stranden, 2022)

I dette eksempelet skal kategorien “Regjeringen” kodes med verdi 1:

“I det reviderte statsbudsjettet foreslår regjeringen å omprioritere 4 milliarder kroner fra bistandsbudsjettet til å bosette ukrainske flyktninger i Norge” (Hilton, 2022)

For hver gruppe aktører kodes altså avsnittet slik: 0: Ikke til stede/ikke representert 1: Til stede/representert.		
Verdi	Kategori	Beskrivelse
0 1	Utenriksdepartementet (UD)	Kodes 1 dersom Utenriksdepartementet (UD) er representert. For eksempel gjengivelse av en pressemelding, eller sitat fra intervju med en representant for UD. Kodes også 1 dersom deler av intervjuet gjengis uten at det er sitat andre steder i teksten. Dersom utenriksministeren er intervjuet og omtalt med tittelen "utenriksminister" kodes verdi 1.
0 1	Landbruks- og matdepartementet (LMD)	Kodes 1 dersom Landbruks- og matdepartementet (LMD) er representert. For eksempel gjengivelse av en pressemelding, eller sitat fra intervju med en representant for LMD. Kodes også 1 dersom deler av intervjuet gjengis uten at det er sitat andre steder i teksten. Dersom landbruks- og matministeren er intervjuet og omtalt med tittel "landbruks- og matministeren" kodes verdi 1.
0 1	Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)	Kodes 1 dersom Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) er representert. For eksempel gjengivelse av en pressemelding, eller sitat fra intervju med en representant for NFD. Kodes også 1 dersom deler av intervjuet gjengis uten at det er sitat andre steder i teksten. Dersom nærings- eller fiskeriministeren er intervjuet og omtalt med tittel "næringsminister" eller "fiskeriminister" kodes verdi 1.
0 1	Justis- og beredskapsdepartementet (JD)	Kodes 1 dersom Justis- og beredskapsdepartementet (JD) er representert. For eksempel gjengivelse av en pressemelding, eller sitat fra intervju med en representant for JD. Kodes også 1 dersom deler av intervjuet gjengis uten at det er sitat andre steder i teksten.

		Dersom justisministeren er intervjuet og omtalt med tittel "justisminister" kodes variabelen med verdi 1.
0 1	Regjeringen	Kodes kun med verdi 1 dersom det eksplisitt står at «regjeringen» sier/hevder/går ut med/forteller/har vedtatt/har foreslått at/har foreslått tiltak for eller andre lignende formuleringer. Kodes også med verdi 1 dersom pressemelding gjengis.
0 1	Stortinget	Kodes 1 dersom det eksplisitt står at «Stortinget» sier/hevder/går ut med/forteller/mener eller andre lignende formuleringer. Kodes også med verdi 1 dersom pressemelding gjengis.
0 1	Partiene	Kodes 1 hvis et eller flere partier er intervjuet, deres politikk er gjengitt eller en pressemelding er gjengitt. For eksempel hvis det står at "Sp og Ap mener/legger frem tiltak for..." I et slikt tilfelle kodes partiene med verdi 1, og Sp og Ap kodes med verdi 1 i V12: Partier. Dersom et parti er nevnt i forbindelse med ministerpost: "Mat- og landbruksminister Sandra Borch (Sp)..." skal partiene <u>ikke</u> kodes med verdi 1. I et slikt tilfelle kodes LMD med verdi 1, og Sp med verdi en i neste variabel (V12: Partiene).
0 1	Nasjonale myndigheter	Kategorien nasjonale myndigheter kan <u>kun</u> kodes hvis ingen av de ovenstående kategoriene passer, men aktøren fortsatt representerer nasjonal myndighet. Statlige foretak, som for eksempel Bane NOR, eller kommunen er nasjonale myndigheter. Forsvaret eller andre departementer enn de oppgitte er også nasjonale myndigheter.

0 1	Ekspert	Ekspert kan for eksempel være forskere. Statlige forskningsinstitutter kodes som ekspert, og gis verdi 0 for alle andre nasjonale aktører. Dersom de er representert kodes kategorien med verdi 1.
0 1	Mediene	Dersom mediene er representert, for eksempel ved at VG gjengir innhold fra Nationen, kodes "mediene" med verdi 1.
0 1	Bønder	Kodes 1 hvis en bonde eller flere bønder er intervjuet i avsnittet og det er gjengitt sitat, eller utsagnene er gjengitt senere i teksten. Kodes også 1 dersom avsnittet gir informasjon om bøndene/gårdbrukere som gruppe, for eksempel rammevilkårene for bønder i Norge. Kodes <u>ikke</u> 1 hvis en aktør kun omtales av andre aktører i for eksempel sitat. Som vist i den generelle beskrivelsen kodes bønder 0 og eksperter 1 i et tilfelle hvor bønder omtales av forskere. Omtales bønder av interesseorganisasjonene er det den aktuelle interesseorganisasjonen som er representert. Hvis Norges Bondelag er intervjuet og omtaler bøndene, kodes bøndene med verdi 0 og Norges Bondelag med verdi 1.
0 1	Norges bondelag	Kodes 1 dersom en representant for Norges bondelag er intervjuet, pressemelding er gjengitt eller organisasjonen sine interesser er tydelig formulert i avsnittet. Kodes <u>ikke</u> 1 i de tilfellene hvor de kun omtales av andre aktører i f.eks. sitat.
0 1	Norsk bonde- og småbrukarlag	Kodes 1 dersom en representant for Norges bonde- og småbrukarlag er intervjuet, pressemelding er gjengitt eller organisasjonen sine interesser er tydelig formulert i avsnittet. Kodes <u>ikke</u> 1 i de tilfellene hvor de kun omtales av andre aktører i f.eks. sitat.

0 1	Salgssamvirkene	Kodes 1 dersom en representant for salgssamvirkene er intervjuet, pressemelding er gjengitt eller organisasjonen sine interesser er tydelig formulert i avsnittet. Det må tydelig formuleres at et av salgssamvirkene sier/hevder/går ut med/forteller/har vedtatt/har foreslått at/har foreslått tiltak for. Det kan f.eks. dreie seg om Tine eller Nortura.
0 1	Felleskjøpet	Kodes 1 dersom en representant for Felleskjøpet er intervjuet, pressemelding er gjengitt eller organisasjonen sine interesser er tydelig formulert i avsnittet. Det må tydelig formuleres at Felleskjøpet sier/hevder/går ut med/forteller/har vedtatt/har foreslått at/har foreslått tiltak for.
0 1	Havbruk	Havbruk omfatter oppdrett og dyrking av alle salgs organismer i vann. Fiskeoppdrett, skaldyroppdrett og tang- og tare dyrking i sjøvann er ulike former for havbruk. Kodes 1 dersom havbruket er representert som aktør. Med representert menes at bedrifter eller enkeltpersoner innenfor havbruk er intervjuet, intervju gjengitt, pressemelding er gjengitt eller bedriften sine interesser er tydelig formulert i avsnittet. Kodes <u>ikke</u> 1 dersom havbruk kun omtales av en annen aktør i avsnittet.
0 1	Tradisjonelt fiskeri	Tradisjonelt fiskeri omfatter fangst av saltvannsfisk, skaldyr og bløtdyr i sjøen for næringsmessige formål. Kodes 1 dersom tradisjonelt fiskeri er representert som aktør. Med representert menes at bedrifter eller enkeltpersoner innenfor fiskeri er intervjuet, intervju er gjengitt, pressemelding er gjengitt eller fiskere eller bedrifter sine interesser er tydelig formulert i avsnittet. Kodes <u>ikke</u> 1 dersom yrkesgruppen fisker/fiskere kun omtales av en annen aktør.

0 1	Private aktører	Private aktører er alle virksomheter som ikke er offentlige. Kodes 1 dersom en privat aktør, for eksempel utbygger eller entreprenør, er representert ved intervju, sitat, gjengivelse av innhold i intervju eller pressemelding. Dersom aktøren hører til i havbruks- eller fiskerinæring skal koderen gi verdi 0.
0 1	Internasjonale organisasjoner	Kodes 1 hvis en eller flere internasjonale organisasjoner er representert ved navn eller begrepet "internasjonale organisasjoner" benyttes. Med "representert" menes at en organisasjon er representert ved navn i et intervju, sitat, gjengivelse av innhold i intervju eller pressemelding.
0 1	Eiere av dagligvarekjedene	Kodes 1 hvis dagligvarebransjen sine interesser er representert ved intervju, sitat, gjengivelse av innhold i intervju eller pressemelding. Kodes kun 1 hvis det eksplisitt refereres til eierne eller eierselskapene (for eksempel NorgesGruppen, Coop eller Reitan), butikknavnene eller "dagligvarekjedene (Kiwi, Rema 1000 osv.).
0 1	Forbruker/individ	Kodes med verdi 1 hvis forbruker er representert ved intervju, sitat, gjengivelse av innhold i intervju eller pressemelding. Kodes1 hvis lignende formuleringer som "Norges befolkning" eller "Norges innbyggere" brukes. Koderen skal i de to sistnevnte formuleringene kode "Norge" med verdi 0. Kodes også 1 dersom et individ uten annen tittel eller stilling er gitt i gjeldende avsnitt eller tidligere i artikkel. Dersom individet har blitt omtalt med tittel tidligere skal samme kategori som tidligere avsnitt kodes og denne kategorien skal kodes 0.

0 1	Russland	<p>Kodes 1 hvis Russland som nasjon, statslederen eller andre talspersoner er representert ved intervju, sitat, gjengivelse av innhold i intervju, pressemelding, eller landets politikk forklares av journalist med utgangspunkt i offentlige uttalelser eller ledere.</p> <p>Kodes <u>ikke</u> med verdi 1 dersom en annen aktør (f.eks. forsker eller talsperson fra det norske forsvaret) er intervjuet for å forklare landets politikk.</p>
0 1	Ukraina	<p>Kodes 1 hvis Ukraina som nasjon, statslederen eller andre talspersoner er representert ved intervju, sitat, gjengivelse av innhold i intervju, pressemelding, eller landets politikk forklares av journalist med utgangspunkt i offentlige uttalelser eller ledere.</p> <p>Kodes <u>ikke</u> med verdi 1 dersom en annen aktør (f.eks. forsker eller talsperson fra det norske forsvaret) er intervjuet for å forklare landets politikk.</p>
0 1	Norge	<p>Kodes 1 dersom avsnittet fremmer Norge sine interesser som nasjon ved er representert ved intervju, sitat, gjengivelse av innhold i intervju, pressemelding. eller landets politikk forklares av journalist med utgangspunkt i offentlige uttalelser eller ledere.</p> <p>Det må eksplisitt refereres til Norge som nasjon og aktør, og "Norge" må være formuleringen. Dersom avsnittet benytter formuleringer som "nordmenn", "Norges befolkning" eller lignende kodes "forbruker" med verdi 1 og "Norge" med verdi 0.</p>
0 1	Industrialiserte land	<p>Industriland omfatter land i den rike, industrialiserte del av verden, hovedsakelig Europa, Nord-Amerika, Oseania og enkelte land i Asia. Kodes 1 dersom avsnittet bruker samlebetegnelser som "industrialiserte land", "i-land", "rike land" og</p>

		tydelig fremmer slike land sine interesser samlet. Skal kodes 0 dersom "Norge", "Ukraina" eller "Russland" er kodet 1.
0 1	Utviklingsland	Kodes 1 dersom avsnittet bruker samlebetegnelser som "utviklingsland", "fattige land", "u-land" eller lignende og tydelig fremmer slike land sine interesser samlet. Kodes <u>ikke</u> 1 hvis for eksempel en representant fra FN eller annen internasjonal organisasjon er intervjuet, og utviklingsland kun er omtalt. Da skal internasjonal organisasjon kodes med verdi 1.

V12: Partier

Generell beskrivelse:

Her kodes hvorvidt de ulike politiske partiene er representert i avsnittet. Med "representert" menes her at partinavn er benyttet for å gjengi et parti sin politikk, eller at de er representert ved at parti står bak navnet i parentes slik:

Hvis for eksempel Sandra Borch er omtalt som mat- og landbruksminister, med «(Sp)» bak navn eller tittel kodes LMD som aktør i V10: Aktør, og Sp som parti her.

Partier skal kun kodes hvis nasjonale myndigheter, et av departementene, partiene, regjering eller storting er kodet med verdi 1 i V9: Aktør.

Verdi	Kategori
0 1	Rødt
0 1	Sosialistisk venstreparti
0 1	Arbeiderpartiet
0 1	Kristelig Folkeparti
0 1	Senterpartiet
0 1	Miljøpartiet de grønne
0 1	Venstre
0 1	Høyre
0 1	Fremskrittspartiet
0 1	Andre

V13: Problemdefinisjoner

Generell beskrivelse:

I denne variabelen kodes problemdefinisjonen i avsnittet, altså hvilket emne eller problem innenfor temaet matsikkerhet det dreier seg om i tråd med Entmann (1993) og Matthes & Kohring (2007). De ulike temaene eller problemene er knyttet til de ulike dimensjonene ved matsikkerhet slik litteraturen argumenterer for. FN definerer matsikkerhet slik: "Matsikkerhet eksisterer når alle mennesker til enhver tid har fysisk og økonomisk tilgang til nok og trygg mat for et fullverdig kosthold, som møter deres ernæringsmessige behov og preferanser, og som danner grunnlag for ett aktivt liv med god helse.". I tillegg er to ekstra dimensjoner inkludert i operasjonaliseringen i tråd med Clapp (2017) sine argumenter. Totalt seks dimensjoner er tatt utgangspunkt i når problemdefinisjonene er formulert: tilgjengelighet, tilgang, ernæring, stabilitet, bærekraft og agentskap. Generelt kodes kategoriene enten som 0: ikke til stede 1: til stede.

Verdi	Kategori	Dimensjon	Beskrivelse
0 1	Begrenset tilgang til mat er et problem	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes 1 hvis det står tydelig formulert i avsnittet at befolkningen generelt eller enkelte grupper ikke har eller kan komme til å få begrenset tilgang til enkelte matvarer, en gruppe matvarer eller mat generelt i fremtiden. Må være eksplisitt formulert at begrenset tilgjengelighet av, eller tilgang til, en matvare eller en gruppe matvarer er et problem på nåværende tidspunkt, kan komme til å bli eller vil bli et problem i fremtiden. For eksempel ved å henvise til negative konsekvenser, eller stille spørsmål ved hva vi skal spise dersom import stopper opp. Ved begreper som "matkrise", "sultkatastrofe" eller lignende skal variabelen kodes med verdi 0. Hvis formuleringer som "matsikkerheten er truet", eller "matsikkerheten er sårbar" skal variabelen også kodes med verdi 0.

0 1	Begrenset tilgang til mat er ikke et problem	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes 1 hvis det står tydelig i avsnittet at dersom mat generelt/grupper matvarer eller enkelte matvarer, enten er, kan komme til å bli eller vil bli mindre tilgjengelig er dette <i>ikke</i> et problem. Det må stå tydelig formulert at begrensninger på mat/enkeltematvarer/grupper matvarer kan forekommer, men at det ikke er et problem.
0 1	Begrenset tilgang til mat verken et problem eller ikke-problem (nøytral)	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes 1 dersom det står i avsnittet at tilgangen til mat eller enkelte matvarer kan bli begrenset, men at det hverken står tydelig formulert negative konsekvenser ved en slik begrensning eller at det er tydelig formulert at en slik begrensning ikke er et problem. Dersom variabelen kodes 1, må de to øvrige variablene kodes 0.
0 1	Fattigdom og økende matpriser	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes 1 hvis avsnittet handler om fattigdom, at matprisene har økt eller at folk ikke har råd til mat. Må stå eksplisitt at mat er/kan bli/vil bli dyrere eller at befolkningen/en forbruker/en gruppe forbrukere ikke har råd til mat.
0 1	Beredskapslager av korn	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes 1 hvis avsnittet handler om beredskapslager av korn, eller problematiserer mangelen på beredskapslager av korn eller tidligere nedbygging av kornlagre. Dersom mangelen på beredskapslager formuleres som årsak til dårlig matsikkerhet eller forslag til tiltak skal kategorien kodes med verdi 0, fordi ved en slik formulering er det en <i>årsaksforklaring og ikke problemdefinisjon</i> .
0 1	Eksport fisk	Tilgang/ernærin g	Kodes 1 dersom avsnittet handler om mengden fisk eller andre ressurser fra norsk havbruk som eksporteres.

0 1	Ressurs- og næringsgrunnlaget utnyttes for dårlig	Ernæring	Kodes 1 dersom det i avsnittet hevdes at ressurs- eller næringsgrunnlaget globalt/nasjonalt eller lokalt utnyttes for dårlig eller ikke godt nok. Kodes også 1 ved argumenter om at ressursene burde utnyttes bedre, mer effektivt eller på en annen måte.
0 1	Livsstilssykdommer hos individer knyttet til kosthold	Ernæring	Variabelen kodes 1 dersom teksten eksplisitt formulerer livsstilssykdommer eller andre problemer knyttet til kosthold, som for eksempel overvekt, feilernæring eller underernæring. Dersom andre sykdommer som ikke er knyttet til mat eller kosthold omtales, skal kategorien kodes med verdi 0.
0 1	Kjøtt/meieriprodukter i kosthold (negativ)	Ernæring /Bærekraft	Kodes 1 dersom avsnittet handler om at negative konsekvenser av å inkludere kjøtt og/eller meieriprodukter i kostholdet, og at kjøtt og/eller meieriprodukter dermed defineres som et problem. Kodes 1 både om konteksten av problemdefinisjonen er miljø/bærekraft eller næringsinnhold. Må handle om kjøtt i kostholdet. Mer generelle argumenter om positive effekter av klima uten at det eksplisitt er relatert til kjøtt i kostholdet kodes 0.
0 1	Kjøtt/meieriprodukter i kosthold (positiv)	Ernæring /bærekraft	Kodes 1 dersom avsnittet handler om positive sider ved kjøtt og/eller meieriprodukter i kostholdet. Problemdefinisjonen er at kjøtt og meieriprodukter anses som positivt i kostholdet, av ulike årsaker, og anses <i>ikke</i> som et problem av negativ art. Kodes 1 både om konteksten av problemdefinisjonen er miljø/bærekraft eller næringsinnhold. Må handle om kjøtt i kostholdet. Mer generelle argumenter om positive effekter av klima uten at det eksplisitt er relatert til kjøtt i kostholdet kodes 0.

0 1	Kjøtt/meieriprodukter i kosthold (nøytral)	Ernæring /bærekraft	Kodes 1 dersom avsnittet handler om kjøtt og/eller meieriprodukter i kostholdet, men hverken formulerer kjøtt i kostholdet som klart negativt eller positivt.
0 1	Antibiotika i landbruket	Stabilitet	Kodes 1 dersom avsnittet omhandler bruk av antibiotika og/eller faren for antibiotikaresistens i landbruk/jordbruk/matproduksjon i Norge og/eller utland.
0 1	Antibiotika i lakseoppdrett	Stabiliserer	Kodes 1 dersom avsnittet omhandler bruk av antibiotika i lakseoppdrett
0 1	Andre farer for mattrygghet	Stabilitet	Kodes 1 dersom avsnittet handler om andre farlige stoffer som finnes i mat, og kan være ² eller fare for antibiotikaresistens.
0 1	Matsikkerheten er truet/sårbar	Stabilitet	Kodes 1 dersom det er formulert i avsnittet at matsikkerheten er truet eller sårbar for ytre påkjenninger, for eksempel gjennom internasjonale kriser, svingninger i handelsmarkedet, krig, terror, naturkatastrofer, klimaendringer, dårlige avlinger osv. Kodes også en dersom begreper som "mattrygghet" eller "matsystemet" benyttes.
0 1	Det er/vil bli matkrise/-katastrofe	Stabilitet	Kodes 1 dersom det er tydelig formulert en påstand om at det er en pågående matkrise eller matkatastrofe eller at det kommer til å bli/ er stor fare for at det vil skje en matkrise eller matkatastrofe i fremtiden.
0 1	Det er ikke/kommer ikke til å bli matkrise/-katastrofe	Stabilitet	Kodes 1 dersom det er tydelig formulert en påstand om at det <u>ikke</u> er en pågående matkrise eller matkatastrofe eller at det <u>ikke</u> kommer til å bli/ <u>ikke</u> er noen fare for at det vil skje en matkrise eller matkatastrofe i fremtiden.
0 1	Krigen i Ukraina	Stabilitet	Kodes 1 dersom avsnittet handler om krigen i Ukraina, men ikke som en årsaksforklaring.

0 1	Andre internasjonale kriser	Stabilitet	Kodes 1 dersom avsnittet handler om kriser/konflikter med unntak av krigen i Ukraina eller kriser som er konsekvenser av krigen i Ukraina, men ikke som en årsaksforklaring. Er krisen årsak til for eksempel sult, eller avsnittet handler om blokader av kornfrakt som er relatert til krigen i Ukraina, skal koderen gi verdi 0.
0 1	Internasjonal mathandel	Stabilitet	Kodes 1 dersom avsnittet handler om internasjonal mathandel, eller utfordringer knyttet til internasjonal handel som for eksempel blokader eller andre utfordringer ved internasjonal mathandel. For eksempel å frakte korn fra Ukraina.
0 1	Negative konsekvenser for klima og miljø av landbruk/jordbruk	Bærekraft	Kodes1 dersom det påstås at jordbruk/landbruk ikke er bærekraftig, eller ved alternative formuleringer som at det har negative konsekvenser for klima og miljø, fører til negative klimaendringer, har høyt utslipp av klimagasser osv. Gis verdi 0 hvis avsnittet formulerer negative konsekvenser av å inkludere kjøtt i kostholdet.
0 1	Positive konsekvenser for klima og miljø av landbruk/jordbruk	Bærekraft	Kodes 1 dersom avsnittet formulerer argumenter om positive effekter av landbruk/jordbruk/beitedyr for klima og/eller miljø.. Kodes også 1 dersom avsnittet argumenterer for at landbruk/jordbruk/beitedyr er bærekraftig. Kan for eksempel dreie seg om ivaretagelse av kulturlandskap, opprettholder matsikkerhet/produksjon, nødvendig for å produsere mat i de lokale forutsetningene. Gis verdi 0 hvis avsnittet formulerer positive konsekvenser av å inkludere kjøtt i kostholdet.
0 1	Dyrevelferd	Bærekraft	Variabelen kodes 1 hvis avsnittet handler om dyrevelferd i landbruk/jordbruk. F.eks. at dyrevelferden er for dårlig eller svak. Tiltak for å bedre dyrevelferd kodes som handlingsanbefaling, <u>ikke</u> problemdefinisjon.

0 1	Forvaltning av kulturlandskap	Agentskap	Kodes 1 dersom avsnittet handler om forvaltning av landskap eller kulturlandskap. Ordet forvaltning må være brukt sammen med landskap, kulturlandskap, naturlandskap eller lignende begreper.
0 1	Bosetting i distriktene	Agentskap	Kodes 1 dersom avsnittet handler om opprettholdelse av lokalsamfunn, bosetting i distriktene eller alternative formuleringer som bygdene. Begrepene eller synonymmer må bli brukt eksplisitt.
0 1	Ulikhet i globale matsystemer	Agentskap	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet handler om ulikhet, urettferdighet, sosiale forskjeller eller strukturelle forskjeller i det internasjonale matsystemet/internasjonalt handel. Avsnittet må påstå at matsystemet/handelssystemet er urettferdig eller har negative konsekvenser for enkelte land/grupper.
0 1	Bistandspolitikk/solidaritet	Agentskap	Variabelen kodes med verdi 1 dersom avsnittet handler om bistandspolitikk, altså hvordan "rike land"/industrialiserte land kan eller allerede hjelper utviklingsland for å styrke deres matsikkerhet/utrydde sult/hindre matkrise eller lignende formuleringer. Dersom å øke bistandsbudsjettet er anbefalt som en løsning for å hindre sultkrise for eksempel, skal kategorien kodes 0. En slik formulering er <u>handlingsanbefaling</u> .

0 1	Landbrukspolitikk	Agentskap	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet omhandler landbrukspolitikk. Med landbrukspolitikk menes diskusjon mellom politikere/politiske partier/interesseorganisasjoner, politiske plattformer og ytringer som dreier seg om landbrukspolitikken eller politiske vedtak knyttet til matsikkerhet. Det vil i norsk kontekst si temaer som jordbruksforhandlingene, budsjettforhandlinger, partipolitikk, regjeringens politikk, uttalelser/diskusjoner/forholdet mellom Storting og regjering angående for eksempel budsjett.
0 1	Bøndenes rammevilkår	Agentskap	Kodes 1 dersom avsnittet omhandler bøndenes økonomiske eller sosiale rammevilkår, eller at ivaretagelse av bønder er hovedtema/hovedproblem i avsnittet. For eksempel kan det dreie seg om driftskostnader, inntekt, arbeidstid, sykeordninger og psykisk helse. Kodes også med verdi 1 hvis avsnittet handler om å styrke bønder lokalt utenfor Norge.
0 1	Nedgang i antall bønder	Agentskap	Kodes 1 hvis avsnittet handler om lav rekruttering til bondeyrket, nedgang i antall gårdbrukere/aktive gårdsbruk eller formuleringer om færre bønder.
0 1	Nedbygging av matjord	Agentskap	Kodes 1 dersom hovedtema i avsnittet er tydelig formulert som nedbygging av matjord, at vi har lite matjord eller at mengden matjord blir mindre. Dersom nedbygging av matjord formuleres som årsak til dårlig matsikkerhet er det en årsaksforklaring, ikke problemdefinisjon, og kategorien skal kodes 0.

V14: Årsaksforklaringer

Generell beskrivelse:

Denne variabelen måler rammeelementet årsaksforklaring, som altså sier noe om årsaken til problemet som er definert i tråd med Entmann (1993). For at en formulering skal kodes som årsaksforklaring må det formuleres tydelig at x skjer som følge av y, eller lignende formuleringer som at x vil kunne føre til y eller at x er årsak til y eller på grunn av x skjer y. Det må altså formuleres et tydelig årsaksforhold i avsnittet, og det må være tydelig skrevet at noe er årsak til noe annet.

For eksempel gjennom formuleringer som denne: “Nå ser vi at krigen i Ukraina gjør at utviklingsland kommer til å slite fremover med å få nok mat” (Wilhelms & Hansen, 2022) eller denne: “Tørke i Europa og krigen i Ukraina har sendt matprisene i været her hjemme i sommer” (Barstad, 2022)

Koder	Navn/verdi	Dimensjon	Beskrivelse
0 1	Norsk matsikkerhet er ikke dårlig	Tilgjengelighet/tilgang	Kodes med verdi 1 dersom det argumenteres for at norsk matsikkerhet ikke er dårlig som årsak til at det ikke er eller vil bli noen matkrise eller at begrenset tilgang til mat ikke er et problem.
0 1	Norsk matsikkerhet er et problem konstruert av mediene	Tilgjengelighet/tilgang	Kodes med verdi 1 dersom det i avsnittet argumenteres for at dårlig matsikkerhet er et problem som er konstruert av mediene

0 1	Uutnyttede ressurser (generelt)	Tilgjengelighet/tilgang	Kodes med verdi 1 dersom det i avsnittet argumenteres for at i en situasjon med mindre tilgang til mat/enkelte matvarer/grupper matvarer er det ikke problematisk fordi vi har mulighet til å utnytte andre ressurser, spise andre matvarer og/eller kan endre kosthold. Gjelder dersom det formuleres generelle argumenter om at det for eksempel ikke vil bli noen matkrise, fordi vi har ressurser som kan utnyttes. <u>Skal kodes 0 dersom argumentet er eksplisitt knyttet til at vi kan utnytte ressursene i havet bedre, eller spise mer fisk. Dersom årsaksforklaringen er direkte knyttet til havressurser eller fisk skal kategorien «uutnyttede havressurser» kodes 1.</u>
0 1	Uutnyttede havressurser	Tilgjengelighet/tilgang	Kodes 1 dersom årsaksforklaringen eksplisitt begrunner problemdefinisjonen med at vi har mulighet til å utnytte ressursene i havet bedre eller spise mer fisk. For eksempel at «det kommer ikke til å bli noen matkrise fordi vi har tilgang til fisk eller andre havressurser»
0 1	Krigen i Ukraina årsak til begrenset tilgang til mat	Tilgjengelighet/tilgang	Kodes med verdi 1 dersom krigen i Ukraina hevdes å være årsak til at tilgang til mat/enkelte matvarer/grupper matvarer kan bli begrenset/dårlig/lav. Kodes også 1 dersom sanksjoner eller blokader som er konsekvenser av krigen formuleres som årsak til begrenset tilgang til mat.

0 1	Andre internasjonale kriser årsak til at tilgang til enkelte matvarer er/kan bli begrenset	Tilgjengelighet/tilgang	Kodes 1 dersom det hevdes at andre internasjonale kriser er årsak til at tilgang til mat/enkelte matvarer/grupper matvarer kan bli begrenset/dårlig/lav. For eksempel koronapandemien, klimaendringer, naturkatastrofer osv. Skal kodes med verdi 0 dersom krigen i Ukraina er formulert som årsak.
0 1	Beredskaps-/kornlager bygd ned	Tilgjengelighet/tilgang	Kodes 1 dersom nedbygging eller ombygging av beredskapslagre av korn hevdes å være årsak til dårlig/truet/sårbar/svak matsikkerhet.
0 1	Nedbygging av matjord årsak til dårligere matsikkerhet	Tilgjengelighet/tilgang	Kodes 1 dersom avsnittet skriver at nedbygging av matjord er årsak til lavere, dårligere eller mer sårbar matsikkerhet. Kodes også med verdi 1 ved lignende formuleringer som lavere tilgang til mat, lavere produksjon av mat eller dårligere evne til å produsere mat.
0 1	Lav selvforsyningsgrad er årsak til dårlig matsikkerhet	Tilgjengelighet/tilgang	Kodes 1 dersom avsnittet argumenterer for at lav norsk selvforsyningsgrad er årsak til dårlig/svak/sårbar matsikkerhet i Norge. Det må eksplisitt formuleres at det er lav selvforsyningsgrad som er årsak.
0 1	Dyr mat pga. importvernet	Tilgjengelighet/Tilgang	Kodes med verdi 1 dersom det i avsnittet hevdes at importvernet er årsak til/fører til dyr mat. For eksempel "Importvernet er ein av dei viktigaste grunnane til at vi i dag har høge matvareprisar." (Nyhus et. al., 2023)
0 1	Maten blir dyrere på grunn av krigen i Ukraina	Tilgjengelighet/Tilgang	Kodes 1 dersom avsnittet hevder at matprisene øker på grunn av krigen i Ukraina, eller med lignende formuleringer som "som følge av", "som

			konsekvens av” osv. Dersom konsekvenser av krigen som blokader eller sanksjoner formuleres som årsak skal kategorien kodes med verdi 1.
0 1	Maten blir dyrere på grunn av andre internasjonale kriser	Tilgjengelighet/Tilgang	Kodes 1 dersom avsnittet hevder at matprisene øker på grunn av/som følge av/som konsekvens av andre internasjonale kriser (f.eks. koronapandemien, klimaendringer, tørke eller andre konflikter). Dersom krigen i Ukraina, eller konsekvenser av krigen som blokader eller sanksjoner, formuleres som årsak skal kategorien kodes 0.
0 1	Kaster for mye mat	Ernæring	Kodes 1 hvis avsnittet hevder at årsaken til at ressursene utnyttes for dårlig er at det kastes for mye mat. Kodes med verdi 1 både dersom det henvises til at individer, bedrifter og fiskerinæringen kaster mat som kunne vært utnyttet bedre eller at det å kaste for mye mat svekker matsikkerheten. Dersom å kaste mat ikke formuleres som årsak til noe annet skal kategorien kodes 0.
0 1	Den norske befolkningen sine preferanser årsak til at norske ressurser ikke utnyttes	Ernæring	Kodes 1 hvis avsnittet forklarer dårlig utnyttelse av Norges ressurser med den norske befolkningen sine preferanser. For eksempel kan det dreie seg om fisk eller andre havressurser som ikke utnyttes fordi befolkningen ikke etterspør, og foretrekker andre matvarer. Dermed må mat som kunne blitt spist i Norge eksporteres eller kastes
0 1	Kjøtt usunt	Ernæring	Kodes 1 dersom det i avsnittet hevdes at vi må redusere eller kutte kjøtt fra kostholdet fordi det er usunt. Årsaken for å kutte kjøtt fra kosthold må altså

			være knyttet til at det ikke er et ernæringsmessig behov, eller at det fører til ulike sykdommer.
0 1	Bruk av antibiotika i landbruk/jordbruk truer matsikkerheten	Stabilitet	Kodes 1 dersom avsnittet problematiserer bruk av antibiotika i norsk eller internasjonalt landbruk, fordi det kan føre til resistens som kan true matsikkerheten/mattryggheten
0 1	Krigen i Ukraina årsak til truet/dårlig matsikkerhet	Stabilitet	Kodes 1 hvis det eksplisitt står at matsikkerheten er truet på grunn av krigen i Ukraina, eller at krigen har ført til at vi burde bli mer oppmerksomme på at norsk matsikkerhet er dårlig/svak.
0 1	Andre internasjonale konflikter årsak til truet/dårlig matsikkerhet	Stabilitet	Kodes 1 hvis det eksplisitt står at matsikkerheten er truet på grunn av andre internasjonale kriser/konflikter, med unntak av krigen i Ukraina, eller at vi burde bli mer oppmerksomme på at norsk matsikkerhet er dårlig/svak på grunn av andre kriser enn krigen i Ukraina og relaterte konsekvenser som handelsblokader.
0 1	Kjøtt negativt for klima	Bærekraft	Kodes 1 hvis det er eksplisitt formulert av kjøtt i kostholdet er skadelig for klima/miljø, ikke er bærekraftig eller andre negative konsekvenser. Må være eksplisitt formulert at kjøtt er problemet, mer generelle formuleringer om landbruk eller husdyrhold som negativt for klima kodes 0.
0 1	Klimaendringer truer matsikkerheten	Bærekraft	Kodes 1 dersom avsnittet hevder at klimaendringer truer matsikkerheten. Kodes også med verdi 1 hvis lignende formuleringer som for eksempel "er

			skadelig for”, “ødelegger”, “skader” matsystemet/matsikkerheten/mattryggheten benyttes.
0 1	Jordbruk/landbruk årsak til negative klima- og miljøforandringer	Bærekraft	Kodes 1 dersom avsnittet hevder at av landbruk/jordbruk/beitedyr er årsak til negative konsekvenser for klima og miljø, eller matsystemer og økosystemer. Kodes også med verdi 1 dersom avsnittet hevder at årsaken til negative konsekvenser for klima er utslipp av klimagasser.
0 1	Positive miljøeffekter ved beitedyr i Norge	Bærekraft	Kodes 1 dersom avsnittet argumenterer for at norsk landbruk/jordbruk er årsak til positive konsekvenser for klima og miljø.
0 1	Maktubalanse i internasjonal mathandel som årsak	Agentskap	Kodes 1 dersom avsnittet argumenterer for at urettferdig maktbalanse mellom aktører i matsystemet eller sosiale strukturer i internasjonal mathandel er årsak til dårlig matsikkerhet og kontroll over egne matsystemer
0 1	Krigen i Ukraina årsak til matkrise	Agentskap	Kodes en dersom avsnittet argumenterer for at krigen i Ukraina er årsak til matkrise. Kodes også med verdi 1 dersom lignende begreper som “sultkatastrofe”, “sultkrise” eller “matkatastrofe” benyttes. Det må formuleres tydelig at krigen er årsak til en mat- eller sultkrise/sult- eller matkatastrofe.
0 1	Andre internasjonale kriser årsak matkrise	Agentskap	Kodes en dersom avsnittet argumenterer for at andre internasjonale kriser (med unntak av krigen i Ukraina) er årsak til matkrise. Kodes også med verdi 1 dersom lignende begreper som “sultkatastrofe”, “sultkrise” eller

			“matkatastrofe” benyttes. Men det må formuleres tydelig at krigen er årsak til en mat- eller sultkrise/sult- eller matkatastrofe.
0 1	Import av matvarer fra utviklingsland årsak til matkrise i landene som eksporterer	Agentskap	Kodes 1 hvis avsnittet hevder at høy norsk import av matvarer har negative konsekvenser for eksportlandene, eller er årsak til matkrise/dårlig matsikkerhet/sultkrise i utviklingslandene som eksporterer matvarer.
0 1	Bøndernes rammevilkår	Agentskap	Kodes 1 hvis bønder sine rammevilkår hevdes å være årsak til truet/sårbar/dårlig matsikkerhet. Rammevilkår er både de økonomiske rammevilkårene som inntekt og driftskostnader, og sosiale rammevilkår som sykeordninger, psykisk helse osv.
0 1	Lokal matproduksjon	Agentskap	Kodes 1 dersom artikkelen argumenterer for at truet eller sårbar lokal matproduksjon svekker, truer eller fører til dårligere matsikkerhet. Kodes ikke som 1 dersom avsnittet argumenterer for at lokal matproduksjon burde styrkes for å øke matsikkerheten. Å styrke lokal matproduksjon er i en slik formulering et handlingsforslag, ikke årsaksforklaring.

Del 2c: Moralske vurderinger

V15: Vinkling		
<u>Generell beskrivelse:</u>		
Variabelen måler avsnittet sin generelle vurdering av global matsikkerhet, matsikkerhet i enkelte områder og/eller norsk matsikkerhet. Målet med variabelen er å få et generelt inntrykk av hvorvidt avsnittet vinkler matsikkerheten som dårlig, nøytral, ambivalent eller god.		
Verdi	Kategori	Beskrivelse
0	Matsikkerhet ikke nevnt	Dersom matsikkerhet ikke er nevnt i avsnittet kodes verdien 0.
1	Dårlig	Dersom det tydelig står formulert i avsnittet at matsikkerheten er dårlig/svak kodes variabelen til verdien 1. Det er ikke nok at det kun hintes til eller kan tolkes i retning av dårlig/svak. Det må stå tydelig formulert at «matsikkerheten er dårlig» eller lignende formuleringer som «svak», “truet”, “vil/kan rammes”, «er presset” eller lignende.
2	Matsikkerhet nevnt, men beskrives hverken som god eller dårlig (nøytral)	Dersom avsnittet nevner matsikkerhet, men ikke tydelig sier at den er god/sterk eller dårlig/svak kodes variabelen til verdien 2.
3	Matsikkerhet nevnt, men beskrives både som god og dårlig (ambivalent)	Variabelen kodes med verdi 3 dersom matsikkerhet er nevnt i avsnittet, men omtales både som god og dårlig i løpet av avsnittet.
4	God	Dersom det står tydelig formulert at matsikkerhet er god/sterk kodes variabelen til verdien 3. Det er ikke nok at det kun hintes til eller kan tolkes i retning av god/sterk. Det må stå tydelig formulert at «matsikkerheten er god» eller alternative formuleringer som “sterk”, “god nok”.

V16: Ansvarlige

Generell beskrivelse:

Ansvar forstås i lys av Entmann (1993) sitt tredje rammeelement, moralske handlinger. Moral dreier seg først og fremst om vi mener at handlingene vi gjør er rett eller riktig ut ifra de kriteriene som er valgt. En moralsk vurdering spør om noe er riktig eller galt. Jeg velger å bruke begrepene ansvar og skyld. Altså hvilke aktører som anses som ansvarlige for å gjøre noe riktig eller skyldige i noe galt knyttet til problemdefinisjonene.

Matthes & Kohring (2007) benytter begrepene fordel/ulempe, og definerer moralske vurderinger som hvem som får fordeler/ulemper av problemet. Ansvar defineres i studien som ansvar for å gjøre det riktige ut ifra en aktør sin vurdering. For eksempel kan det dreie seg om at Norge ifølge bistandspolitikken til regjeringen skal ta et større ansvar for global matsikkerhet. I dette eksempelet er Norge som nasjon ansvarlig. Eller det kan hevdes at regjeringen burde styrke norsk matsikkerhet, som gjør regjeringen til ansvarlig. Det kan også dreie seg om at dagligvarekjedene burde senke matprisene, og i dette eksempelet er dagligvarekjedene ansvarlige. Det dreier seg i denne variabelen om hvilke aktører som er ansvarlige for å løse et problem som gir positive konsekvenser for andre, altså en handling som er moralsk riktig.

For at en aktør skal være ansvarlig må avsnittet tydelig fordele et ansvar, for eksempel: "Når verdenssituasjonen er slik som den er, har vi som nasjon et ansvar for å utnytte det potensialet vi har for å dyrke korn og matkorn i Norge. (...) Da trenger bonden trygghet, sier landbruks og matminister Sandra Borch i en pressemelding." eller videre "– Den beste beredskapen for landet vårt er løpende matproduksjon. Bøndene må være der hvert år, hele tida, skal vi ha mattrygghet, sier hun." (Pedersen, 2022)

Verdi	Kategori	Beskrivelse
0 1	Nasjonale myndigheter	Kodes 1 kun hvis ingen av departementene, Regjeringen, Stortinget eller partiene er kodet 1. Kodes 1 dersom en nasjonal myndighet holdes ansvarlige for et problem, men hverken noen av departementene, Regjeringen, Stortinget eller partiene er omtalt eksplisitt.
0 1	Utenriksdepartementet (UD)	Kodes 1 dersom utenriksdepartementet eller utenriksministeren omtales som ansvarlige for et problem.
0 1	Landbruks- og matdepartementet (LMD)	Kodes 1 dersom landbruks- og matdepartementet eller landbruks- og matministeren omtales som ansvarlige for et problem.
0 1	Nærings- og fiskeridepartementet (NFS)	Kodes 1 dersom nærings- og fiskeridepartementet, fiskeriministerens eller næringsministeren omtales som ansvarlige for et problem.
0 1	Justis- og beredskapsdepartementet (JB)	Kodes 1 dersom justisdepartementet eller justisministeren omtales som ansvarlige for et problem
0 1	Regjeringen	Kodes 1 dersom regjeringen omtales eksplisitt som ansvarlige for et problem. Kodes <u>ikke</u> med verdi 1 dersom navnet på enkelte partier nevnes, da kodes variabelen «Partiene» som 1 og «regjeringen» 0. Hvilke partier som er nevnt kodes separat i V?:Parti

0 1	Stortinget	Kodes 1 dersom Stortinget omtales eksplisitt som ansvarlig for et problem. Kodes <u>ikke</u> som 1 hvis navnet på enkelte partier nevnes, da kodes variabelen «Partiene» som 1 og «Stortinget» 0. Hvilke partier som er nevnt kodes separat i V?:Parti
0 1	Partiene	Variabelen kodes 1 dersom et eller flere partier nevnes. For eksempel hvis et eller flere parti hevdes å være ansvarlige for tiltak. Dersom utviklingsministeren formuleres som ansvarlig for å for eksempel øke bistand, og det står «(Sp)» etter navn eller tittel, kodes «Partiene» 0 og tilhørende departement 1. Sp kodes separat i V?:Parti.
0 1	Bønder ansvar for norsk matsikkerhet	Kodes 1 dersom det argumenteres for at bønder er ansvarlige for norsk matsikkerhet, eller lignende formuleringer som matproduksjon, kornproduksjon osv.
0 1	Norges bondelag	Kodes 1 dersom Norges Bondelag holdes ansvarlige
0 1	Norsk bonde- og småbrukarlag	Kodes 1 dersom Norges bonde- og småbrukarlag holdes ansvarlige
0 1	Salgssamvirkene (f.eks. Tine, Nortura)	Kodes 1 dersom noen av salgssamvirkene (eks. Tine, Nortura) holdes ansvarlige
0 1	Felleskjøpet	Kodes 1 dersom Felleskjøpet holdes ansvarlig
0 1	Havbruk	Havbruk omfatter oppdrett og dyrking av alle salgs organismer i vann. Fiskeoppdrett, skaldyroppdrett og tang- og tare dyrking i sjøvann er ulike

		former for havbruk. Kodes 1 dersom havbruket eller aktører i havbruket formuleres som ansvarlige.
0 1	Tradisjonelt fiskeri	Tradisjonelt fiskeri omfatter fangst av saltvannsfisk, skaldyr og bløtdyr i sjøen for næringsmessige formål. Kodes 1 dersom tradisjonelt fiskeri formuleres som ansvarlige.
0 1	Private aktører	Kodes 1 dersom det står at private aktører er ansvarlige. For eksempel aktører som Bane Nor eller OBOS eller andre private entreprenører. Dersom aktøren som formuleres som ansvarlig hører til i havbruks- eller fiskerinæring skal koderen gi verdi 0.
0 1	Internasjonale organisasjoner	Kodes 1 hvis internasjonale organisasjoner (f.eks. WTO, Yara, FN, EU) holdes ansvarlige
0 1	Dagligvarekjedene	Kodes1 dersom dagligvarekjedene eller eierne av dagligvarekjedene holdes ansvarlig. F.eks. NorgesGruppen, Coop, Reitan
0 1	Forbruker	Kodes 1 dersom forbrukerne/Norges befolkning/nordmenn holdes ansvarlig. Skal kodes 0 dersom "Norge" eller "vi som nasjon" holdes ansvarlige.
0 1	Rusland	Kodes 1 dersom Russland eller statslederen i Russland hevdes å være ansvarlig.

0 1	Norge	Kodes 1 dersom Norge eller nasjonen Norge hevdes å ha et ansvar, f.eks. for bistand til utviklingsland eller å hindre global sult osv. Dersom kategorien kodes 1, skal neste kategori kodes 0 for samme avsnitt. For eksempel ved formuleringen "rike land som Norge bør ta ansvar for global matsikkerhet", kodes kategorien "Norge" 1 og industrialiserte land 0. Dersom det formuleres "Norges befolkning har ansvaret for" kodes kategorien "forbrukere" som 1, og kategori "Norge" som 0. Det skal formuleres eksplisitt at det er Norge som nasjon som har ansvar.
0 1	Industrialiserte land	Industriland omfatter på land i den rike, industrialiserte del av verden, hovedsakelig Europa, Nord-Amerika, Oseania og enkelte land i Asia. Dersom andre industrialiserte land enn Norge holdes ansvarlige, eller industrialiserte land/"rike land"/i-land brukes som en samlebetegnelse om de som er ansvarlige kodes kategorien 1.
0 1	Utviklingsland	Kodes 1 dersom det hevdes at utviklingsland har et ansvar. Kodes også en hvis synonyme for utviklingsland blir brukt, som U-land, Den tredje verden, «Det globale sør» eller bare «sør», fattige land, minst utviklede land, lavinntektsland og underutviklede land.

V17: Skyld

Generell beskrivelse:

Skyld forstås i lys av Entmann (1993) sitt tredje rammeelement, moralske handlinger. Moral dreier seg først og fremst om vi mener at handlingene vi gjør er rett eller riktig ut ifra de kriteriene som er valgt. En moralsk vurdering spør om noe er riktig eller galt. Jeg velger å bruke begrepene skyld/ansvar. Altså hvilke aktører som anses som ansvarlige eller skyldige for problemdefinisjonene.

Matthes & Kohring (2008) benytter begrepene fordel/ulempe, og definerer moralske vurderinger som hvem som får fordeler/ulemper av problemet. Skyld defineres i studien som skyld for en negativ konsekvens, altså gal handling, ut ifra en aktør sin vurdering. For eksempel kan det dreie seg om at regjeringen har skyld i sårbar/svak/dårlig matsikkerhet, eller at bøndene har skyld i negative klimaforandringer. Det kan dreie seg om at dagligvarekjedene har skyld i høye matpriser. I disse eksemplene dreier det seg som at regjeringen, bøndene eller dagligvarekjedene har skyld i et problem som gir negative konsekvenser for andre, altså en handling som er moralsk galt.

For at en aktør skal kodes som skyldig må avsnittet tydelig si at «x har skyld i ...» eller lignende formuleringer som «det er x sin feil at», “x forårsaker at”, “på grunn av x skjedde ...”. Det må altså tydelig formuleres en tydelig skyld i en negativ eller gal konsekvens for andre. Dersom det ikke formuleres en skyldig aktør for et problem, kodes kategorien til verdi 0.

Dette er f.eks. ikke argument om skyld, men en årsaksforklaring: “Russlands krig i Ukraina har ført til redusert korneksport”

Verdi	«Tekst»	Beskrivelse
-------	---------	-------------

0 1	Nasjonale myndigheter	Kategorien kodes 1 kun hvis ingen av departementene, Regjeringen, Stortinget eller partiene er kodet 1. Kodes 1 dersom en nasjonal myndighet beskyldes for et problem, men hverken noen av departementene, Regjeringen, Stortinget eller partiene er omtalt eksplisitt. Dersom et annet departement eller annen nasjonal myndighet enn de omtalte får skylden, skal "Nasjonale myndigheter" kodes med verdi 1.
0 1	Utenriksdepartementet (UD)	Variabelen kodes 1 dersom utenriksdepartementet eller utenriksministeren omtales som skyldige.
0 1	Landbruks- og matdepartementet (LMD)	Variabelen kodes 1 dersom landbruks- og matdepartementet eller landbruks- og matministeren omtales som skyldige.
0 1	Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)	Variabelen kodes 1 dersom nærings- og fiskeridepartementet, fiskeriministerens eller næringsministeren omtales som skyldige for et problem.
0 1	Justis- og beredskapsdepartementet (JB)	Variabelen kodes 1 dersom justisdepartementet eller justisministeren omtales som skyldige for et problem
0 1	Regjeringen	Variabelen kodes 1 dersom regjeringen eksplisitt omtales som skyldige for et problem. Kodes <u>ikke</u> som 1 hvis navnet på enkelte partier nevnes, da kodes variabelen «Partiene» som 1 og «regjeringen» 0.
0 1	Stortinget	Variabelen kodes 1 dersom Stortinget eksplisitt omtales som skyldige for et problem. Kodes <u>ikke</u> som 1 hvis navnet på enkelte partier nevnes, da kodes variabelen «Partiene» som 1 og «Stortinget» 0.
0 1	Partiene	Variabelen kodes 1 dersom et eller flere partier nevnes. Kodes <u>ikke 1</u> dersom avsnittet hevder at en minister knyttet til et departement er skyldig, og det står parti i parentes bak tittel. For eksempel:

		“Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl «(Sp)»...”. I et slikt tilfelle kodes «Partiene» 0 og JB med verdi 1.
0 1	Bønder	Kodes 1 dersom det står i avsnittet at bønder har skyld i en hendelse/problem eller en negativ konsekvens for samfunnet. Kan for eksempel være en formulering om at bøndene er skyldige i eller det er bøndene sin feil at vi ser negative klimaendringer eller at det er bonden sin feil at matprisene øker.
0 1	Norges bondelag	Kodes 1 dersom det står i avsnittet at interesseorganisasjonen Norges Bondelag har skyld i en hendelse/problem eller en negativ konsekvens for samfunnet. Kan for eksempel være en formulering om at dårlig matsikkerhet eller ingen løsning i jordbruksforhandlingene skyldes uenighet mellom Norges Bondelag og Norsk bonde- og småbrukarlag. I det nevnte tilfelle kodes både kategorien Norges bondelag og Norsk bonde- og småbrukarlag med verdi 1, fordi begge formuleres som skyldige i at det ikke blir enighet i jordbruksforhandlingene.
0 1	Norsk bonde- og småbrukarlag	Kodes 1 dersom det står i avsnittet at interesseorganisasjonen Norges Bondelag har skyld i en hendelse/problem eller en negativ konsekvens for samfunnet.
0 1	Salgssamvirkene	Kodes 1 dersom det står at noen av salgssamvirkene, for eksempel Tine eller Nortura, er skyldige i/det er deres feil at et problem har oppstått. For eksempel kan det være høye matpriser skyldes salgssamvirkene, eller at det er Tine/Nortura sin feil at maten er dyr. Det må benyttes enten begrepet salgssamvirkene eller navn på salgssamvirkene. Dersom formuleringen er at det er

		“mellomleddene” eller “matsystemet” eller “aktører i verdikjeden” sin skyld kodes verdi 0. Det må være tydelig at det er salgssamvirkene som er det skyldige leddet.
0 1	Felleskjøpet	Kodes 1 dersom det står at Felleskjøpet er skyldige i/det er deres feil at et problem har oppstått.
0 1	Havbtuk	Kodes 1 dersom det står at aktører i havbruket, enten enkeltpersoner som eiere av bedrifter eller ved at det er benyttet bedriftsnavn, er skyldige i/det er deres feil at et problem har oppstått. For eksempel kan det dreie seg om skyld i for høy bruk av antibiotika, eller andre negative miljøkonsekvenser.
0 1	Private aktører	Kodes 1 dersom det står at private aktører har skyld i negative konsekvenser for samfunn eller individ. For eksempel kan det dreie seg om aktører som Bane Nor eller OBOS eller andre private entreprenører som har skyld i nedbygging av matjord. Dersom aktøren som formuleres som skyldig hører til i havbruks- eller fiskerinæring skal koderen gi verdi 0.
0 1	Internasjonale organisasjoner	Kodes 1 dersom det står at internasjonale organisasjoner har skyld i negative konsekvenser for samfunn eller individ.
0 1	Dagligvarekjedene	Kodes 1 dersom det står at eierne av dagligvarekjedene har skyld i negative konsekvenser for samfunn eller individ. Denne ingressen legger tydelig skylda på dagligvarekjedene:

		<p>“Aldri før har vi sett et så høyt prishopp på matvarer i Norge. Bonde Kristian Hovde anklager dagligvarebransjen.”</p> <p>Og videre:</p> <p>“Hovde selv sier bøndene ikke er å skylde på, og peker heller på andre ledd i matbransjen. – Fordelinga mellom oss og dagligvarebransjen er meget skjev. Det er noe som ikke stemmer. Det er i alle fall ikke bonden som har fått den 10,4 prosenten som maten har steget det siste året.» sier han.</p> <p>“ (Bogen et.al., 2022)</p>
0 1	Forbruker/befolkningen	Kodes 1 dersom det står at forbrukere eller befolkningen har skyld i negative konsekvenser for samfunn eller individ.
0 1	Rusland	Kodes 1 dersom det står at Rusland, statslederen, Rusland sin invasjon eller Rusland sin krigføring har skyld i negative konsekvenser for samfunn eller individ. Dette er <u>ikke</u> argument om skyld, men en årsaksforklaring: “Ruslands krig i Ukraina har ført til redusert korneksport”.
0 1	Norge	Kodes 1 dersom det står at Norge som nasjon har skyld i negative konsekvenser for samfunn eller individ. Kodes 0 hvis det står Norges befolkning, må stå “Norge”.
0 1	Industrialiserte land	Industriland omfatter på land i den rike, industrialiserte del av verden, hovedsakelig Europa, Nord-Amerika, Oseania og enkelte land i Asia. Dersom andre industrialiserte land enn Norge holdes

		ansvarlige, eller industrialiserte land/"rike land"/i-land brukes som en samlebetegnelse om de som er ansvarlige kodes kategorien 1.
0 1	Utviklingsland	Kodes 1 dersom det hevdes at utviklingsland har et ansvar. Kodes også en hvis synonymer for utviklingsland blir brukt, som U-land, Den tredje verden, «Det globale sør» eller bare «sør», fattige land, minst utviklede land, lavinntektsland og underutviklede land.

Del 2d: Handlingsanbefalinger

<u>V18: Handlingsanbefalinger</u>			
<u>Generell beskrivelse:</u> <p>Entmann (1993) sitt fjerde rammeelement er handlingsanbefalinger. Handlingsanbefaling defineres som når en ramme gir og rettferdiggjør løsninger/behandlinger for problemet og predikerer sannsynlig effekt. Matthes og Kohring (2007) benytter begrepet løsning, definert som en vurdering av om noe fremstilles negativt eller positivt, og om man skal stoppe det eller fortsette med det. Handlingsanbefalinger defineres i denne kodeboken som et forslag til løsning, handling, tiltak eller rettferdiggjøring for problemet i tråd med Entmann (1993) og er utformet med utgangspunkt i problemdefinisjonene i del 2a.</p> <p>Et typisk eksempel på en handlingsanbefaling ser slik ut:</p> <p>“Det statlige forskningsinstituttet er ikke i tvil om hva som er avgjørende for matsikkerheten i Norge. – Det som er viktigst er at jordvern får høyere prioritet, og at gårdbrukerne blir tatt vare på. Vi er helt nødt til å ha matjord å dyrke på, og bønder til å drive den, sier spesialrådgiver innen fagfeltet beredskap og matsikkerhet i NIBIO, Arne Bardalen.” (Stranden, 2022)</p>			
Koder	Kategori/verdi	Dimensjon	Beskrivelse
0 1	Øke internasjonal handel	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes 1 hvis det er formulert et tydelig argument om at økt import av varer, økt internasjonal handel, frihandel eller sikre handelsavtaler knyttet til mathandelen styrker/bedrer/er løsning for å styrke/øke matsikkerheten. Kode også 1 ved argumenter om å fjerne importvernet (liberalistisk argument).

0 1	Øke matproduksjon og selvforsyningsgrad	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes 1 dersom det er formulert et tydelig argument om at Norge må øke sin selvforsyning, eller øke norsk matproduksjon, for å styrke/øke/bedre matsikkerheten. (proteksjonistisk argument). Dersom argumentet er knyttet til å styrke nasjonalt havbruk, eller eksportere mindre fisk skal koderen gi verdi 0, og “eksportere mindre fisk” skal gis verdi 1. Dersom avsnittet argumenterer for å øke produksjon av korn, grønnsaker eller andre planteerstatninger for kjøtt i kontekst av miljø/klima/bærekraft skal kategorien kodes med verdi 0, og kategorien “ikke produksjon av korn og grønnsaker” skal kodes med verdi 1.
0 1	Beredskapslager av enkelte matvarer	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes som 1 dersom avsnittet tydelig formulerer et behov for beredskapslager av enkelte matvarer/grupper av matvarer som løsning på/tiltak for dårlig matsikkerhet/dårlig beredskap eller øke tilgang til mat
0 1	Øke rekruttering til bondeyrket	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes 1 dersom det formuleres et tydelig argument om at å øke rekruttering til bondeyrket, øke antall bønder eller at yrket må gjøres mer attraktivt er en løsning/et handlingsforslag for norsk matsikkerhet, sikre norsk matproduksjon eller lignende formuleringer.
0 1	Jordvern	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes 1 dersom jordvern formuleres som løsning/tiltak for å ivareta matjord/jordhelse/matproduksjon. Jordvern må foreslås som en måte å beskytte matproduksjon og matsikkerhet for at variabelen skal kodes med verdien 1.

0 1	Salgssamvirkene må senke prisene	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet formulerer en tydelig oppfordring til salgssamvirkene om at de må senke eller la være å øke matprisene, for å løse utfordringer/problemer knyttet til økte matpriser og fattigdom.
0 1	Dagligvarekjedene må senke prisene på mat	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet formulerer en tydelig oppfordring til dagligvarekjedene, en dagligvarekjede eller eier(e) av dagligvarekjedene om at de må senke eller la være å øke matprisene, for å løse utfordringer/problemer knyttet til økte matpriser og fattigdom.
0 1	Forbrukere må være villig til å betale mer for lokal mat	Tilgjengelighet/ tilgang	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet argumenterer for at befolkningen må være villig til å betale/tåle å betale mer for lokalprodusert/nasjonalt produsert mat.
0 1	Befolkningen må være villig til å legge om kostholdet	Tilgjengelighet/ Tilgang/ Ernæring	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet hevder at befolkningen må være villig til å endre kostholdet ved en eventuell krise, og spise de varene som er tilgjengelig. Må tydelig formuleres som en løsning i en situasjon hvor enkelte matvarer kan bli vanskeligere å få tak i eller mindre tilgjengelig, eller som et handlingsforslag for å utnytte norske ressurser bedre
0 1	Eksportere mindre fisk	Tilgjengelighet/ Ernæring	Kodes 1 dersom argumentet er knyttet til å styrke nasjonalt havbruk, eller å eksportere mindre fisk for å utnytte ressursene bedre selv.
0 1	Fjerne importvernet	Tilgjengelighet/ Stabilitet	Kodes 1 dersom avsnittet argumenterer for at å fjerne tollvernet er løsning på problemet

0 1	Øke produksjon av korn og grønnsaker	Bærekraft	Kodes med verdi en dersom avsnittet argumenterer for at produksjon av andre matvarer enn kjøtt (f.eks. korn, grønnsaker, alternative proteinkilder) burde øke for å styrke matsikkerheten og et godt ernæringsgrunnlag for befolkningen. Kodes <u>kun</u> 1 hvis det argumenteres for å øke produksjon av andre varer enn kjøtt, og argumentet er i kontekst av miljø/klima/bærekraft eller ernæring/kosthold. Argumenter knyttet til å øke norsk matproduksjon eller selvforsyningsgrad skal for denne kategorien <u>ikke</u> kodes 1, men skal kodes 0 i denne kategorien.
0 1	Kutte/begrense kjøtt i kostholdet	Bærekraft	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet argumenterer for at kjøtt burde kuttes/begrenses i kostholdet. Kodes også som 1 dersom avsnittet foreslår planteerstatninger for kjøtt som en løsning på problemer knyttet til klima eller kosthold
0 1	Klima- og miljøtiltak i landbruk/jordbruk	Bærekraft	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet foreslår klimatiltak i det norske landbruket, som en løsning på utfordringer knyttet til klima og miljø (f.eks. karbonlagring, alternativer til kraftfor, reduksjon av utslipp, klimaavtaler ...).
0 1	Landbruk som en del av løsningen	Agentskap	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet argumenterer for at beitedyr/husdyrhold eller landbruk/jordbruk generelt er en del av løsningen for fremtidens bærekraftige jordbruk, eller argumenter om at jordbruk/landbruk er en del av løsningen på klimautfordringene.

0 1	Begrense import fra utviklingsland	Agentskap	Kodes med verdien 1 dersom avsnittet argumenterer for mindre import, og økt brukt av norskprodusert mat, som løsning på globale matkriser/sult/feilernæring eller som tiltak for å styrke global matsikkerhet
0 1	Øke bistand	Agentskap	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet argumenterer for å øke bistand eller bidra til støtteordninger, for å bekjempe sult/matkrise/matkatastrofer/feilernæring eller styrke matsikkerhet i de landene der det er behov.
0 1	Bedre rammebetingelsene for bønder	Agentskap	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet argumenterer for at å bedre rammebetingelsene for bønder (lønn, støtte til driftskostnader, ordninger knyttet til fysisk og psykisk sykdom ...) er et tiltak for å øke matsikkerhet, mattrygghet, motkjempe sult eller lignende formuleringer.
0 1	Sikre lokal bosetting	Agentskap	Kodes med verdi 1 dersom avsnittet argumenterer for at å øke bosetting i distriktene, alternativt formulert som å opprettholde lokalsamfunn, er en måte å styrke/sikre/er nødvendig for matsikkerhet/mattrygghet eller matproduksjon.

V19: Geografisk representasjon

Begrunnelse:

Variabelen koder fylke som er representert, og måler i så måte geografisk representasjon. For eksempel hvis avsnittet intervjuer eller omtaler synspunkt fra leder av Bondelaget Innlandet kodes variabelen med verdi 1 for kategorien Innlandet, og 0 for de andre kategoriene. Det samme gjelder om en bonde fra Innlandet er intervjuet. Dersom en politiker fra Trondheim kommune er intervjuet kodes variabelen til tilhørende fylke, altså verdi 1 for Trøndelag og 0 for de andre fylkene. Hvis politikeren derimot representerer Oslo kommune eller Oslo bystyre kodes variabelen til verdi en for Oslo og 0 for de andre fylkene. I de tilfellene hvor flere regioner nevnes, for eksempel en politiker fra Trondheim omtaler Oslo, kodes både Trøndelag og Oslo med verdi en.

Kategoriene "Norge" og "Utland" kan kun kodes 1 hvis ingen av de øvrige kategoriene har fått verdi 1.

Verdier	Kategori
0 1	Troms og Finnmark
0 1	Nordland
0 1	Trøndelag
0 1	Møre og Romsdal
0 1	Vestland
0 1	Rogaland
0 1	Agder
0 1	Vestfold og Telemark
0 1	Viken
0 1	Oslo
0 1	Innlandet
0 1	Utland
0 1	Norge

Del 3: Referanser

- Andreassen, T. A. (2022, 02. november). Putin truet med å hindre Ukrainas korntransport. Nå rapporteres det at han har snudd. *Aftenposten*.
<https://www.aftenposten.no/verden/i/693XOz/putin-truet-med-aa-hindre-ukrainas-korntransport-naa-rapporteres-det-at-han-har-snudd>
- Barstad, S. (2022, 25. august). Mangel på klimatiltak kan sende norske matpriser i været.
<https://www.aftenposten.no/norge/i/wOMGrn/mangel-paa-klimatiltak-kan-sende-norske-matpriser-i-vaeret%20Hentet%2005.02.2022>
- Bogen, S. E. (2022, 10. august). Bonden vil ikke ha skylda for økte matpriser. *NRK*.
<https://www.nrk.no/innlandet/bonde-kristian-hovde-i-brumunddal-vil-ikke-ha-skylda-for-okte-matpriser-1.16062867>
- Farestvedt, I. B. (2022, 22. mai). Frykter global matkrise: -Det er så veldig mange som trenger hjelp. *VG*. <https://www.vg.no/nyheter/utenriks/i/9KJGg5/frykter-global-matkrise-det-er-saa-veldig-mange-som-trenger-hjelp> hentet 06.02.2022
- Hilton, T. (2022, 30. mai). Det er sånn trender begynner. *Aftenposten*.
<https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/47aBGa/det-er-saann-trender-begynner>
- Nyhus, H., Grimeland, P.K & Tollersrud, T. (2023, 25. januar) Høge matprisar skapar strid om «heilage» tollmurar. *NRK*. <https://www.nrk.no/vestland/hoge-matvareprisar-aukar-preset-pa-importvernet-1.16270856>
- Pedersen, L.H. (2022, 3. mars) - Det haster med å dyrke mer matkorn. *NRK*.
<https://www.nrk.no/norge/-det-haster-med-a-dyrke-mer-matkorn-1.15876907#:~:text=%E2%80%93%20N%C3%A5r%20verdenssituasjonen%20er%20so%20den%20er%20n%C3%A5%2C,%C3%A5%20legge%20om%20til%20mer%20math%20vete%20p%C3%A5%20jordene>
- Wilhelms, H. & Hansen A. (2022, 23. juni). Matvarekrisen: Mener rike land må ta mer ansvar. *Aftenposten*. <https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/krigen-i-ukraina-skaper-bekymring-for-matsikkerheten-i-verden-nordiske-ministre-ser-pa-losninger-1.16012931>
- Stranden, I. L. (2022, 6. desember). Matsikkerheten i Norge er truet, og det handler ikke bare om korn. *NRK*. <https://www.nrk.no/trondelag/nedbygging-av-matjord-og-faerre-som-vil-vaere-bonder-truer-norsk-matsikkerhet-1.15883307>

Vedlegg 2. Frekvenstabeller

Frekvenstabell problemdefinisjoner

Problemdefinisjon	Frekvens
Begrenset tilgang til mat som problem	66
Begrenset tilgang til mat ikke et problem	4
Begrenset tilgang til mat hverken problem eller ikke et problem (nøytral)	0
Fattigdom og økte matpriser	37
Beredskapslager korn/mel	14
Eksport fisk	11
Ressurs- og næringsgrunnlaget utnyttes for dårlig	14
Livsstilssykdommer knyttet til kosthold	13
Kjøtt/meieriprodukter i kosthold (negativ)	4
Kjøtt/meieriprodukter i kosthold (positiv)	3
Kjøtt/meieriprodukter i kosthold (nøytral)	2
Antibiotika landbruk	1
Mattrygghet	21
Matsikkerheten truet/sårbar	31
Er/vil bli matkrise/matkatastrofe	37
Er ikke/kommer ikke til å bli matkrise/matkatastrofe	0
Andre internasjonale kriser	55
Krigen i Ukraina	33
Internasjonal mathandel	32
Negative konsekvenser for klima og miljø av landbruk	9
Positive konsekvenser for klima og miljø av landbruk	1
Dyrevelferd	29
Forvaltning av kulturlandskap	2
Bosetting i distriktene	5
Ulikhet i matsystemet	4
Bistandspolitikk/ solidaritet	30
landbrukspolitikk	71
Bøndernes rammevilkår	28
Nedgang i antall bønder	7
Nedbygging av matjord	27
Total	591

Frekvenstabell aktør

Aktør	Frekvens
Utenriksdepartementet	36
Landbruks- og matdepartementet	61
Nærings- og fiskeridepartementet	5
Justis- og beredskapsdepartementet	4
Regjeringen	42
Stortinget	7
Partiene	94
Annen nasjonal myndighet	92
Medier	57
Ekspertes	95
Bønder	45
Norges bondelag	26
Norsk bonde- og småbrukarlag	10
Salgssamvirkene	8
Felleskjøpet	2
Havbruk	7
Trad. fiskeri	4
Private aktører	73
Internasjonale organisasjoner	114
Dagligvarekjedene	11
Forbruker	30
Norge	7
Ukraina	6
Russland	10
I-land	19
U-land	1
Total	866

Frekvenstabell årsaksforklaringer

Årsaksforklaring	Frekvens
Matsikkerhet er ikke dårlig	0
Dårlig matsikkerhet er et problem konstruert av mediene	0
Uutnyttede ressurser mulig å benytte(generelt)	1
Uutnyttede havressurser	2
Krigen i Ukraina årsak til begrenset tilgang til mat	21
Andre internasjonale kriser årsak til begrenset tilgang til mat	17
Nedbygging av matjord årsak til dårligere matsikkerhet	1
Lav selvforsyningsgrad årsak til dårlig/sårbar matsikkerhet	4
Dyr mat pga. importvernet	0

Dyr mat pga. krigen i Ukraina	16
Dyr mat på grunn av andre internasjonale kriser	4
Kaster for mye mat	5
Den norske befolkningen sine preferanser årsak til at norske ressurser ikke utnyttet	0
Kjøtt usunt	2
Krigen i Ukraina truer matsikkerheten	14
Andre internasjonale kriser truer matsikkerheten	16
Antibiotika i landbruk truer matsikkerheten	0
Kjøtt negativt for klima	3
Klimaendringer truer matsikkerheten	6
Landbruk årsak til negative klima- og miljøforandringer	0
Positive miljøeffekter ved beitedyr i Norge	0
Maktubalanse i internasjonal mathandel	2
Krigen i Ukraina årsak til matkrise	13
Andre internasjonale kriser årsak matkrise	9
Import mat fra utviklingsland årsak til matkrise i eksportland	0
Bøndernes rammevilkår	16
Lokal matproduksjon	1
Total	153

Frekvenstabell moralsk evaluering (variabel vinkling)

Verdi	Frekvens
Dårlig	37
Nøytral	89
Ambivalent	1
God	4
Total	131

Frekvenstabell ansvar/skyld

Aktør	Ansvar	Skyld
Utenriksdepartementet	0	0
Landbruks- og matdepartementet	6	2
Nærings- og fiskeridepartementet	0	0
Justis- og beredskapsdepartementet	0	0
Regjeringen	22	17
Stortinget	3	4
Partiene	2	6
Nasjonalt myndighet	5	8
Medier	0	0

Bønder	3	0
Eksperter	0	3
Norges bondelag	0	2
Norsk bonde- og småbrukarlag	0	2
Salgssamvirkene	2	1
Felleskjøpet	0	0
Havbruk	0	2
Trad. fiskeri	0	0
Private aktører	2	5
Int. org	0	1
Dagligvarekjedene	2	0
Forbruker	0	0
Ukraina	0	1
Russland	0	12
Norge	4	8
I-land	5	2
U-land	0	0
Total	54	76

Frekvenstabell handlingsanbefalinger

Handlingsanbefaling	Frekvens
Øke internasjonal handel	9
Øke lokal matproduksjon/selvforsyningsgrad	50
Beredskapslager	14
Øke rekruttering til bondeyrket	7
Jordvern	12
Fjerne importvernet	0
Salgssamvirkene burde sette ned matpriser	3
Dagligvaren senke matpriser	2
Forbrukere må være villig til å betale mer for norsk mat	2
Legge om kosthold	7
Eksportere mindre fisk	5
Øke produksjon av korn og grønnsaker	0
Kutte/begrense kjøtt i kostholdet	4
Klima- og miljøtiltak/teknologi/digitalisering i landbruk	20
Landbruk som del av løsningen	2
Begrense import fra utviklingsland	2
Øke bistand	31
Bedre rammebetingelsene for bønder	52
Sikre lokal bosetting	3
Total	225

Vedlegg 3. Variabler i klyngeanalysen

Variabler i klyngeanalyse	Frekvens	Nevnt i avsnitt (n=886) %	Variabler fra innholdsanalyse
<i>Problemdefinisjoner</i>			
Tilgang til mat er/kan bli et problem	66	7	
Matpriser	37	4	
Matsikkerheten er truet	31	3	
Matkrise	37	4	
Andre kriser	55	6	
Krigen i Ukraina	33	4	
Internasjonal mathandel	32	4	
Dyrevelferd	29	3	
Bistandspolitikk	30	3	
Landbrukspolitikk	71	8	
Bøndenes rammebetingelser	28	3	
Nedbygging av matjord	27	3	
<i>Aktør</i>		0	
Utenriksdepartementet	36	4	
Landbruks- og matdepartementet	61	7	
Regjeringen	42	5	
Partiene	94	11	
Nasjonale myndigheter	100	11	Nasjonale myndigheter, Justis- og beredskapsdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet
Mediene	57	6	
Ekspertene	95	11	
Bonde/bønder	45	5	
Bondeorganisasjonene	29	3	Norges Bondelag, Norges bonde- og småbrukarlag
Organisasjoner	114	13	
Private aktører	94	11	Havbruk og fiskeri, private aktører, dagligvarehandel
Individ/forbruker	30	3	
Arbeiderpartiet	37	4	
Senterpartiet	71	8	
Andre partier	57	6	SV, Rødt, MDG, Venstre, Høyre, KrF, FrP, Andre partier
<i>Årsaksforklaringer</i>			

Krigen i Ukraina eller andre internasjonale kriser/konflikter årsak til begrenset tilgang til mat	33	4	Krigen i Ukraina årsak til begrenset tilgang til mat, Andre internasjonale kriser årsak til begrenset tilgang til mat
Krigen i Ukraina eller andre internasjonale konflikter/kriser truer matsikkerheten	24	3	Krigen i Ukraina truer matsikkerheten, Andre internasjonale kriser truer matsikkerheten
<i>Moralsk evaluering</i>			
Matsikkerhet dårlig	37	4	Matsikkerhet fremstilt som dårlig
Matsikkerhet nøytral	89	10	Matsikkerhet fremstilt som nøytral
Regjeringspartier ansvarlige	26	3	Landbruks- og matdepartementet, Regjeringen
Regjeringen og departementene skyldige	27	3	Landbruks- og matdepartementet, Regjeringen, Nasjonal myndighet
<i>Handlingsanbefalinger</i>			
Øke selvforsyning/norsk matproduksjon	50	6	
Mer bistand	31	3	
Bedre rammebetingelser for bøndene	52	6	
<i>Geografisk representasjon</i>			
Landsdel Nord-Norge, Midt-Norge, Vestlandet, Sørlandet	33	4	Trøndelag, Nordland, Møre og Romsdal, Vestland, Agder
Landsdel Østlandet	46	5	Viken, Oslo, Innlandet, Vestfold og Telemark
Norge	511	58	
Utland	293	33	

